

การพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ
ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดย
นางสาวจันจิรา ฝั่งพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ
ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF CRITICAL VIEWING ABILITY
BY YONISOMANASIKRAN APPROACH FOR THE SIXTH GRADE STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Education in Curriculum and Supervision
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากรอนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง“การพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” เสนอโดย นางสาวจันจิรา ผึ้งพงษ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วัฒนวัฒนวรชัย
2. อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจู้ย
3. อาจารย์ ดร. ยูวี ผลพันธ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม นิลพันธ์)
...../...../.....

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุจิตรา คงจินดา)
...../...../.....

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ยูวี ผลพันธ์)
...../...../.....

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจู้ย)
...../...../.....

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วัฒนวัฒนวรชัย)
...../...../.....

55253301 : สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

คำสำคัญ : การออกแบบมีวิจารณ์/การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

จันจิรา ผึ้งพงษ์ : การพัฒนาความสามารถในการออกแบบมีวิจารณ์ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.ศิริวรรณ วัฒนวัฒนารชัย , อ.ดร.อริกมาส มากจู้ย และ อ.ดร.ยูวี ผลพันธิน. 282 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการออกแบบมีวิจารณ์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระชะทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและสอบหลัง (One-Group Pretest Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการออกแบบมีวิจารณ์ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ (%), ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.), สถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการออกแบบมีวิจารณ์หลังการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการในภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด โดยนักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. .... 2. .... 3. ....

55253301 : MAJOR : CURRICULUM AND SUPERVISION

KEY WORD : CRITICAL VIEWING ABILITY/ YONISOMANASIKARN APPROACH

JANJIRA PUANGPHONG : THE DEVELOPMENT OF CRITICAL VIEWING ABILITY BY YONISOMANASIKARN APPROACH FOR THE SIXTH GRADE STUDENTS. THESIS ADVISORS: ASST.PROF. SIRIWAN VANICHWATANAVORACHAI ,Ph.D., ATIKAMAS MAKJUI, Ph.D. AND YUWAREE POLPANTHIN, Ph.D. 282 pp.

The purpose of research were to : 1) compare the sixth grade students' critical viewing ability before and after being taught by Yonisomanasikarn approach and 2) study the students' opinion toward Yonisomanasikarn approach. The sample consisted of 30 of the sixth grade students of Watsrisathong School, Nakornpathom Education Service Area Office2 of the second semester academic year 2015. The research design was the one - group pretest - posttest design. The research instruments were the lesson plans taught by Yonisomanasikarn approach , critical viewing ability test and a questionnaire asking students' opinions toward Yonisomanasikarn approach. The statistical analysis employed were percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t – test dependent and content analysis.

The finding were as follow:

- 1) The sixth grade students ' critical viewing ability after being taught by Yonisomanasikarn approach were higher than before had a statistically significant at the level of .01 .
- 2) The sixth grade students' opinions toward Yonisomanasikarn approach were at the highest level of agreement. On the aspect of learning activities they could think that the activities were interesting.

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature .....

Academic Year 2015

Thesis Advisors' signature 1. .... 2. .... 3. ....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องมาจากความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีของอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา คำแนะนำด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย อ.ดร.อธิกมาส มากจ้อย และ อ.ดร.บุวรี ผลพันธิน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ ประธานกรรมการสอบ ดร.สุจิตรา คงจินดา และ ดร. จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมประสงค์ นวมบุญดี รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข และ ดร.มนต์ชัย พงศกรนฤงษ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนวัดศิรชะทองและโรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวของผู้วิจัยที่สนับสนุนให้การศึกษา และเพื่อนๆ สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ปี 55 ทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย.....	10
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
สมมุติฐานของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตร	
สถานศึกษา โรงเรียนวัดศิระทอง พุทธศักราช 2551	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	13
การดูอย่างมีวิจารณญาณ.....	29
ความหมายของการดู	29
จุดมุ่งหมายในการดู.....	30
หลักการดู	31
การดูอย่างมีวิจารณญาณ.....	32
กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ	33
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	35
การจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ.....	36
ความหมายของโยนิโสมนสิการ.....	36
ขั้นตอนการสอนตามแนว โยนิโสมนสิการ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50

บทที่	หน้า
3	วิธีการดำเนินการวิจัย
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....56
	ตัวแปรที่ศึกษา 56
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 57
	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....58
	การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....73
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....75
4	ผลการวิเคราะห์ 77
	ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ 77
	ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็น.....78
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 81
	สรุปผลการวิจัย 82
	อภิปรายผล 82
	รายการอ้างอิง.....91
	ภาคผนวก 96
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....97
	ภาคผนวก ข การตรวจคุณภาพเครื่องมือและคะแนนผลการทดสอบสมมติฐาน...99
	ภาคผนวก ค 135
	แผนการจัดการเรียนรู้..... 136
	แบบทดสอบปรนัยวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ 266
	แบบทดสอบแบบอัตนัยความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ.....276
	แบบสอบถามความคิดเห็น 280
	ประวัติผู้วิจัย 282

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา.....	20
2	กำหนดการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย	22
3	การจำแนกวิธีคิดโดยระบุแนวทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการ	49
4	วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ	58
5	เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณ.....	69
6	สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย	76
7	ผลการเปรียบเทียบความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณ	78
8	ระดับความคิดเห็นในภาพรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ	79
9	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ.....	100
10	ผลรวมค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	120
11	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการดูอย่างมีวิจารณญาณ	121
12	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการดูอย่างมีวิจารณญาณ แบบอัตนัย	122
13	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ	124
14	ค่าความต่างคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	125
15	แสดงค่าความต่างของคะแนนรวมก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้	127
16	ผลการเปรียบเทียบความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้.....	129
17	ค่าสัมประสิทธิ์แบบทดสอบวัดความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณ	131
18	ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความคิดเห็น	132
19	ค่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตาม แนวโยนิโสมนสิการ	133
20	ค่าสัมประสิทธิ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ	134

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิด	9
2	ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิ โสมนสิการ.....	63
3	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย	66
4	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัย	68
5	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น	71
6	ขั้นตอนการทำวิจัย	72
7	ขั้นตอนการสอนตามแนวโยนิ โสมนสิการ	74

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษานับว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน พัฒนาประเทศชาติ ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตรัสไว้เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2510 ว่า “ การศึกษาเป็นกระบวนการการพัฒนาชีวิตมนุษย์ การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ ให้เป็นทรัพยากรทางปัญญาที่มีคุณค่าของชาติ งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ ทั้งนี้เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จจริงที่เราทราบกันดีแล้วระยะนี้บ้านเมืองของเรามีพลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งมีสัญญาณบางอย่างเกิดขึ้น ด้วยว่าพลเมืองของเราบางส่วนเสื่อมโทรมลงไปในความประพฤติกและจิตใจ ซึ่งเป็นอาการที่น่าวิตก ถ้าหากยังคงเป็นอยู่ต่อไป เราอาจจะเอาตัวไม่รอดปรากฏการณ์เช่นนี้นอกจากเหตุอื่นแล้วต้องมีเหตุมาจากการจัดการศึกษาด้วยอย่างแน่นอนเราต้องจัดงานด้านการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 : 35) จากพระบรมราโชวาทแสดงให้เห็นว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ

โลกเราทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงต้องรองรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมีแนวทางในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่เด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555 : 11) ประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) ได้กำหนดการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การ

สร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการการจัดสภาพแวดล้อม
 สังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการ
 ศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้
 และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี
 ความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 2) และได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 24
 (2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง คิดเป็น ทำเป็น
 รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21
 ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มทักษะเกี่ยวกับ การเรียนรู้และนวัตกรรม
 ทักษะ (Learning and Innovation Skills) ประกอบด้วย การสร้างสรรค์และนวัตกรรม(Creativity
 and Innovation) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem
 Solving) และการสื่อสาร การทำงานอย่างร่วมแรงร่วมใจ (Communication and Collaboration)
 2) กลุ่มทักษะเกี่ยวกับข้อมูล สื่อเทคโนโลยี (Information , Media and Technology Skills) 3)
 กลุ่มทักษะเกี่ยวกับอาชีพ (Life and Career Skills) ประกอบด้วย ความสามารถในการยืดหยุ่น
 และการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ความมุ่งมั่นในการทำงาน และการควบคุมตนเอง
 (Initiative and Self - direction) ทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลาย
 (Social and Cross – culture Skill) ทักษะการมุ่งเน้นผลงานและการนับได้ (Productivity and
 Accountability) ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Accountability)
 (เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า, 2553 : 10)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้เป็น 8
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาฯ และ
 วัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ซึ่ง
 ภาษาไทยนั้นเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและ
 เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 1)
 ยังได้จัดให้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดี
 ต่อกัน เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อ
 พัฒนาความรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไปจากหลักสูตร
 ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 โดยในการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551 มิได้มุ่งเน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นการสอนที่เน้นให้

ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระซึ่งเป็นองค์ความรู้ไว้ 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยไม่ได้เน้นเฉพาะทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเท่านั้น แต่ยังสามารถเพิ่มทักษะการดู ซึ่งทักษะการดูเป็นทักษะที่สำคัญในยุคปัจจุบันที่ถือว่าเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 64) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดูไว้ว่า การดูเป็นการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละคร คอมพิวเตอร์ ตลอดจนการ์ตูนและสามารถแสดงทรรศนะข้อมูลข่าวสารด้วยการพูดและการเขียน การดูจึงเป็นการเรียนรู้และแสดงทรรศนะของตน และการดูนับวันจะมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ผู้เรียนจะต้องประเมินสิ่งที่ดูและใช้การดูให้เป็นประโยชน์ในการหาความรู้ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างพินิจ พิเคราะห์

ทักษะการดูจึงถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญ เป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร โลกที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ มีสื่อต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 3) จึงได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด ว่าให้ผู้เรียนสามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ซึ่งการดูเป็นการรับสารแล้วแปลความหมายของสิ่งที่ดูออกมามีประสิทธิภาพ โดยผู้รับสารนั้นสามารถวิเคราะห์ ดีความ ประเมินค่า ของสารที่ได้รับว่ามีคุณค่าหรือประโยชน์มากน้อยเพียงใด การรับสารโดยการดูมีทั้งสื่อที่สร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์สื่อต่างๆทั้งวิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ นับเป็นสื่อใกล้ตัวที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน การที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเลือกนำทักษะการดูมาใช้ให้เกิดประโยชน์นั้น ผู้เรียนต้องเลือกรับสารอย่างมีวิจารณญาณ ต้องฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งการดูอย่างมีวิจารณญาณนั้นต้องมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นพื้นฐาน

ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงนั้น ควรพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้งด้านความรู้ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพของผู้เรียนในด้านทักษะการคิด กระบวนการคิดเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการจัดการศึกษา ระบบการศึกษาไทยได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมทักษะการคิด ดังปรากฏในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุค

ศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ใฝ่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน สังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการ ประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุก 5 ปี ซึ่งในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีตัวบ่งชี้พื้นฐาน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ซึ่งกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานข้อ 4 ได้เน้นให้ ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ในจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการ สื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต และนอกจากนี้สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้มุ่งเน้นพัฒนา ผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิด มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การคิดอย่าง สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมจึงจัดได้ว่าทักษะการคิดเป็น เป้าหมายสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

ประเทศไทยต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศ เรามีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ เราได้เรียนรู้และรับข้อมูลมากมายโดย อาศัยสื่อสารสนเทศ การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ โดยไม่ผ่านการพิจารณา ใตร่ตรองอย่างรอบคอบ อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากมาย ดังนั้นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในยุคปัจจุบันจึง ต้องเน้นทักษะการคิด ให้สามารถคิดเป็นคิดอย่างมีวิจารณญาณ อันเป็นรากฐานที่มั่นคงของการ เรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและสร้างสรรค์ (รุ่ง แก้วแดง, 2544: คำนำ) การคิดอย่างมี วิจารณญาณเป็นรูปแบบหนึ่งของการคิดในระดับสูงที่อยู่บนพื้นฐานหลักการและเหตุผล เป็นการ ทำงานของสมองในการจัดการข้อมูลที่ได้รับให้อยู่ในรูปแบบเหมาะสม โดยการแปรข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับสู่รูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งในขณะที่ใช้ความคิดสมองจะนำเอาข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีมาคิดร่วมกัน โดยใช้เหตุผลผสมผสานกับอารมณ์ และความต้องการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้ในสิ่งที่ปรารถนา ความสามารถในการคิดทำให้มนุษย์มีความเป็น มนุษย์ สามารถแก้ปัญหาให้ตนเองได้ สามารถคิดสร้างสรรค์ การคิดกำหนดความเป็นตัวเรา เป็นตัวกำหนดสิ่งที่เรารู้ ความรู้ที่เราได้จากความคิดนั้นเป็นตัวกำหนดความเป็นตัวเรา เราคิด อย่างไร เรารู้อะไร เราจะเป็นเช่นนั้น และความเป็นตัวเราจะกำหนดวิถีชีวิตของเรา ซึ่งจะทำให้เรา แสดงออกทั้งคำพูดและการกระทำ โดยอาจถ่ายทอดเป็นการเขียน การพูด การกระทำ และการ

แสดงออกับปฏิกิริยาต่าง ๆ การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการคิดที่สำคัญใน โลกอันไร้พรมแดน ผู้เรียนจึงควรได้รับการฝึกฝนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้ในการเรียนรู้ ใช้พิจารณาแยกแยะ และหาเหตุผลได้อย่างเหมาะสม รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีการดูอย่างมีวิจารณญาณนั้น สามารถพัฒนาได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการดูอย่างมีวิจารณญาณ โดยเฉพาะ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และ ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ การดูอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็น เครื่องมือในการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน ซึ่งผู้เรียนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากปัจจุบันเป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการโฆษณาชวนเชื่อในเรื่อง ต่าง ๆ มากมาย บุคคลผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะสามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test หรือ O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนวัดศิรชะทองมีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.05 ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวต่ำกว่า ระดับประเทศ คือ ร้อยละ 45.68 ต่ำกว่าในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 คือร้อยละ 45.12 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละสาระคือ สาระที่ 1 การอ่าน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.09 สาระที่ 2 การเขียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 69.77 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.88 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 41.35 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.65 ในปีการศึกษา 2557 ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.68 ซึ่งเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับประเทศคือร้อยละ 45.02 ต่ำกว่าในระดับเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 คือร้อยละ 43.62 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละสาระคือ สาระที่ 1 การอ่าน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.82 สาระที่ 2 การเขียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 69.77 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.50 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.67 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.52 ซึ่งจาก ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2556 และปีการศึกษา 2557 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบของ นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าทั้งระดับประเทศและระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 และมีผลคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียนที่ลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อพิจารณาผล

คะแนนเฉลี่ยแต่ละสาระ สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมี วิจารณญาณและสร้างสรรค์ เป็นสาระที่มีผลคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด และในปีการศึกษา 2555 โรงเรียนวัดศิระทองได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งในข้อสังเกตและในข้อเสนอแนะได้บันทึกเพิ่มเติมไว้ ว่าครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดและการดูอย่างมีวิจารณญาณในห้องเรียนน้อย ควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการคิด ทักษะการฟังและทักษะการดู นักเรียนขาด ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดวิจารณ์ คิดสร้างสรรค์ และคิดไตร่ตรอง และจากการสังเกตในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียน วัดศิระทองขาดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการหาคำตอบ ก่อนตอบคำถามไม่มีการ พิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ รวมทั้งการจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่ยังเน้นการเรียนการสอนแบบ ท่องจำ ไม่ได้สอนให้นักเรียนคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผลในการหาคำตอบ การแก้ปัญหา และหา ข้อสรุป และประการสำคัญ คือ ครูขาดทักษะในการสอนคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูผู้สอนเน้นการท่องจำมากกว่าการคิด ครูไม่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะ กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ มักทุ่มเทเวลาในการฝึกอ่าน เน้นเนื้อหาสาระและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ครูไม่เห็นความสำคัญของการดู ทั้งที่ในความจริงแล้วทักษะการดูเป็นสิ่งที่สำคัญ

การพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณนั้นมีหลายวิธีทั้งการใช้สื่อ ประสม ละครโทรทัศน์ แนวคิดการสอนจากนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศ เช่น การสอน คิดโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ การสอนให้คิด ฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณปรากฏชัดเจนใน พระพุทธศาสนานับตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งปรากฏในกาลามสูตร ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนให้ เหล่ากาลามชนใช้สติปัญญาในฟังและดู มิได้ทรงชักจูง แต่ให้พิจารณาโดยใช้เหตุผล สติปัญญาให้ รอบคอบ จึงเห็นได้ว่า พุทธศาสนาได้ปรากฏคำสอนการดูและคิดอย่างมีวิจารณญาณมาอย่างช้านาน การสอนคิดและดูอย่างมีวิจารณญาณในพระพุทธศาสนาจึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาเพราะคนไทยมี ความผูกพันกับหลักคำสอนของศาสนาพุทธ เป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับคนไทย นอกจากนี้ โรงเรียนวัดศิระทองยังเป็นโรงเรียนวิถีพุทธซึ่งจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา และยังมี การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การดูอย่างมีวิจารณญาณตามแนวพุทธธรรม ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจในแนวคิดตาม แนวพุทธศาสตร์ คือ วิธีการสอนตามแนวโยนิโสมนสิการมาพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมี วิจารณญาณ ทิศนา แจมมณี (2544: 85) ได้มีความเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการว่า เป็นวิธีการสำคัญในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดใน

ระดับสูง เป็นความคิดที่มีความรอบคอบสมเหตุสมผล ผ่านการพิจารณาอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณากลับกรอง ไตร่ตรอง ทั้งทางด้านคุณ – โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นแล้ว

การคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดพิจารณา วิเคราะห์แยกแยะ เรื่องราว พิจารณาข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ การจำแนก การโยงความสัมพันธ์และการประเมินค่า สมประสงค์ น่วมบุญลือ (2555: 35) ได้กล่าวว่า โยนิโสมนสิการเป็นพื้นฐานการคิดวิจารณ์แบบพุทธ เนื่องจากโยนิโสมนสิการ คือ การคิดหาเหตุ (ในพระพุทธศาสนาจะพิจารณาจากผลไปหาเหตุเป็นส่วนใหญ่) มีหลัก 4 ประการ คือ คิดให้ถูก (มีจุดหมาย) คิดให้เป็นลำดับขั้นตอน คิดด้วยเหตุผล และคิดให้เกิดประโยชน์ ในหลักทั้ง 4 ประการของโยนิโสมนสิการนี้ แบ่งได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพื่อพัฒนาปัญญา และกลุ่มเพื่อพัฒนาจริยธรรมและนอกจากนี้ สุมณ อมรวิวัฒน์ นำแนวคิดจากหนังสือพุทธธรรมของพระราชวรมุนี ซึ่งเขียนเกี่ยวกับการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นการสอนโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดตนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในสาระอันเป็นความจริงของชีวิต รู้และเข้าใจในเหตุและผล องค์กรประกอบ ปัจจัย และผลกระทบอันมีผลกระทบต่อการประเมินค่า โยนิโสมนสิการ คือการรับรู้ด้วยปัญญา โดยให้เด็กได้พัฒนาปัญญาจากความรู้ลึกลับชอบใจหรือไม่ชอบใจ การสอนคิดตามแนวโยนิโสมนสิการจึงน่าจะเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำไปสู่การดูอย่างมีวิจารณญาณเนื่องจากหากผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก็จะสามารถเป็นผู้ที่มีทักษะในการดูอย่างมีวิจารณญาณได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ มาใช้พัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

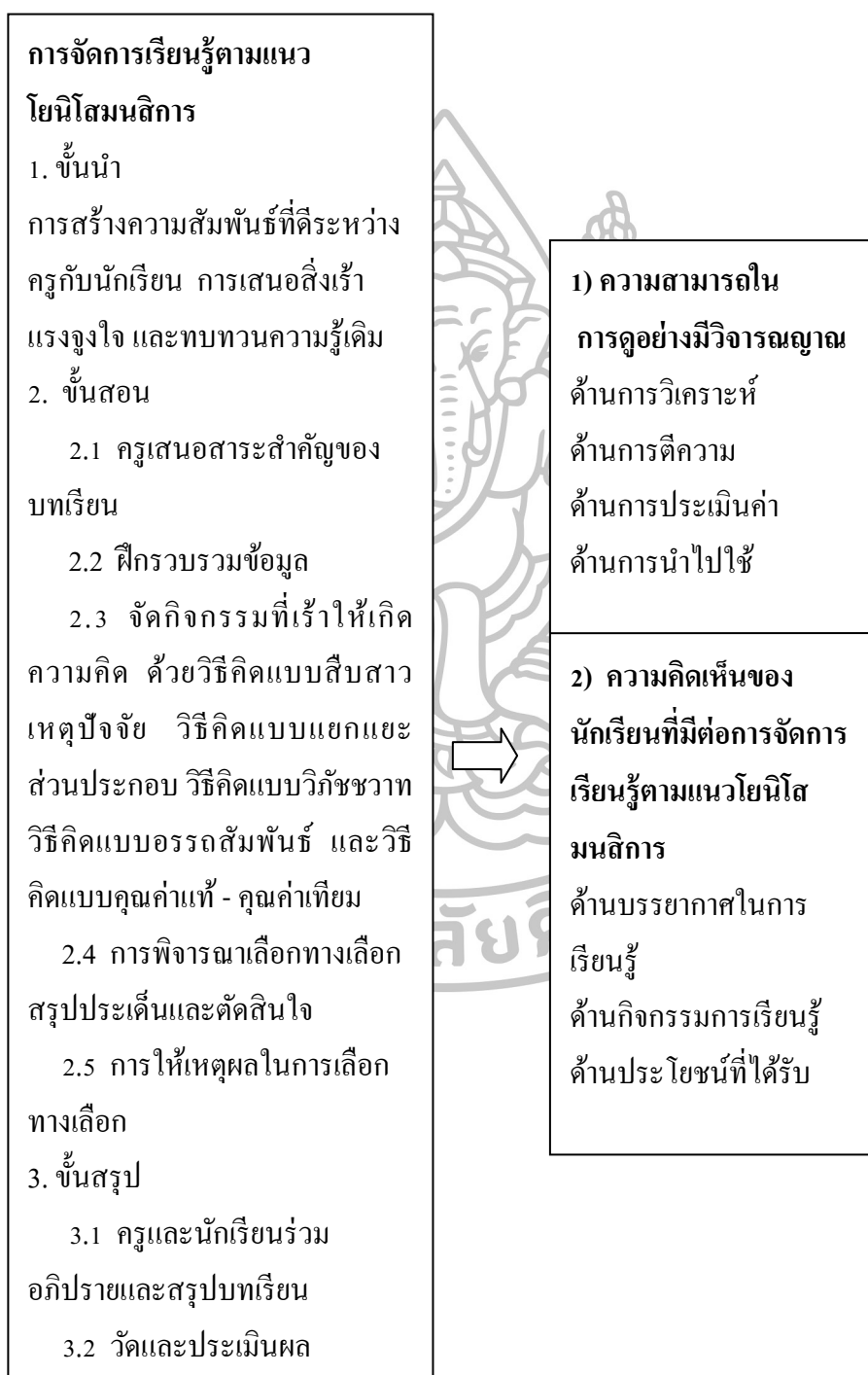
กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนาตนเอง ให้ผู้เรียนฝึกคิดทำให้เกิดปัญญา ซึ่งสุมณ อมรวิวัฒน์ (2546: 84 -85) ได้กล่าวถึงการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการจะช่วยให้นักเรียนรู้จักการนิยามปัญหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ โยงความสัมพันธ์ และประเมินค่า ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสม การสอนโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการเป็นแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ ซึ่งนำแนวคิดมาจากหนังสือพุทธธรรมของ พระราชวรมุนี มาสร้างเป็นหลักการและขั้นตอนการสอน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเริ่มต้นด้วยการสร้างศรัทธา จัดปัจจัยภายนอกที่เหนียวแน่น ส่งเสริม จูงใจ และปลุกเร้าให้เกิดความเชื่อถือและเชื่อมั่นในตัวครูผู้สอน จากนั้นจึงใช้ปัจจัยภายในคือวิถีแห่งปัญญาในการฝึกอบรมและเรียนรู้ โดยการคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นการคิดแบบแยกแยะที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดปัญญา นำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง ศิษย์ได้มีโอกาสคิดแสดงออก ปฏิบัติอย่างถูกต้อง จน

สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม หลักการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมาสร้างเป็นหลัก และขั้นตอนในการสอน มีขั้นตอนดังนี้ 1. ช้่นนำ การสร้างเจตคติที่ดีต่อครู วิธีการเรียน และบทเรียน 1.1 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับวัยและภูมิหลัง 1.2 บุคลิกภาพของครู และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์ 1.3 การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ 2. ชั้นสอน 2.1 ครูเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียน 2.2 ครูแนะแหล่งวิทยากรและแหล่งข้อมูล 2.3 นักเรียนฝึกรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง 2.4 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการคิดวิธีต่าง ๆ 2.5 ฝึกรการสรุปประเด็นของข้อมูลความรู้และเปรียบเทียบประเมินค่า 2.6 ดำเนินการเลือกและตัดสินใจ 2.7 กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เพื่อพิสูจน์ผลการเลือกและตัดสินใจนั้นให้ประจักษ์จริง 3. ชั้นสรุป 3.1 ครูและนักเรียนสังเกตวิธีการปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขให้ปฏิบัติถูกต้อง 3.2 อภิปรายและสอบถามข้อสงสัย 3.3 สรุปผลการปฏิบัติ 3.4 สรุปบทเรียน 3.5 วัดและประเมินผล

จากแนวคิดและทฤษฎีของการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการซึ่งเป็นการคิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างเป็นระเบียบ สามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยจึงนำหลักการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการมาพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นการคิดอย่างใช้ปัญญาไตร่ตรองก่อนเชื่อ วิเคราะห์แยกแยะเรื่องราว ซึ่งจะทำให้สามารถเป็นผู้ที่มีความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วย ผู้วิจัยได้แนวคิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2546: 84 -85) ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ 3 ขั้นตอน คือ 1. ช้่นนำการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ และทบทวนความรู้เดิม 2. ชั้นสอน 2.1 ครูเสนอสาระสำคัญของบทเรียน 2.2 ฝึกรวบรวมข้อมูล 2.3 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดความคิด ด้วยวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ และวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม 2.4 การพิจารณาเลือกทางเลือก สรุปประเด็นและตัดสินใจ 2.5 การให้เหตุผลในการเลือกทางเลือก 3. ชั้นสรุป 3.1 ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายและสรุปบทเรียน 3.2 วัดและประเมินผล และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ 5 วิธี ที่เป็นลักษณะของการดูอย่างมีวิจารณญาณ คือ การวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่าและการนำไปใช้ ได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ และวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม โดยเลือกวิธีคิดที่เป็นลักษณะของการดูอย่างมีวิจารณญาณ มาพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้ที่มีความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีคิดทั้ง 5 วิธี กล่าวคือ การวิเคราะห์สอดคล้องกับวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยและวิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

การตีความสอดคล้องกับวิธีคิดแบบวิภาษวาท การประเมินค่าสอดคล้องกับวิธีคิดแบบคุณค่าแท้
คุณค่าเทียม และการนำไปใช้สอดคล้องกับวิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ มีกรอบ
แนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มโรงเรียนพุทธรักษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 9 โรงเรียน ซึ่งมีลักษณะสังคมและผลการเรียนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าตำหนัก จำนวน 55 คน โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ จำนวน 50 คน โรงเรียนวัดไทร จำนวน 45 คน โรงเรียนวัดบ่อตะกั่ว จำนวน 25 คน โรงเรียนวัดเสถียร จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดน้อย จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดห้วยตะโก จำนวน 12 คน โรงเรียนคลองทางหลวง จำนวน 15 คน และโรงเรียนวัดศิระชะทอง จำนวน 30 คน รวม 237 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระชะทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ตามสถานศึกษา โรงเรียนวัดศิระชะทอง ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 11 โฆษณาน่ารู้ และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 สร้างสรรค์ภาษาโฆษณางูใจ

4. ระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เร้าผู้เรียนให้คิดไตร่ตรอง พิจารณาข้อมูล และสามารถวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่าและนำไปใช้โดยใช้เหตุผล ความคิดพิจารณาสภาพการณ์ ปัญหาอย่างรอบคอบ โดยมีขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน คือ 1) ชี้แนะ การสร้างเจตคติที่ดีต่อวิธีการเรียน 2) ชี้สอน ใช้ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ 5 วิธีคิด ได้แก่

1.1 วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย หมายถึง การพิจารณาปรากฏการณ์ที่เป็นผลพิจารณาปัญหา ค้นหาสาเหตุต่างๆ ที่ส่งผลสืบทอดกันมา

1.2 วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ หมายถึง การพิจารณาแยกแยะองค์ประกอบรวมของสรรพสิ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ

1.3 วิธีคิดแบบวิภาษวาท หมายถึง วิธีคิดที่แจ่มแจ้งความจริงให้ครบทุกด้าน แยกแยะแต่ละด้านให้ครบทุกด้าน

1.4 วิธีคิดแบบบรรดสัมพันธ์ หมายถึง การคิดพิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหลักการกับความมุ่งหมาย

1.5 วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม หมายถึง การคิดโดยสกดหรือขจัด ตัดสิ่งที่ไม่ดีหรือชั่วร้ายไม่ให้เข้าครอบงำจิตใจ สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ใช้ตัดสินใจในการบริโภคสิ่งต่าง ๆ ว่าเหมาะสมกับเราหรือไม่

3) ขึ้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน วัดและประเมินผล

2. ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการดูทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการดูโดยสามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น รู้เหตุและผลของเรื่อง สามารถหาคำตอบรายละเอียดของเรื่องได้

2.2 การตีความ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการดูโดยสามารถรู้ความหมายแฝงในเรื่องนั้น ๆ การเข้าใจความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้โดยตรง

2.3 การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนโดยสามารถตัดสินคุณค่าว่าเรื่องนั้นให้คุณค่า แก่คิดมากน้อยเพียงใด

2.4 การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการดูโดยสามารถนำประเด็นหรือข้อความของเรื่องที่มีประโยชน์ของเรื่องไปใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หรือบุคคล

3. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ระดับการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

4. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดศิระชะทอง (น้อยชมประชานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนมีความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า และนำไปใช้ อันเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนและการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21

2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนเนื้อหาและสาระอื่น ๆ ได้

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดศิระทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การดูอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.1 ความหมายของการดู
  - 2.2 จุดมุ่งหมายในการดู
  - 2.3 หลักการดู
  - 2.4 ลักษณะการดูที่มีประสิทธิภาพ
  - 2.5 การดูอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.6 กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.7 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
  - 3.1 ความหมายของโยนิโสมนสิการ
  - 3.2 ขั้นตอนการสอนตามแนวโยนิโสมนสิการ
  - 3.3 วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดศิระทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบและเป็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4-7)

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งมีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพ และการศึกษาดลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและ

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการดังนี้

1. **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจความรู้สึก และทัศนคติของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสังคมและตนเอง

2. **ความสามารถในการคิด** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. **ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี** เป็นความสามารถในการเลือกและเทคโนโลยีต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้น มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่

การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องอธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ ตำนานโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มีมารยาทและนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยค ประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจน เหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว

กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

ผู้แสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดูรวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดู โฆษณาอย่างมีเหตุผล ผู้ตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ อย่างชัดเจน ผู้รายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และผู้โน้มน้าวอย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทการดูและการพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทหรือกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้าน ของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดศิระทอง

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2560 โรงเรียนวัดศิระทอง มุ่งเน้นจัดการศึกษาให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐาน มีจิตสาธารณะและสุขภาพอนามัยดี อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สืบทอดศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์

ภารกิจ

1. จัดการศึกษาให้แก่นักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษา
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมกิจกรรมตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครปฐม เขต 2

เป้าหมาย

1. นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับทุกคน
2. นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้
3. นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็น สื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์ วิจัย และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาสและบุคคลการต่างบทบาทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวในสังคมอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 160 ชั่วโมง

การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นโวหาร อ่านเรื่องสั้น แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะและปฏิบัติตาม การอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิและกราฟ การเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ การคัดลายมือด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด การเขียนสื่อสารโดยแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน การเขียนเรียงความ ข้อความจดหมายส่วนตัว เรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ และการกรอกแบบรายการต่าง ๆ การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้า ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค การใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย ลักษณะของประโยค บทร้อยกรอง จำนวนที่เป็นคำพ้องและสุภาษิต วรรณคดีหรือวรรณกรรม เล่านิทานพื้นบ้านท้องถิ่นและนิทานพื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น บทอาขยานตามที่กำหนดโดยใช้กระบวนการอ่าน กระบวนการเขียน กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิดวิเคราะห์และสรุปความ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แยกข้อเท็จจริง กระบวนการสื่อความ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการค้นคว้า กระบวนการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร กระบวนการใช้ทักษะทางภาษา การฝึกปฏิบัติ อธิบาย บันทึก การตั้งคำถาม ตอบคำถาม ใช้ทักษะการฟัง การดูและการพูด พูดแสดงความคิดเห็น กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สื่อสารได้ถูกต้อง เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ภาษาไทย และตัวเลขไทย มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตใฝ่เรียนรู้ ใฝ่เรียน มุ่งมั่นในการทำงาน อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

รหัสตัวชี้วัด

ท 1.1	ป.6/1 , ป.6/2 , ป.6/3 , ป.6/4 , ป.6/5 , ป.6/6 , ป.6/7 , ป.6/8 , ป.6/9
ท 2.1	ป.6/1 , ป.6/2 , ป.6/3 , ป.6/4 , ป.6/5 , ป.6/6 , ป.6/7 , ป.6/8 , ป.6/9
ท 3.1	ป.6/1 , ป.6/2 , ป.6/3 , ป.6/4 , ป.6/5 , ป.6/6
ท 4.1	ป.6/1 , ป.6/2 , ป.6/3 , ป.6/4 , ป.6/5 , ป.6/6
ท 5.1	ป.6/1 , ป.6/2 , ป.6/3 , ป.6/4

รวม 34 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 2 กำหนดการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	ดูละครย้อนคิด	ท 1.1 ป.6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง ท.1.1 ป.6/2 อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร ท 1.1 ป.6/3 อ่านเรื่องสั้น ๆ อย่างหลากหลายโดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของร้อยแก้วและบทร้อยกรอง การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ	10
2	เศรษฐีเต่าเจ้าปัญญา	ท 1.1 ป.6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง ท 1.1 ป.6/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ป.6/5 อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของร้อยแก้วและบทร้อยกรอง การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ การอ่านเร็ว	10
3	อ่านป้ายได้สาระ	ท 2.1 ป.6/5 เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน ท 2.1 ป.6/9 มีมารยาทในการเขียน	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิตาน ความเรียงประเภทต่างๆ ประกาศ คำสอน มารยาทในการเขียน	10
4	เรื่องกล้วย ๆ	ท 2.1 ป.6/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำถูกต้อง ชัดเจนและเหมาะสม ท 4.1 ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ท 4.1 ป.6/2 ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล	การเขียนสื่อสารชนิดและหน้าที่ของคำ คำราชาศัพท์ ระดับภาษา	10

ตารางที่ 2 กำหนดการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
5	เสวนาพาทีเพื่อน ๔ ภาค	ท 5.1 ป.6/2 เล่านิทานพื้นบ้าน ท้องถิ่นของตนเองและนิทาน พื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น ท 5.1 ป.6/3 อธิบายคุณค่าของ วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน และนำไปใช้ในชีวิตจริง		10
6	ภาษาทันสมัยใน เทคโนโลยี	ท 1.1 ป.6/9 มีมารยาทในการอ่าน ท 4.1 ป.6/4 ระบุลักษณะของ ประโยค	มารยาทในการอ่าน กลุ่มคำและวลี ชนิดของประโยค	10
7	กลอนกานท์จาก บ้านสวน	ท 1.1 ป.6/1 อ่านออกเสียงบทร้อย แก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้อง ท 5.1 ป.6/1 แสดงความคิดเห็น จากวรรณคดีและวรรณกรรมที่ อ่าน ท 5.1 ป.6/4 ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่ มีคุณค่าตามความสนใจ	การอ่านออกเสียงและการบอก ความหมายของร้อยแก้วและบท ร้อยกรอง วรรณคดีและวรรณกรรม บทอาขยานและบทร้อยกรองที่ มีคุณค่า	10
8	ครั้นเครื่องเพลง พื้นบ้าน	ท 1.1 ป.6/2 อธิบายความหมาย ของคำ ประโยค และข้อความที่ เป็นโวหาร ท 1.1 ป.6/6 อ่านงานเขียนเชิง อธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และ ปฏิบัติตามอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม ท 2.1 ป.6/7 อธิบายความหมาย ของข้อมูลจากการอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิและกราฟ	การอ่านบทร้อยกรองที่เป็น ทำนองเสนาะ การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผน ที่ แผนภูมิ กราฟ	10

ตารางที่ 2 กำหนดการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
9	ชื่อนกลางสร้าง สุภาพ	ท 1.1 ป.6/2 อธิบายความหมาย ของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร ท 1.1 ป.6/8อ่านหนังสือตามความ สนใจและอธิบายคุณค่าที่ได้รับ ท 2.1 ป.6/1คัดลายมือตัวบรรจง เต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด	การอ่านบทหรือกรอนที่เป็น ทำนองเสนาะ การคัดลายมือตัวบรรจงเต็ม บรรทัดและครึ่งบรรทัดตาม รูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย	10
10	จากผาแต้ม... สู่อียิปต์	ท 2.1 ป.6/3 เขียนแผนภาพ โครง เรื่อง แผนภาพความคิด ท 2.1 ป.6/7 กรอกแบบราชการ ต่าง ๆ	การเขียนแผนภาพ โครงเรื่อง การกรอกแบบราชการ	10
11	โฆษณาน่ารู้	ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและ ตอบคำถามเชิงเหตุผลจาก เรื่องที่ฟังและดู ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อ โฆษณาอย่างมีเหตุผล	การตั้งคำถามและตอบคำถาม เชิงเหตุผล การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ จากการฟังและดูสื่อโฆษณา	10
12	สร้างสรรค์ภาษา โฆษณาจูงใจ	ท 1.1 ป.6/2 อธิบายความหมาย ของคำ ประโยค และข้อความที่ เป็นโวหาร ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อ โฆษณาอย่างมีเหตุผล ท 2.1 ป.6/8 เขียนตามจินตนาการ และสร้างสรรค์	การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ จากการฟังและดูสื่อโฆษณา	10
13	บันทึกของสายชล	ท 2.1 ป.6/4 เขียนเรียงความ ท 4.1 ป.6/6 วิเคราะห์และ เปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำ พังเพยและสุภาษิต	การเขียนเรียงความ สำนวนที่เป็นคำพังเพยและ สุภาษิต	10

ตารางที่ 2 กำหนดการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
14	จดหมายจากต่างแดน	ท 2.1 ป.6/6เขียนจดหมายส่วนตัว ท 3.1 ป.6/4พุดรายงานเรื่อง หรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา	การเขียนจดหมายส่วนตัว การรายงาน	10
15	นิทานแสนสนุก	ท 3.1 ป.6/5พุดโน้มน้ำอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ ท 3.1 ป.6/6มีมารยาทในการฟัง การดูและการพุด	การพุดโน้มน้ำสถานการณ์ต่างๆ มารยาทในการฟัง การดู และการพุด	10
16	สามสถาบันหลักนครา	ท 4.1 ป.6/2ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ท 4.1 ป.6/3รวบรวมและบอกความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย ท 4.1 ป.6/5แต่งบทหรือโครง	ภาษาถิ่น คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ กลอนสุภาพ	10
รวม			160	

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการดูอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งปรากฏในสาระที่ 3 การฟัง การดู และการพุด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพุดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ตัวชี้วัด ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู และ ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล จึงเห็นได้ว่าตามหลักสูตรแกนกลางพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ใช้โฆษณาเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกให้นักเรียนเป็นที่มีทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายการโฆษณา

การโฆษณาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในสังคม โฆษณาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต มีผู้กล่าวถึงความหมายของการโฆษณาต่าง ๆ ดังนี้

โอ' กวินน์ และ อัลเลน (O' Guinn and Allen, 2000: 6) ให้ความหมายว่า การโฆษณาเป็นความพยายามที่จะสื่อสารผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้บริโภคยอมรับหรือเห็นด้วยในผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมทั้งการให้การสนับสนุนแนวคิดต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งในการสื่อสารแต่ละครั้งจะต้องมีการเสียค่าใช้จ่ายทุกครั้ง

เวลล์ และ เบอร์เน็ต (Wells and Bernet, 2000: 6) ได้กล่าวว่า การโฆษณา คือ การสื่อสารในลักษณะการสื่อสารมวลชน ที่ต้องมีการชำระเงินของผู้สนับสนุน หรือสปอนเซอร์ที่ระบุแน่ชัด โดยผ่านสื่อที่มีชีวิตบุคคล ทั้งนี้ เพื่อเชิญชวนหรือเพื่อเข้าไปมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้รับฟังข้อความเหล่านั้น

สุวิมล แม้นจริง (2545 : 110) ได้ให้ความหมายของการโฆษณาว่า หมายถึง เป็นการเสนอข่าวสาร การขายหรือแจ้งข่าวสารให้บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทราบเกี่ยวกับสินค้าและบริการหรือแนวความคิดโดยเจ้าของหรืออุปถัมภ์ที่เปิดเผยตนเอง มีการจ่ายเพื่อการโฆษณา และเป็นการเสนอข้อมูลที่มีใจการส่งตัวบุคคลเข้าไปติดต่อโดยตรง

กัญฉนิพัทธ์ วงศ์สมุทรต์ (2549: 3) กล่าวว่า การโฆษณา คือ การติดต่อสื่อสาร หรือ การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือบริการ หรือความคิด โดยผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ไปยังสาธารณชน ผู้บริโภคเป้าหมาย เพื่อโน้มน้าวใจให้ซื้อผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่โฆษณานำเสนอ

กัลยกร วรกุลดิฐฐานีย์ (2551: 2) ได้ให้ความหมายของการโฆษณาว่า หมายถึง การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ เกี่ยวกับสินค้า บริการ ความคิด ที่มีค่าใช้จ่ายผ่านสื่อมวลชน ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ โดยระบุผู้โฆษณาชัดเจน

วิมลพรรณ อภาเวท (2553: 4) ได้สรุปความหมายของการโฆษณาว่า การโฆษณาเป็นการสื่อสารโดยการจูงใจที่ต้องอาศัยสื่อเป็นช่องทาง เพื่อให้ผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายคล้อยตาม และมีความต้องการสินค้า และเกิดการตัดสินใจซื้อในที่สุด

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การโฆษณา หมายถึง การสื่อสารผ่านสื่อกลาง เพื่อโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายให้ซื้อสินค้าหรือการบริการ

รูปแบบการโฆษณา

กัลยกร วรกุลสถฐานีย์ (2551: 22 - 23) ได้แบ่งรูปแบบการโฆษณาไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบการโฆษณาแบ่งตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายของการโฆษณาและบริการต่าง ๆ สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผู้บริโภค และกลุ่มผู้ประกอบการ

1.1 การโฆษณาสู่กลุ่มผู้บริโภค เป็นการโฆษณาจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการในสินค้าและบริการ การโฆษณาสู่กลุ่มผู้บริโภคที่มักพบเห็นทางสื่อต่าง ๆ มีดังนี้

1.1.1 โฆษณาตราสินค้า เป็นการโฆษณาที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของสินค้านั้น ๆ

1.1.2 โฆษณาตราองค์กร เป็นการโฆษณาที่กล่าวถึงภาพลักษณ์ขององค์กรหรือตราสินค้านั้นโดยไม่ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์หรือคุณสมบัติของสินค้านั้น

1.1.3 โฆษณาเพื่อการเมือง เป็นการโฆษณาเพื่อแจ้งข่าวสารนโยบายของพรรคการเมือง

1.1.4 โฆษณาส่งเสริมสังคม เป็นการโฆษณาเพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงความคิดหรือพฤติกรรม

1.2 โฆษณาสู่ผู้ประกอบการ การโฆษณาสู่ผู้ประกอบการที่พบเห็นมีดังนี้

1.2.1 การโฆษณากับร้านค้า เป็นการโฆษณาเพื่อให้ร้านค้ายอมรับในสินค้านั้น

1.2.2 การโฆษณากับผู้เชี่ยวชาญ เป็นการโฆษณาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นยอมรับในสินค้า

2. รูปแบบการโฆษณาแบ่งตามหน้าที่

2.1 การโฆษณาตราสินค้า มีหน้าที่เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับตราสินค้าว่ามีคุณสมบัติหรือคุณประโยชน์อย่างไร

2.2 การโฆษณาทีเซอร์ เป็นการโฆษณาที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคตามงานโฆษณาชิ้นที่จะมีตามมา การโฆษณารูปแบบนี้จะมีโฆษณาอย่างน้อย 2 ชิ้นเผยแพร่ติดต่อกัน

2.3 การโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขาย มีหน้าที่แจ้งให้ผู้บริโภคทราบถึงการส่งเสริมการขายของตราสินค้านั้น ๆ แก่ผู้บริโภค

2.4 การโฆษณาแฝง เป็นรูปแบบการโฆษณาที่แทรกซึมเข้าไปในเนื้อหาของรายการโทรทัศน์หรือบทความนิตยสาร ทำให้ผู้บริโภคหลีกเลี่ยงได้ยาก

2.5 การโฆษณาที่โต้ตอบกลับได้โดยตรง เป็นการโฆษณาที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคนั้น ๆ สื่อสารโต้ตอบได้อย่างทันที

กัญฉนิพัฑฐ วงศ์สุเมธรัตน์ (2549: 37) แบ่งรูปแบบการโฆษณาไว้ 4 รูปแบบคือ

1. การโฆษณาแบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย เป็นการแบ่งตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย
2. การโฆษณาแบ่งตามลักษณะพื้นที่ภูมิศาสตร์ เป็นการยึดถือขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเป้าหมายในการโฆษณาเป็นเกณฑ์
3. การโฆษณาแบ่งตามลักษณะสื่อโฆษณาที่นำมาใช้ สามารถแบ่งได้ 9 ประเภท คือ
  - 3.1 การโฆษณาทางวิทยุโทรทัศน์
  - 3.2 การโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียง
  - 3.3 การโฆษณาทางหนังสือพิมพ์
  - 3.4 การโฆษณากลางแจ้ง
  - 3.5 การโฆษณาทางไปรษณีย์
  - 3.6 การโฆษณาทางยานพาหนะ
  - 3.7 การโฆษณาทางนิตยสาร
  - 3.8 การโฆษณาทางโรงภาพยนตร์
  - 3.9 การโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต
4. การโฆษณาแบ่งตามจุดมุ่งหมาย เป็นการยึดจุดมุ่งหมายที่ผู้ทำการโฆษณาต้องการให้บรรลุถึงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การโฆษณานั้นมีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งโดยใช้เกณฑ์ใดเป็นตัวแบ่งก็ตาม ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานโฆษณาทั้งสิ้น

สื่อโฆษณา

สื่อโฆษณาเป็นช่องทางในการนำข่าวสารโฆษณาจากผู้โฆษณาไปสู่ผู้บริโภค

กัลยกร วรกุลสถฐานีย์ (2551: 178 - 180) ได้แบ่งประเภทของสื่อโฆษณาไว้ดังนี้ 4 ประเภทคือ

1. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง
2. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึงรวมสื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสาร เป็นสื่อที่ให้รายละเอียดของสินค้าได้ดี
3. สื่อปฏิสัมพันธ์ หรือสื่อที่กลุ่มเป้าหมายสามารถมีการโต้ตอบกลับได้ในทันทีที่เปิดรับข่าวสาร ซึ่งหมายถึง สื่ออินเทอร์เน็ต
4. สื่อสนับสนุน เป็นสื่อที่ใช้เพื่อสื่อสารเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เฉพาะ เช่น ป้ายโฆษณา ไปสเตอร์ สติกเกอร์ เป็นต้น

สุดเขต หนุรอด (2554: 156-158) ได้แบ่งสื่อโฆษณาเป็น 2 ประเภท คือ

1. สื่อหลัก ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายเสียง และอินเทอร์เน็ต

2. สื่อเฉพาะกิจ เป็นสื่อที่ใช้เสริมอีกทางหนึ่ง ได้แก่ ใบปลิว แผ่นพับ แผ่นติด เป็นต้น

สื่อโฆษณายเป็นช่องทางที่นำข่าวสารไปยังผู้บริโภค อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งหมายถึง นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ใบปลิว เป็นต้น และอีกประเภทหนึ่ง คือ สื่อไม่สิ่งพิมพ์ ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตมาพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากการใช้สื่อโฆษณาทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ใช้หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 โฆษณานำรู้และหน่วยการเรียนรู้ที่ 12 สร้างสรรค์ภาษาโฆษณาจงใจ มาใช้ในการทดลอง สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้จำนวน 20 ชั่วโมง

2. การดูอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ความหมายของการดู

การดูเป็นการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ โฆษณา ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ซึ่งสารที่รับมามีทั้งที่สร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์ ดังนั้นผู้รับสารจึงต้องดูอย่างมีวิจารณญาณ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการดูไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2546: 293) ได้ให้ความหมายของการดูไว้ว่า หมายถึง การใช้สายตาดูสื่อที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดูสิ่งต่างๆ จากการแสดงละคร หรือจากการศึกษานอกสถานที่ เพื่อการศึกษาเล่าเรียนหรือการแสวงหาความรู้หรือเพื่อการบันเทิง เช่น การดูภาพ การดูละคร เป็นต้น

วีระ สุดสังข์ (2549: 239) ให้ความหมายของการดูว่า การดู หมายถึง การใช้สายตาเพื่อให้เห็น ภาพที่เห็นนั้นเป็นภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ภาพที่อยู่ใกล้และไกลตัว เท่าที่สายตาคมองเห็นๆ ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 2) ได้ให้ความหมายของการดูไว้ว่า การดู หมายถึง การรับรู้ความหมายจากคำ หรือข้อความทางสายตา ซึ่งการดูจะทำให้สมองเห็นภาพของสิ่งต่าง ๆ การเคลื่อนไหวเหตุการณ์ เรื่องราว ตลอดจนสีสันต่างๆ การดูข้อความ เรื่องราวและสิ่งที่จะต้องทำ

ความเข้าใจเรื่องที่ดู จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ ตีความ พิจารณารายละเอียดในแง่มุมต่าง ๆ และเห็นคุณค่าเรื่องที่ดูรวมทั้งนำความรู้ที่ได้จากการดูไปใช้ให้เกิดประโยชน์

สายใจ ทองเนียม (2552: 1) กล่าวถึงความหมายของการดูว่า การดู หมายถึง การรับสารทางสายตา การดูจะทำให้เห็นภาพของสิ่งต่าง ๆ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เห็นสีสันทัน การเคลื่อนไหว เหตุการณ์เรื่องราว เห็นภาพ 3 มิติ คือ กว้าง ยาว ลึก

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การดู หมายถึง การรับสารทางสายตา การเห็นภาพของสิ่งต่างๆ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต การทำความเข้าใจกับเรื่องที่ดู จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ ตีความ พิจารณาคุณค่าและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2.2 จุดมุ่งหมายในการดู

การดูเป็นการสื่อสารที่มีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรา การดูมีจุดมุ่งหมายดังนี้

กึ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒน์กุล (2546: 35) กล่าวไว้ว่าการรับสาร โดยการดูมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อความรู้ เป็นการดูเพื่อศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร เรื่องราวต่าง ๆ และนำไปพัฒนาสติปัญญาของตน เช่น การดูข่าว การดูสารคดี
2. เพื่อความบันเทิง เป็นการดูเพื่อผ่อนคลายความเครียด เช่น การดูรายการตลก การดูละคร การดูภาพยนตร์
3. เพื่อความซาบซึ้งและสุนทรีย์เป็นการดูที่สามารถนำสิ่งที่ได้จากการดูไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

วีระ สุดสังข์ (2549: 239) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการดูไว้ว่า

1. ดูเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เช่น การดูหนัง ดูละคร ดูคอนเสิร์ต ดูโทรทัศน์ ดูภาพเขียนที่จัดแสดง ฯลฯ
2. ดูเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การดูหนัง ดูละคร ดูโทรทัศน์ ดูภาพเขียนที่จัดแสดง และดูสิ่งรอบข้างที่ทำให้เราเกิดความรู้ ความเข้าใจด้านต่าง ๆ มากขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ฯลฯ
3. ดูเพื่อพิจารณาพิจารณา การดูแล้วนำมาแยกแยะวิเคราะห์ วิจัย หรือวินิจฉัยข้อเท็จจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในหน้าที่การงานและการดำเนินชีวิตได้

สายใจ ทองเนียม (2552: 1) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการดูไว้ดังนี้

1. ดูเพื่อความรู้ ความเข้าใจ เช่น การดูอธิบายการใช้เครื่องมือ ดูเหตุการณ์ ที่เป็นข้อเท็จจริงหรือความรู้
2. ดูเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เช่น การดูภาพยนตร์ ดูสารคดี
3. ดูเพื่อความจรรโลง เช่น ดูรายการธรรมะ

จากการศึกษาการจุดมุ่งหมายของการดูของนักการศึกษาต่าง ๆ สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้รับสารมีจุดมุ่งหมายในการดู เพื่อความรู้ เพื่อความบันเทิง และเพื่อความซาบซึ้ง และเมื่อดูแล้ว สามารถนำสิ่งที่ดูไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3 หลักการดู

การดูเป็นทักษะที่สำคัญ เพื่อให้การดูมีประสิทธิภาพ มีหลักในการดู ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 2) กล่าวถึงหลักในการดูที่ดีไว้ดังนี้

1. ดูอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้ดูควรรู้ว่าตนเองจะไปเพื่ออะไร ดูเพื่อความรู้ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อให้ได้ข้อคิดแล้วนำไปปฏิบัติตาม
2. ดูในสิ่งที่ควรดู คุลิ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียน เป็นเรื่องที่มุ่งให้แนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสม
3. ดูอย่างมีวิจารณญาณ ควรดูและคิดไตร่ตรองหาเหตุและผลไปทุกครั้ง ไม่ยอมให้ถูกชักนำไปในทางที่ผิดง่าย ๆ
4. ดูแล้วนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การดูที่ดีแล้วนำไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์ ฯลฯ

สายใจ ทองเนียม (2552: 2) กล่าวถึงหลักในการดูไว้ดังนี้

1. ดูอย่างมีจุดมุ่งหมาย คือ ผู้ดูควรรู้ว่าตนเองกำลังดูเพื่ออะไร เพื่อความรู้ ความเพลิดเพลิน หรือเพื่อให้ได้ข้อคิด
2. เลือกเรื่องที่ดูให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย
3. เลือกดูในสิ่งที่ควรดู เช่น ในวัยเรียนควรเลือกดูสิ่งที่ให้ประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียน
4. ดูอย่างมีวิจารณญาณคิดไตร่ตรองหาเหตุและผลที่จะตามมาด้วยทุกครั้ง ไม่หลงเชื่อสิ่งที่มองเห็น โดยง่าย
5. นำสิ่งที่ดูมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การดูที่มีประสิทธิภาพคือดูแล้วนำไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้การดำรงชีวิตดำเนินไปอย่างราบรื่น

จากความคิดเห็นของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปหลักในการดูได้ว่า ในการดูนั้นผู้ดูควรมีจุดมุ่งหมายในการดู ดูในสิ่งที่ควรดู ดูอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำสิ่งที่ดูมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.4 ลักษณะการดูที่มีประสิทธิภาพ

มินเนสโซตา (Minnesota, 1959: 57-58) กล่าวถึงการดูที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ความพร้อม ผู้ดูมีความพร้อมที่จะดูมากน้อยเพียงใด

2. ตำแหน่งที่อยู่ ตำแหน่งที่คู่เหมาะสมเพียงไร
3. แสงไฟ มีแสงสว่างเพียงพอที่จะมองหรือไม่
4. ความสบายในการดู ที่นั่งสบายหรือไม่ หรือต้องยืนดูตลอดเวลา
5. ทักษะคิดต่อสิ่งที่ดู คือ สภาพจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดในเรื่องที่ดู

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546: 33) ได้กล่าวลักษณะของการดูที่มีประสิทธิภาพ ผู้ดูต้องปฏิบัติ

ดังนี้

1. มีสมาธิและความตั้งใจในการดู รู้จักสังเกต
2. รู้จุดมุ่งหมายในการดูและรู้ว่ากำลังดูอะไร และดูเพื่ออะไร
3. เมื่อดูแล้วมีความเข้าใจตรงตามความหมายของสิ่งที่ได้ดู
4. เมื่อดูแล้วสามารถจับใจความ ดีความ และสรุปสาระสำคัญได้
5. รู้จักใช้วิจารณ์ในการดู สามารถใช้เหตุผลเพื่อวิเคราะห์ได้ว่า สิ่งใดควรเชื่อและสิ่งใดไม่ควรเชื่อ รวมทั้งรู้จักเลือกสิ่งที่มีคุณค่าที่ได้จากการดูไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่าง ๆ

6. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการดูและชม โดยไม่ส่งเสียงรบกวนสมาธิผู้อื่น แสดงกิริยาอาการอื่น ๆ ที่ไม่เหมาะสมหรือหมิ่นสิ่งต่างๆ ร่วมกับผู้อื่น

7. หลังจากการดูแล้วสามารถถ่ายทอดสู่ผู้อื่น โดยการอ่าน และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของข้อมูลเบื้องต้นที่ได้รับจากการดู

เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว (2546: 22) กล่าวว่าปัจจัยที่ทำให้ผู้ดูได้รับสารด้วยการดูอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ความสนใจ
2. สมาธิ
3. มารยาท
4. ความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ
5. ประสบการณ์ หมายถึง ความรู้เดิมและทักษะในการรับสาร เช่น การตีความ การวิเคราะห์

การดูที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้ดูจะต้องมีสมาธิในการดู มีจุดมุ่งหมาย มีมารยาท เมื่อดูแล้วสามารถวิเคราะห์ ดีความ สรุปใจความสำคัญ เข้าใจเจตนาของผู้ส่งสาร ประเมินคุณค่าและสามารถนำความรู้ ข้อคิดที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.5 การดูอย่างมีวิจารณญาณ

การดูเป็นทักษะที่สำคัญ ผู้รับสารจึงควรดูอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อสามารถรับสารประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายของการดูอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2550: 230) ได้ให้ความหมายของการดูอย่างมีวิจารณญาณว่า การดูอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การดูโดยใช้สติปัญญาใคร่ครวญไตร่ตรองสารต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลในประเด็นของความถูกต้องตามหลักความรู้และคุณค่าสาระประโยชน์ของสารที่ได้ดู นั่นคือ การวิเคราะห์ วิเคราะห์ ประเมินค่า และสามารถวินิจฉัยตัดสิน เพื่อนำเอาสิ่งที่ดีไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 64) ได้กล่าวถึงการดู ซึ่งสอดคล้องกับการดูอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การดูเป็นการรับสารจากสื่อภาพและเสียง และแสดงทรรศนะได้จากการรับรู้สาร ดีความ แปลความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่าจากสื่อ เช่น การดูโทรทัศน์ การดูคอมพิวเตอร์ การดูละคร การดูภาพยนตร์ การดูหนังสือการ์ตูน ผู้ดูจะต้องรับรู้สารจากการดูแล้วนำมาวิเคราะห์ ดีความ และประเมินค่าของสารที่เป็นเนื้อเรื่องโดยใช้หลักการพิจารณา วรรณคดีหรือการวิเคราะห์วรรณคดีเบื้องต้น

ดังนั้นการดูอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การรับสารที่เป็นสื่อภาพและเสียง แล้วใช้สติปัญญาใคร่ครวญไตร่ตรองสารต่าง ๆ อาศัยกระบวนการคิดในการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ประเมินค่า วินิจฉัยตัดสิน พิจารณาคุณค่าของสารที่ได้รับ และนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้

2.6 กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

การดูอย่างมีวิจารณญาณจำเป็นจะต้องใช้ทักษะต่าง ๆ ตามขั้นตอน ดังนี้

กึ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒน์กุล (2546:145) ได้กล่าวว่าการบวนการในการดูอย่างมี วิจารณญาณ มีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาแยกสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้กระจ่างชัด และทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนของสิ่งที่ศึกษา วิเคราะห์นั้น
2. การตีความ หมายถึง การเข้าใจความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้โดยตรง ผู้ดูจะต้องอาศัย การดูอย่างรอบคอบประมวลเรื่องราวต่าง ๆ แล้วนำมาสรุปความ ต้องอาศัยการพิจารณาถึงสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้น การคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น การเปรียบเทียบ ตลอดจนการมองเห็น ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ
3. การประเมินค่า หมายถึง การพิจารณาข้อมูลรายละเอียด ข้อดี ข้อบกพร่องของสิ่งที่ดู เพื่อพิจารณาว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใด
4. การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกรับสารสิ่งใดควรเชื่อมากน้อยเพียงใด
5. การนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน หมายถึง การนำข้อมูล เรื่องราว หรือ

แนวคิดที่ได้จากการนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ที่จะทำให้เข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ประพนธ์ เรื่องณรงค์ (2550: 247) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการดูอย่างมีวิจารณญาณต้องอาศัยขั้นตอนในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น รู้ว่าอะไรเป็นเหตุและเป็นผล รู้ที่มาที่ไปของเรื่อง
2. การตีความ คือ จะต้องสามารถรู้ความหมายที่แฝงไว้ในเรื่องนั้น ๆ หรือภาพนั้น ๆ ซึ่งบางครั้งไม่ได้บอกตรง ๆ ในถ้อยคำ แต่ผู้ดูจะต้องตีความหมายให้ถูกต้อง
3. การประเมินค่า เป็นทักษะต่อเนื่องมาจากทักษะของการวิเคราะห์และการตีความอันจะเป็นพื้นฐานให้สามารถประเมินค่าได้ว่าอะไรดีหรือไม่ดี มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด และมีคุณค่าทางใดบ้าง เพราะอะไร ซึ่งการที่จะประเมินค่าสิ่งใด ๆ ได้จะต้องพิจารณาให้รอบด้าน เช่น พิจารณาจากจุดประสงค์ของสาร รูปแบบของสาร ประเภทของสาร เป็นต้น เช่น ถ้าจะประเมินคุณค่าของวรรณคดีก็ต้องดูในเรื่องคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ คุณค่าทางสังคม เนื้อหา และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
4. การตัดสินใจ คือ ทักษะของการวินิจฉัยเพื่อประเมินค่าอันนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องว่า สิ่งที่ได้ยินได้ฟังมานั้นสิ่งในควรจะได้รับเอามาหรือไม่รับ สิ่งใดควรเชื่อไม่ควรเชื่อ ซึ่งการตัดสินใจที่ถูกต้องเป็นเรื่องสำคัญมากทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ
5. การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะนี้มีไม่เท่ากันในแต่ละคน ซึ่งบางคนเมื่อได้ดูอะไรเพียงนิดเดียวก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือพลิกแพลงเอาไปทำประโยชน์มากมาย ซึ่งทักษะนี้บางครั้งอาจจะต้องใช้ศิลปะและประสบการณ์ของแต่ละคนมาช่วยด้วย ซึ่งการฟังมาก ดูมาก หรืออ่านมากก็จะช่วยเป็นฐานข้อมูลให้ตัดสินใจได้ไม่ผิดพลาด

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 2) กล่าวว่า การดูอย่างมีวิจารณญาณต้องมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์เรื่อง โดยการพิจารณาว่าเรื่องนั้นจัดอยู่ในเรื่องประเภทใด เช่น เป็นบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง นิยาย นิทาน บทความ ฯลฯ เมื่อรู้ประเภทแล้วก็ต้องหาคำตอบในรายละเอียดว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร มีรายละเอียดอะไรเป็นส่วนประกอบ และผู้พูด ผู้แสดงมีกถวิธีในการสื่อสารอย่างไร
2. วินิจฉัย คือ พิจารณาได้ว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องประเภทข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นหรือเป็นการแสดงทรรศนะ อารมณ์ ความรู้สึก และผู้พูดมีเจตนาอย่างไรในการพูดหรือแสดง รวมทั้งแง่คิดต่าง ๆ และจับใจความสำคัญของสารที่สำคัญที่สุดและใจความรองได้
3. ประเมินค่าของเรื่อง ว่าเรื่องนั้นให้ประโยชน์ ให้คุณค่าแง่คิดมากน้อยเพียงใด

4. การนำไปใช้ คือ เมื่อสรุปประเด็นและเข้าใจคุณค่าของเรื่องแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายคือสามารถนำประเด็นหรือข้อความของเรื่องที่มีประโยชน์ไปใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และบุคคลต่อไปอย่างไร

การดูอย่างมีวิจารณญาณจะมีประสิทธิภาพได้ เมื่อผู้รับสารแล้ว มีทักษะและกระบวนการดังนี้คือ การวิเคราะห์เรื่อง คือ การพิจารณาแยกรายละเอียดของเรื่อง แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น การตีความ คือ ความสามารถในการรู้ความหมายที่แฝงในเรื่องนั้น ๆ การประเมินค่า คือ การพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ข้อบ่งชี้ของสิ่งที่ดู พิจารณาว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใดและการนำไปประยุกต์ใช้ คือ การนำข้อมูลหรือแนวคิดที่ได้จากการดูไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ซึ่งการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ได้นั้น จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.7 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นรูปแบบหนึ่งของการคิดในระดับสูงที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล มีการศึกษาข้อเท็จจริง ถือว่าเป็นทักษะการคิดที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

เอ็นนิส(Emmis,1989: 1) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการประเมินความถูกต้องเหมาะสมของข้อความและเป็นกระบวนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่การเชื่อถือข้อมูลเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่ถูกต้อง

รักจิรีโอ (Ruggiero, 1996: 4) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง การตรวจสอบความคิดของเราเอง การคิดตัดสินใจว่าวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคืออะไร ความเชื่อแบบใดมีเหตุผลที่สุด จากนั้นต้องมีการประเมินข้อสรุปอีกครั้งหนึ่ง

ทิสนา แคมณี (2544: 4) ได้สรุปความหมายของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า คือ การเห็นปัญหา สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ ต่อจากนั้นคือการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2549: 89) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง การใช้ความคิดในลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาโดยยึดหลักการคิดด้วยเหตุผล จากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ และคาดเดา คิดด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ใช้สติปัญญา และทักษะการคิดอย่างไตร่ตรอง

สุวิทย์ มูลคำ (2550: 9) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดที่มีเหตุผลโดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ โดยใช้

ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ มีหลักเกณฑ์ มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่การสรุปและตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดควรเลือกหรือสิ่งใดควรทำ

อุษณีย์ อนุรุทวงศ์ (2553: 78) ได้กล่าวถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูล เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏ เพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลและการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสมว่า สิ่งใดถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง สิ่งใดดีหรือไม่ดี สิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ สิ่งควรทำหรือไม่ควรทำ

วัชรวิภา เถาเรียนดี (2555: 30) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอด ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล ความสามารถที่จะตัดสินใจเลือกเชื่อและเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมด้วยหลักการและเหตุผล

สมประสงค์ น่วมบุญลือ (2555: 3) ได้สรุปความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง เป็นการคิดแยกแยะส่วนประกอบและดูความต่อเนื่องของความคิดนั้นด้วย การใช้หลักตรรกะ (เหตุ- ผล) เพื่อการตัดสินใจทางเลือก

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ กระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ สามารถนิยามปัญหา การวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลที่เป็นปัญหา การสังเคราะห์แยกแยะข้อมูล การเชื่อมโยงความสัมพันธ์และการตั้งสมมติฐาน และการประเมินค่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการแก้ปัญหาโดยยึดหลักการคิดด้วยเหตุผล ความรู้และประสบการณ์ คิดด้วยความรอบคอบใช้สติปัญญา สามารถตัดสินใจเชื่อและเลือกปฏิบัติอย่างสมเหตุสมผล

3. การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

3.1 ความหมายของโยนิโสมนสิการ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธีที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวโยนิโสมนสิการก็เป็นวิธีหนึ่งซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2540: 87) กล่าวถึง โยนิโสมนสิการไว้ว่าเป็น การคิดเป็น เป็นความสามารถที่บุคคลรู้จักมอง รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะโดยวิธีคิดหาเหตุปัจจัย สืบค้นจากต้นเหตุตลอดทาง จนถึงผลสุดท้ายที่เกิดขึ้น แยกแยะเรื่องออกให้เห็นตามสภาวะที่เป็นจริง คิดตามความสัมพันธ์ที่สืบทอดจากเหตุโดยไม่เอาความรู้สึกอุปาทานของตนเองเข้าไปจับหรือครอบคลุม บุคคลนั้นจะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยวิธีการแห่งปัญญา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2549: 24 -25) กล่าวถึงความหมายของโยนิโสมนสิการหมายถึง การใช้ความคิดอย่างถูกต้องและเมื่อเทียบในกระบวนการพัฒนาปัญญา โยนิโสมนสิการอยู่ในระดับที่เหนือศรัทธาเพราะเป็นขั้นที่เริ่มใช้ความคิดของตนเอง เป็นอิสระ เป็นการฝึกการใช้ความคิด ให้รู้จักคิดอย่างถูกต้อง คิดอย่างมีระเบียบ รู้จักคิดวิเคราะห์ ไม่มองเห็นสิ่งต่างๆ อย่างตื้นๆ ผิดเพี้ยน ทำให้ทุกคนช่วยตนเองได้ความหมายตามรูปศัพท์ โยนิโสมนสิการประกอบด้วย โยนิโส กับ มนสิการ โยนิโส มาจาก โยนิ แปลว่า เหตุ ต้นเค้า แหล่งเกิด ปัญญา อุบาย วิธี ทาง มนสิการ แปลว่า การทำใจ การคิดคำนึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณาเมื่อรวมเข้าเป็น โยนิโสมนสิการ แปลสั้นๆ กันมาว่า การทำในใจโดยแยบคาย คัมภีร์ชั้นอรรถกถาได้ไขความไว้โดยแสดงไวพจน์ให้เป็น ความหมายแยกเป็นแง่ๆ ดังนี้

1. อุบายมนสิการ แปลว่า คิดหรือพิจารณาโดยอุบาย คือคิดอย่างมีวิธี หรือคิดถูกต้อง หมายถึงคิดถูกต้องที่ให้เข้าถึงความจริง สอดคล้องเข้าแนวกบัสจะ ทำให้หยั่งรู้ สภาวะ ลักษณะ และสามัญลักษณะของสิ่งทั้งหลาย

2. ปถมนสิการ แปลว่า คิดเป็นทาง หรือคิดถูกทางคือ คิดได้ต่อเนื่องเป็นลำดับ จัดลำดับได้ หรือมีลำดับ มีขั้นตอน แล่นไปเป็นแนวเป็นแนว หมายถึง ความคิดเป็นระเบียบตามแนวเหตุผลเป็นต้น ไม่ยุ่งเหยิงสับสน ไม่ใช่ประเดี๋ยววกเวียนคิดพันเรื่องนี้ ที่นี้เดี๋ยวผลิดออกไป เรื่องนั้นที่โน้นหรือกระโดดไปกระโดดมาต่อเป็นขั้นเป็นอันไม่ได้ทั้งนี้รวมทั้งความสามารถที่จะชักชวนนึกคิดเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง

3. การณมนสิการ แปลว่า คิดตามเหตุ คิดค้นเหตุ คิดตามเหตุผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล หมายถึง การสืบค้นตามแนวคิด หรือคิดอย่างมีเหตุผล หมายถึง การคิดสืบค้นตามแนวทางความสัมพันธ์สืบทอดกันแห่งเหตุปัจจัย พิจารณาสืบสาวหาสาเหตุ ให้เข้าใจถึงต้นเค้าหรือแหล่งที่มาซึ่งส่งผลต่อเนื่องมาตามลำดับ

4. อุปปาทกมณสิการ แปลว่า คิดให้เกิดผล คือใช้ความคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ เล็งถึง การคิดอย่างมีเป้าหมาย ท่านหมายถึง การคิดการพิจารณาที่ทำให้เกิด กุศลธรรม เช่น ปลูกเร้าให้เกิดความเพียร การรู้จักคิดในทางที่ทำให้หายหวาดกลัว ให้หายโกรธ การพิจารณาที่ทำให้มีสติหรือทำให้จิตใจเข้มแข็งมั่นคง เป็นต้น

สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์ (2546: 15) ได้ให้ความหมายของคำว่า โยนิโสมนสิการว่าหมายถึง การคิดที่บุคคลต้องมีสติปัญญาเป็นตัวกำกับซึ่งทำให้บุคคลสามารถ “คิดเป็น” โดยคิดอย่างถูกต้อง มีระบบมีระเบียบต่อเนื่องกันเป็นเหตุเป็นผลเชื่อมโยงกันและเป็นการคิดที่เป็นกุศล

ลักษณะ สรวัดน์ (2549: 182) ให้ความหมายของคำว่า โยนิโสมนสิการว่า หมายถึงการ แสดงออกซึ่งความคิดที่ถูกต้องอันเป็นกระบวนการพิจารณาตรงกับจุดหมายปลายทางโดยไม่วกวน ไม่ย้อนกลับ และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญญา

สุวิทย์ มูลคำ (2550: 56) ได้ให้ความหมายของโยนิโสมนสิการว่า โยนิโสมนสิการ มา จากคำว่า โยนิโส กับ มนสิการ แปลความหมายได้ว่า การทำในใจโดยแยบคาย การกระทำใน ใจโดยแยบคาย การพิจารณาโดยแยบคาย คือ พิจารณาเข้าถึงความเป็นจริง โดยสืบค้นหาเหตุผล ไปตามลำดับจนถึงต้นเหตุ แยกแยะองค์ประกอบจนมองเห็นสภาวะและความสำคัญของเหตุปัจจัย หรือไตร่ตรองให้รู้จักสิ่งที่ดี ที่ชั่ว ยังกุศลกรรม ให้เกิดขึ้นโดยอุบายที่ชอบ ซึ่งจะไม่ให้เกิดอวิชชา และค้นหา ความรู้จักคิด คิดถูกวิธี

สมประสงค์ น่วมบุญดี (2555: 36) ให้ความหมายของคำว่า โยนิโสมนสิการ ว่าหมายถึง การทำในใจให้แยบคาย หรือ การพิจารณาโดยแยบคาย กล่าวคือ ความเป็นผู้ฉลาดในการคิด คิด อย่างถูกวิธีถูกระบบ พิจารณา ไตร่ตรองสาวไปถึงสาเหตุหรือต้นตอของเรื่องที่กำลังคิด คือ คิดถึง รากถึงโคนนั่นเอง แล้วประมวลความคิดรอบด้านจนกระทั่งสรุปออกมาได้ว่าสิ่งนั้นควรหรือไม่ ควร ดีหรือไม่ดี เป็นวิถีทางแห่งปัญญา

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า โยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดที่เป็นระบบระเบียบ เป็นการใช้ความคิดที่ถูกต้อง รู้วิธีหาเหตุผลโดยสามารถนิยามระบุปัญหา มองเห็นปัญหา เห็น ประเด็นชัดเจน สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จำแนกข้อมูลที่คลุมเครือและชัดเจน มีการใช้ตรรกะและเหตุผลเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลและ ตัดสินใจประเมินค่า

3.2 ขั้นตอนการสอนตามแนวโยนิโสมนสิการ

ในปี พ.ศ. 2526 สุน อมรวิวัฒน์ (2546: 85-88) ได้แนวคิดจากหนังสือพุทธธรรมของ พระราชมนู ซึ่งได้เขียนเกี่ยวกับการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมาสร้างเป็นหลักการและ ขั้นตอนตามแนวพุทธวิธีขึ้นเรียกหลักการและขั้นตอนการสอนนี้ว่า การสอนโดยสร้างศรัทธาและ โยนิโสมนสิการ มีวิธีการดังนี้

หลักการ

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถจัดสภาพแวดล้อมแรงจูงใจและวิธีการสอนให้ศิษย์เกิดศรัทธา ที่จะเรียนรู้ และฝึกฝนวิธีการคิดโดยแยบคาย นำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง การสอนโดยสร้าง ศรัทธาและโยนิโสมนสิการนี้ ใช้สอนได้ทุกระดับการศึกษามุ่งเน้นให้ครูเป็นกัลยาณมิตรครูและศิษย์ มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และศิษย์ได้มีโอกาสคิดแสดงออก ปฏิบัติอย่างถูกต้องวิธีจนสามารถใช้ ปัญญาแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนการสอน

1. ขั้นนำการสร้างเจตคติที่ดีต่อครู วิธีการเรียนและบทเรียน

1.1 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม

1.1.1 เหมาะกับระดับของชั้นเรียน เช่น การจัดชั้นเรียนในระดับปฐมวัยประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษาย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในแง่ของอาคารสถานที่ ทรัพยากรการตกแต่ง และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน

1.1.2 เหมาะกับวัยและภูมิหลังของผู้เรียน บรรยากาศของชั้นเรียนสำหรับเด็กเล็กๆ อาจมีความร่าเริง สนุกสนาน มีเสียงเพลงดนตรีประกอบบทเรียน สำหรับนักเรียนที่โตขึ้น บรรยากาศของชั้นเรียนก็เปลี่ยนไป ชั้นเรียนสำหรับนิสิต บัณฑิตศึกษา พระภิกษุสามเณร เกษตรกร นักเรียนนายทหาร นักเรียนอาชีวศึกษาฯ ก็ย่อมมีสภาพสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ที่แตกต่างกัน ครูจึงต้องจัดสภาพชั้นเรียนให้สอดคล้องกับวิธีสอนนั้นๆ

1.1.3 เหมาะสมกับวิธีการเรียนการสอน บรรยากาศและสภาพชั้นเรียนที่สอนโดยวิธีการบรรยาย การสาธิต การทดลอง การแสดงบทบาทสมมติ การจัดสถานการณ์จำลอง การเล่า นิทาน การจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ การทำงานกลุ่ม การฝึกฝนปฏิบัติฯ ย่อมมีความแตกต่างกัน ครูจึงต้องจัดสภาพชั้นเรียนให้สอดคล้องกับวิธีสอนนั้นๆ

1.1.4 เหมาะสมกับบทเรียนที่สอน การสอนที่มีเนื้อหาต่างกันย่อมมีบรรยากาศและสภาพของชั้นเรียนแตกต่างกันไป การสอนวิชาภาษาย่อมต้องเน้นการจัดสื่อการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน เขียน พูด ฟัง ในขณะที่สอนศิลปะ พลศึกษา และดนตรี จะมีสภาพชั้นเรียนอีกอย่างหนึ่ง การเรียนวิชาศาสนาและปรัชญา อาจมีการถกเถียงและซักถามกันอย่าง เกร่ง

1.2 บุคลิกภาพของครูและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับลูกศิษย์ครูที่ดีควรมี บุคลิกภาพที่ดีของการเป็นครู ดังนี้

1.2.1 บุคลิกภาพทางกาย มีความสะอาด แจ่มใส สงบ และสำรวม

1.2.2 เป็นผู้มีความสุขจิตใจดี กล่าวคือ มีจิตใจเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นทาสของค้นหาและ อามิสเพราะผู้ที่มีจิตใจเป็นอิสระ ปลอดภัยจากปัญหาเท่านั้นที่จะชี้แนะและช่วยเหลือผู้อื่น

1.2.3 มีความมั่นใจในตนเอง

1.3 การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ การสอนโดยสร้างศรัทธาได้จัดขั้นตอนในการเสนอสิ่ง เร้าและแรงจูงใจดังนี้

1.3.1 ใช้สื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างความสนใจ เช่น การจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ เสนอเอกสาร ภาพ กรณียปัญหา กรณียตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

1.3.2 จัดกิจกรรมชั้นนำที่สนุก

1.3.3 ศิษย์ได้ตรวจสอบความรู้ ความสามารถของตน และได้รับทราบผลทันที

2. ชั้นสอน

2.1 ครูเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียน หรือเสนอหัวข้อเรื่อง ประเด็นสำคัญของบทเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.2 ครูแนะนำแหล่งวิทยาการและแหล่งข้อมูล

2.3 นักเรียนฝึกการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ โดยใช้ทักษะที่เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะทางสังคม

2.4 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการคิดวิธีต่าง ๆ เช่น

2.4.1 คิดสืบค้นต้นเค้า

2.4.2 คิดสืบสาวตลอดสาย

2.4.3 คิดสืบค้นปลาย

2.4.4 คิดโยงสายสัมพันธ์

2.5 ฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูลความรู้และเปรียบเทียบประเมินค่าโดยวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทดลอง ทดสอบ จัดเป็นทางเลือก และทางออกของการแก้ปัญหา

2.6 ดำเนินการเลือกและตัดสินใจ

2.7 กิจกรรมฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือกและตัดสินใจนั้นให้ประจักษ์จริง

3. ชั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนสังเกตวิธีการปฏิบัติตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขให้ปฏิบัติถูกต้อง

3.2 อภิปรายและสอบถามข้อสงสัย

3.3 สรุปผลการปฏิบัติ

3.4 สรุปบทเรียน

3.5 วัดและประเมินผล

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2555: 202) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ

2. การประเมินค่า

3. การเลือกและตัดสนใจ

4. การปฏิบัติ

ทิสนา แคมมณี (2556: 311-312) ได้กล่าวถึงกระบวนการสอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการมีขั้นตอนดังนี้

1. ตั้งเกต

ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมรับรู้แบบปรนัยให้เกิดความเข้าใจ ได้ความคิดรวบยอด เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ สรุปลงเป็นใจความสำคัญครบถ้วน ตรงตามหลักฐานข้อมูล

2. อธิบาย

ให้ผู้เรียนตอบถาม แสดงความคิดเห็นเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่กำหนด เน้นการใช้เหตุผล ด้วยหลักการ กฎเกณฑ์และหลักหลักฐานข้อมูลประกอบให้น่าเชื่อถือ

3. รับฟัง

ให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นคำวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่อความคิดของตนได้ตอบคำถาม ได้ตอบ และแสดงความคิดเห็นของตน ฝึกให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนความคิดเดิมของตนตามเหตุผล หรือข้อมูลที่ดี โดยไม่ใช่อารมณ์

4. เชื่อมโยงความสัมพันธ์

ให้ผู้เรียนได้เปรียบเทียบความแตกต่าง และความคล้ายคลึงของสิ่งต่าง ๆ ให้สรุปจัดกลุ่มสิ่งที่เป็นพวกเดียวกัน เชื่อมโยงเหตุการณ์เชิงสาเหตุและผล หากกฎเกณฑ์การเชื่อมโยงในลักษณะอุปมาอุปไมย

5. วิจารณ์

การจัดกิจกรรมให้วิเคราะห์เหตุการณ์ คำกล่าว แนวคิด หรือการกระทำแล้วจำแนกหาจุดเด่น – จุดด้อย ส่วนดี - ส่วนเสีย ด้วยการยกเหตุผลมาประกอบ

6. สรุป

จัดกิจกรรมให้พิจารณาส่วนประกอบของการกระทำหรือข้อมูลต่างๆที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน แล้วให้สรุปอย่างตรงและถูกต้องตามหลักฐานข้อมูล

การจัดกิจกรรมการสอนแบบโยนิโสมนสิการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิด ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล พิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นนำการสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างครูกับนักเรียน การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ และทบทวนความรู้เดิม 2. ขั้นสอน 2.1 ครูเสนอสาระสำคัญของบทเรียน 2.2 ฝึกรวบรวมข้อมูล 2.3 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดความคิด ด้วยวิธีคิดวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย แบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์

และวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม 2.4 การพิจารณาเลือกทางเลือก สรุประเด็นและตัดสินใจ
2.5 การให้เหตุผลในการเลือกทางเลือก 3. ชั้นสรุป 3.1 ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายและสรุป
บทเรียน 3.2 วัดและประเมินผล

3.3 วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (2549: 38-128) ได้ประมวลวิธีคิดไว้
10 วิธี ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (วิธีแบบอิตัปปัจจยตาหรือคิดตามหลักปฏิจสุมุบาท)
เป็นการพิจารณาปรากฏการณ์ที่เป็นผล เป็นวิธีคิดแบบพื้นฐานมีแนวปฏิบัติ 2 แนว คือ
  - 1.1 วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยสัมพันธ์ สิ่งทั้งหลายอาศัยกันจึงเกิดขึ้นพร้อมว่า “
เมื่อสิ่งนี้มีสิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ”
  - 1.2 คิดแบบสอบสวนหรือตั้งคำถาม เช่น ที่พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาว่า “เรานั้น
ได้มีความคิดว่า เมื่ออะไรมีอยู่หนอ อุปาทานจึงมี อุปาทานมีเพราะอะไรเป็นปัจจัย ? ลำดับนั้น
เพราะเราโยนิโสมนสิการจึงรู้ได้ด้วยปัญญาว่า เมื่อตัณhamีอยู่ อุปาทานจึงมีอุปาทานมีเพราะตัณหา
เป็นปัจจัย ลำดับนั้น เราได้มีความคิดว่าเมื่ออะไรมีอยู่หนอ ตัณหาจึงมี ตัณหาเพราะอะไรเป็น
ปัจจัย ? ลำดับนั้น เพราะเรามีโยนิโสมนสิการ จึงรู้ได้ด้วยปัญญา เมื่อเวทนาเมื่ออยู่ ตัณหาจึงมี
ตัณหาเพราะเวทนาเป็นปัจจัย”
2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ หรือกระจายเนื้อหา เป็นกรคิดที่มุ่งให้มองและ
ให้รู้จักสิ่งทั้งหลายตามสภาวะของมันเองอีกแบบหนึ่ง เมื่อแยกแยะส่วนประกอบออก ก็เห็นภาวะที่
เป็นองค์ประกอบเหล่านั้นอาศัยและขึ้นต่อเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ หรือวิธีคิดรู้เท่าทันความเป็นไปของธรรมชาติและความเป็น
ปกติธรรมดาของสภาวะทั้งหลาย วิธีคิดแบบนี้ เห็นว่าจะกระทำได้อต่อเมื่อได้มีสาระความรู้ในหลัก
ของธรรมชาติ รู้ความเป็นไปของเหตุและปัจจัยต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง จึงจะสามารถคิดสรุปความ
เป็นไปของสภาวะเหล่านั้น ว่ามันมีเหตุให้เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงและสลายไป ได้ตระหนักถึงความ
จริงที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดา พระราชวรมุนีได้แบ่งวิธีคิดแบบสามัญลักษณ์เป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้น 1
การคิดอย่างรู้เท่าทันและยอมรับความเป็นจริง ขั้น 2 การปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายโดยสอดคล้องกับ
ความเป็นจริงของธรรมชาติเป็นการปฏิบัติด้วยปัญญา ด้วยความรู้เท่าทันแก้ไขตรงเหตุและปัจจัย
ด้วยสติสัมปชัญญะ คือ กำหนดรู้ เมื่อคิดเช่นนี้ได้บุคคลก็จะมีอิสระไม่ถูกบีบคั้น หลงจมอยู่ใน
ความทุกข์

4. วิธีคิดแบบอริยสัจ หรือคิดแบบแก้ปัญหาก็หรือวิธีแห่งความดับทุกข์ พระธรรมปิฎกอธิบายว่า เป็นวิธีคิดแบบหลักอย่างหนึ่งซึ่งสามารถขยายให้ครอบคลุมวิธีคิดแบบอื่น ๆ ได้ทั้งหมด วิธีคิดแบบอริยสัจนี้มีลักษณะทั่วไป 2 ประการ คือ

4.1 เป็นวิธีคิดตามเหตุและผล หรือเป็นไปตามเหตุและผล สืบสาวจากผลไปหาเหตุเป็นที่มาของปัญหา แล้วแก้ไขและทำการที่ต้นเหตุ จัดเป็น 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 : ทุกข์เป็นผล เป็นตัวปัญหาเป็นสถานการณ์ที่ประสบซึ่งไม่ต้องการ : สมุทัยเป็นเหตุ เป็นที่มาของปัญหา เป็นจุดที่ต้องกำจัดหรือแก้ไขจึงจะพ้นจากปัญหาได้

คู่ที่ 2 : นิโรธเป็นผล เป็นภาวะสิ้นปัญหา เป็นจุดหมายซึ่งต้องการจะเข้าถึง : มรรคเป็นเหตุ เป็นวิธีการ เป็นข้อปฏิบัติที่ต้องการกระทำในการแก้ไขสาเหตุเพื่อบรรลุจุดหมาย คือ ภาวะสิ้นปัญหาอันได้แก่ความดับทุกข์

4.2 เป็นวิธีคิดที่ตรงจุด ตรงเรื่อง ตรงไปตรงมา มุ่งตรงต่อสิ่งที่จะต้องทำ ต้องปฏิบัติ ต้องเกี่ยวข้องกับชีวิต ใช้แก้ปัญหา ไม่ฟุ้งซ่านออกไปในเรื่องฟุ้งเพื่อที่สักแต่ว่าคิดเพื่อสนองตัณหา มานะทิฐิ ซึ่งไม่อาจนำมาใช้ปฏิบัติ ไม่เกี่ยวข้องกับแก้ปัญหาก็

หลักการหรือสาระสำคัญของวิธีคิดแบบอริยสัจก็คือ การเริ่มต้นจากปัญหาหรือความทุกข์ที่ประสบ โดยกำหนดรู้ ทำความเข้าใจกับปัญหาหรือความทุกข์นั้นให้ชัดเจน แล้วสืบค้นหาสาเหตุเพื่อเตรียมแก้ไข ในเวลาเดียวกันก็กำหนดเป้าหมายของตนให้ชัดเจนว่า คืออะไร จะเป็นไปได้หรือไม่ และเป็นไปได้อย่างไร แล้วคิดวางวิธีปฏิบัติที่จะกำจัดสาเหตุโดยสอดคล้องกับการที่จะบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้

5. วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ คือ การคิดพิจารณาให้เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างธรรม (หลักการ) กับอรรถ (ความมุ่งหมาย) คำว่า ธรรมนั้นคือ หลักความจริง หลักความดีงาม หลักปฏิบัติ หลักการนำไปใช้ปฏิบัติ และหลักคำสอน ส่วนอรรถนั้นแปลว่า ความหมาย ความมุ่งหมาย จุดหมาย หรือสาระที่พึงประสงค์ พระราชาธรรมนิได้อธิบายว่า ความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักในจุดหมายและขอบเขตแห่งคุณค่าของหลักธรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องกำหนดความถูกต้องเหมาะสมพอดีแห่งการปฏิบัติหลักธรรมนั้น ๆ อันเป็นธรรมานุธรรมปฏิบัติการฝึกหัดอบรมตนให้ปฏิบัติในทางสายกลางที่ดี การบำเพ็ญ ศิล สมาธิ ปัญญา กัตติ ย่อมอาศัยพื้นฐาน การคิดแบบอรรถสัมพันธ และอาศัยการช่วยชี้แจงหลักการ จุดหมายโดยผู้เป็นกัลยาณมิตรด้วย

6. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบนี้เป็นวิธีคิดที่ใช้เป็นหลักในการแก้ปัญหาก็และการปฏิบัติได้อย่างดีวิธีหนึ่ง การคิดแบบนี้ต้องได้มีการมองสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริง ทุกแง่ ทุกด้าน คือมองในแง่ที่เป็น อัสสาหะ (ส่วนดี น่าพึงพอใจ) อาทีนวะ (ส่วนเสีย โทษ

ข้อบกพร่อง) และนิสสรณะ (ทางออกภาวะหลุดรอดปลอดภัย) การคิดแบบนี้มีลักษณะที่พึงยำ 2 ประการ คือ

6.1 การที่จะเชื่อว่ามองเห็นตามเป็นจริงนั้น จะต้องมองเห็นทั้งด้านดี ด้านเสียหรือทั้งคุณและโทษของสิ่งนั้น

6.2 เมื่อจะแก้ปัญหาหรือลงมือปฏิบัติจะต้องมองเห็นจุดหมายและทางออก นอกเหนือจากการรู้คุณและโทษของสิ่งนั้นด้วย การคิดหาทางออกที่ดีที่สุดไปพร้อม ๆ กับการพิจารณาผลดีผลเสีย จะทำให้บุคคลสามารถกับสภาพการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้น

7. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม เป็นการคิดถึงคุณค่าหรือประโยชน์ที่สนองความต้องการของชีวิตโดยตรง หรือเป็นเพียงประโยชน์ที่พอกเสริมค้นหาเป็นเครื่องวัด วิธีคิดแบบนี้เป็นการพิจารณาอย่างใช้ปัญญาไตร่ตรอง ให้นุชย์รู้จักเลือกเสพคุณค่าแท้ที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตที่แท้จริง และเกื้อกูลความเจริญในกุศลธรรม ซึ่งต่างจากคุณค่าเทียมอันนำไปสู่กุศลธรรม ความโลภ มัวเมา ฤษยา มานะ ทิฐิ เบียดเบียน แข่งแย่งกัน พระราชาวมุณีได้ยกตัวอย่าง พระพุทธดำรัสที่แสดงให้เห็นวิธีคิดแบบนี้ ดังนี้ “ภิกษุพิจารณาโดยแยกคาย จึงใช้จิวรเพียงเพื่อกำจัดหนาว ร้อน สัมผัสแห่งเหลือบยุง ลมแดด สัตว์เลื้อยคลาน เพียงเพื่อปกปิดอวัยวะที่ควรละอาย ภิกษุพิจารณาโดยแยกคาย จึงฉันทินทบาท มิใช่เพื่อสนุกสนาน มิใช่เพื่อมัวเมา มิใช่เพื่อประดับ มิใช่เพื่อตกแต่ง เพียงเพื่อความดำรงอยู่แห่งร่างกาย เพื่อยังชีวิต เพื่อกำจัดความลำบาก เพื่ออนุเคราะห์พรหมจรรย์ด้วยคิดว่าเราจะกำจัดเวทนาเก่า และไม่ให้เวทนาใหม่เกิดขึ้น การมีชีวิตเป็นไปจักมีแก่เรา พร้อมทั้งความไม่เป็นโทษและความอยู่ผาสุก ”

8. วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม (วิธีคิดแบบเร้ากุศล หรือคิดแบบกุศลภาวนา) เป็นวิธีคิดในแนวสัจกัณฑ์หรือบรรเทาและขัดเกลาค้นหา พระราชาวมุณีอธิบายว่า หลักการทั่วไปของวิธีคิดแบบนี้ คือเหตุการณ์อย่างเดียวกันแต่บุคคลที่ประสบหรือรับรู้ต่างกัน อาจมองเห็นและนึกคิดปรุงแต่งไปคนละอย่าง สุดแต่โครงสร้าง แนวทาง ความเคยชินต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องปรุงของจิตสังขารที่ผู้นั้นได้สั่งสมไว้ สิ่งหรือเหตุการณ์เดียวกัน คนหนึ่งมองเห็นในทางดีงามเป็นกุศล แต่อีกคนหนึ่งมองเห็นในทางไม่ดีไม่งาม แม้นคนเดียวกันในเวลาและอารมณ์ต่างกัน ก็อาจมองเห็นสิ่งเดียวกันนั้นแตกต่างกันไปได้ดังนั้นวิธีการที่ชักนำความคิดให้เดินไปในทางที่ดีงามและเป็นประโยชน์ เรียกว่าเป็นวิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรมเป็นโยนิโสมนสิการ การคิด ที่ถูกวิธีการคิด ถูกวิธีการคิด ถูกวิธีจนเกิดกุศลธรรมนี้เป็นการคิดที่ตื่นตัว ใฝ่ใจ ไม่ประมาท มีสติ ฐึ่สำนึก และรู้เท่าทันตามความเป็นจริง เมื่อคิดเห็นกุศลแล้ว ผู้ฉลาดก็ย่อมคิดค้นวิธีการคิดปรุงแต่งเพิ่มเติมในทางที่ดีงามได้อีกมาก หากจะเปรียบกับความคิดสมัยใหม่ ก็คงจะตรงกับคำประพันธ์ที่ว่า

“ สองยอดตามช่อง คนหนึ่งมองเห็นโคลนตม คนหนึ่งตาแหลมคม เห็นดวงดาวอยู่พรายพราย ” คนที่คิดกุศลมองในแง่ร้ายก็จะถดถอยหวนคดแล้ว ไม่มีกำลังใจที่จะศึกษาปฏิบัติ แต่คนที่คิดในทางกุศลก็จะมองเห็นสิ่งดี มีกำลังใจที่จะค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติมจนบรรลุจุดหมาย

9. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ปัจจุบัน หรือ วิธีคิดแบบมีปัจจุบันธรรมเป็นอารมณ์ หมายถึง การใช้ความคิดและเนื้อหาของความคิดที่สติระลึกรู้กำหนดอยู่ คือ มรรคข้อที่ 7 เรื่องสัมมาสติ เป็นการคิดในแนวทางการรู้หรือความคิดด้วยอำนาจของปัญญา สามารถฝึกรวมจิตใจ เกี่ยวข้องรับรู้ในภารกิจที่กำลังกระทำอยู่ในปัจจุบัน แม้หากเกิดหลุดลอยไปยังเรื่องที่เกิดขึ้นและผ่านไปแล้ว (อดีต) หรือพุ่งชานไปยังสิ่งที่ยังไม่เกิด(อนาคต) ก็สามารถใช้สติเหนี่ยวรั้งเพ่งและโยงมา

10. วิธีคิดแบบวิภาษวาท คำว่า “ วิภาษวาท ” แปลว่าการพูดแยกแยะ พูดจำแนกหรือพูดแจกแจง หรือแสดงความเป็นวิเคราะห์ ลักษณะสำคัญของความคิดแบบนี้คือ การมองเห็นและแสดงความจริง โดยแยกแยะให้เห็นแต่ละแง่แต่ละด้านครบทุกแง่ทุกด้าน ไม่ใช่จับเอาแง่หนึ่งแง่เดียวหรือ บางแง่ขึ้นมาวินิจฉัย หรือประเมินคุณค่าความคิดความชั่ว โดยจำแนกวิธีคิดออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

10.1 จำแนกแง่ด้านของความเป็นจริง แบ่งเป็น 2 อย่างคือ

10.1.1 จำแนกตามแง่ด้านต่าง ๆ ตามที่เป็นอยู่ของสิ่งนั้น ๆ คือมองหรือแสดงความจริงใจให้ตรงตามที่เป็นอยู่ในแง่ด้านนั้น

10.1.2 จำแนกโดยมองหรือแสดงความจริงของสิ่งนั้น ๆ โดยครบทุกแง่ทุกด้าน

10.2 จำแนกโดยส่วนประกอบ คือวิเคราะห์แยกแยะออกไปให้รู้เท่าทันภาวะสิ่งนั้น ๆ เกิดขึ้นจากองค์ประกอบย่อย ๆ ต่าง ๆ มาประชุมกันเข้า ไม่ติดตันอยู่ภายนอก

10.3 จำแนกโดยลำดับขณะ คือ แยกแยะ วิเคราะห์ปรากฏการณ์ ตามลำดับ ความสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย ซอยออกไปแต่ละขณะๆ ให้มองเห็นตัวเหตุปัจจัยที่แท้จริง ไม่ถูกหลงให้จำแนกตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย

10.4 จำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งปัจจัย คือ สืบสาวเหตุปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์สืบทอดกันมาของสิ่งหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทำให้มองเห็นความจริงของสิ่งทั้งหลายไม่ได้ตั้งอยู่ลอยๆ ไม่ได้ดำรงอยู่จากสิ่งอื่น ๆ แต่เกิดขึ้นโดยอาศัยเหตุปัจจัย

10.5 จำแนกโดยเงื่อนไข คือมองหรือแสดงความจริงใจโดยพิจารณาเงื่อนไข

10.6 วิชชาในฐานะวิธีตอบปัญหาอย่างหนึ่ง วิชชาวาทปรากฏอยู่บ่อย ๆ ในรูปของการตอบปัญหา มีชื่อเฉพาะเรียกว่า วิชชาวาทพยากรณ์ คือการนำเอาวิชชาวาทไปใช้ในการตอบปัญหา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีคิดที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสกัดความไม่รู้ ผู้ที่รู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการย่อมจะมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ทำให้รู้จักใช้สิ่งทั้งหลายให้เป็นประโยชน์

การคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นวิธีการคิดที่แยกคาย มีลักษณะบูรณาการทั้งหลักจิตวิทยา หลักการแนะแนว และหลักการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกหน่วยการเรียนรู้ที่ 11 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 12 มาจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ โดยใช้วิธีคิด 5 วิธี คือ 1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ 3. วิธีคิดแบบวิภาษวาท 4. วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ 5. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม โดยเลือกวิธีคิดที่เป็นลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มาพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการดูอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้ที่มีความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีคิดทั้ง 5 วิธี กล่าวคือ การวิเคราะห์สอดคล้องกับวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยและวิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ การตีความสอดคล้องกับวิธีคิดแบบวิภาษวาท การประเมินค่าสอดคล้องกับวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และการนำไปใช้สอดคล้องกับวิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.4 วิธีสอนคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ 5 วิธี คือ 1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ 3. วิธีคิดแบบวิภาษวาท 4. วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ 5. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

สุมน อมรวิวัฒน์ (2546: 13-14) กล่าวถึงการสอนแบบสืบสาวเหตุปัจจัยว่า เป็นการพิจารณาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลกระทบของการกระทำต่าง ๆ แล้วสืบค้น สืบสาวไปถึงสาเหตุและส่วนประกอบที่ทำให้เกิดผลเช่นนั้น วิธีคิดสืบค้นหรือสืบสาวสาเหตุอาจทำได้โดยการหาความสัมพันธ์หรือการตั้งคำถามและหาคำตอบก็ได้ โดยได้เสนอตัวอย่างแนวทางการสืบสาวเหตุปัจจัยดังนี้

ชาวบ้านเรียนจบประถมศึกษา มา 10 ปี แล้วอ่านหนังสือไม่ออก

ชาวบ้านอ่านไม่ออกเพราะอะไร ? เพราะลืมการอ่าน

ลืมการอ่านเพราะอะไร ? เพราะไม่มีผู้ส่งหนังสือให้

ไม่มีผู้ส่งหนังสือให้เพราะอะไร ? เพราะขาดเงินทุนในการซื้อส่ง

ขาดเงินทุนซื้อส่งเพราะอะไร ? เพราะไม่มีองค์กรใดตั้งบไว้เพียงพอ

ไม่มีมีองค์กรตั้งบไว้เพราะไร ? เพราะผู้บริหารไม่ตระหนักถึงคุณค่าของการอ่านหนังสือ

เมื่อคิดสืบสาวไปถึงเหตุปัจจัยแล้ว

เพราะผู้บริหารตระหนักถึงคุณค่าของการอ่าน องค์กรต่าง ๆ จึงเห็นความสำคัญ

เพราะองค์กรต่าง ๆ เห็นความสำคัญ องค์กรทั้งหลายจึงตั้งงบประมาณซื้อหนังสือส่ง

เพราะมีเงินทุนซื้อหนังสือส่ง จึงมีผู้ส่งหนังสือไปยังหมู่บ้าน

เพราะมีผู้ส่งหนังสือไปยังหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงอ่านหนังสือเป็นประจำ

เพราะชาวบ้านอ่านหนังสือเป็นประจำ ชาวบ้านจึงอ่านหนังสือออก

จึงสรุปความคิดได้ว่า ถ้าจะแก้ปัญหาชาวบ้านอ่านหนังสือไม่ออก ผู้บริหารองค์กรของรัฐ และเอกชน ต้องเห็นความสำคัญของการรู้หนังสือและการอ่านหนังสือ จากตัวอย่างดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยเป็นการสืบสาวไปหาเหตุและปัจจัยที่สืบทอดหรือสัมพันธ์ตาม ๆ กันมา มองความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดผล และสอบสวนหรือตั้งคำถามจากผลไปหาเหตุ สืบสาวหาเงื่อนไขและปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดผลสืบทอดต่อเนื่องกัน

2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

เป็นการสอนที่เน้นทักษะการคิดอีกรูปแบบหนึ่งที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบรวมของสรรพสิ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ ที่ว่าด้วยกฎเกณฑ์ซึ่งสามารถนำมาประกอบการพิจารณาได้ดังนี้

2.1 กฎแห่งธรรมชาติ หมายความว่า ถ้ามีปรากฏการณ์หนึ่งเกิดขึ้นย่อมมีอีกปรากฏการณ์หนึ่งตามมา มีความสอดคล้องกัน เช่น กาแฟมีรสขม ยิ่งใส่ปริมาณมากยิ่งเพิ่มความขมมากขึ้น ใส่น้อยขมน้อย ไม่ใส่เลยไม่ขมเลย เรียกว่าอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นเหตุเป็นผลกัน

2.2 กฎแห่งความแตกต่าง หมายความว่า ในปรากฏการณ์หนึ่งถ้าปรากฏการณ์หนึ่งออกไปจะพบเหตุที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ตัวอย่างเช่น กาแฟร้อน 1 แก้ว ประกอบด้วย

กาแฟ

น้ำตาล

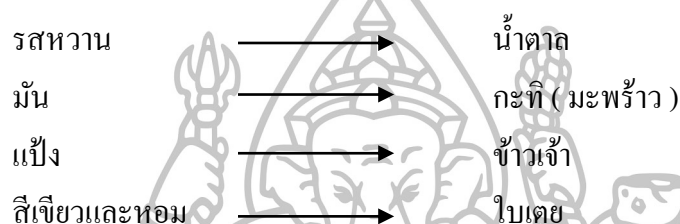
คอฟฟี่เมท

เมื่อกินพบว่ามีรสขม หวาน มัน เพราะประกอบด้วยเหตุทั้ง 3 แต่ถ้าเรานำเหตุออกไป 1 อย่าง เช่น นำน้ำตาลออกรสชาติของกาแฟก็จะเปลี่ยนแปลงไปทันที เรียกว่าไม่มีเหตุนั้นก็ไม่มีเกิดขึ้นนั่นเอง

2.3 กฎของค่าต่างระดับ หมายถึง มีปรากฏการณ์หนึ่งเกิดขึ้นมีอีกปรากฏการณ์ตามมา แต่ถ้าเราเปลี่ยนปริมาณและคุณภาพย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงผล เห็นความต่างระดับกันของสิ่งนั้นเราเรียกว่า เกิดทักษะการคิดแยกแยะเห็นความเกี่ยวเนื่องกันเป็นอรรถธรรมสัมพันธ์ การสอนให้เกิดทักษะด้านนี้ต้องสามารถเห็นความสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบย่อยเหล่านั้น สามารถคิดและเข้าใจ

บทบาทขององค์ประกอบย่อยว่ามีความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน พึ่งพาอาศัยกันและ ต้องมีความประสานสอดคล้องกันเป็นหนึ่งเดียวเกิดเป็นองค์รวมที่สมบูรณ์ได้ด้วย จึงจะเรียกว่า “คิดเป็น”

2.4 เหตุเดียวย่อมให้ผลเดียว หลายเหตุย่อมให้หลายผล และถ้าเราจับคู่เหตุกับผลได้หมด ทุกคู่ สุดท้ายเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันเสมอ (กรณีต้องการทราบข้อมูลที่เราไม่รู้จักหรือการ สืบค้นสิ่งที่เราไม่แน่ใจ) เช่น ขนมลดช่อง 1 ด้วย รับประทานแล้วพบว่าสามารถบอกเหตุผลกัน และกันได้ดังนั้น ดังตัวอย่าง

จะพบว่าคู่สุดท้ายคือคู่ที่เราไม่แน่ใจว่าใช่หรือไม่ แต่เมื่อศึกษาเป็นเหตุและเป็นผลครบแล้ว จึงเป็นข้อยืนยันข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุเป็นผลกันอย่างแท้จริง

3. วิธีคิดแบบวิภาษวาท

คือ การคิดแบบสืบสาวจากผลไปหาเหตุ พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูร ธมฺมปยุตโต) ได้ อธิบายว่า วิธีคิดแบบนี้เป็นการมองและแสดงความจริง โดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละด้านครบทุก แง่ทุกด้าน ไม่ใช่จับเอาแง่หนึ่งแง่เดียวหรือบางแง่ขึ้นมาวินิจฉัยโดยถือเอาส่วนเดียวหรือบางส่วน เท่านั้น การจำแนกโดยใช้วิภาษวาทแบบนี้ ทำให้ความคิดและการวินิจฉัยเรื่องราวต่าง ๆ ชัดเจน ไม่ เกิดความสับสน

4. วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์

วิธีคิดแบบนี้เป็นการคิดตามหลักการและความมุ่งหมายเป็นการคิดระดับลงมือทำ หรือการ พิจารณาให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของ “ธรรม” กับ “อรรถ” หรือระหว่าง หลักการ กับ ความมุ่ง หมาย ดังรายละเอียด คือ

4.1 ธรรมหรือหลัก หมายถึง หลักความจริง หลักความดี หลักการปฏิบัติ หรือ หลักการ ที่จะนำไปปฏิบัติ หลักคำสอนที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติ หรือหลักการกระทำที่ถูกต้อง

4.2 อรรถหรือความมุ่งหมาย หมายถึง ความหมาย ความมุ่งหมาย จุดมุ่งหมาย ประโยชน์ที่ต้องการ และสาระที่พึงประสงค์

5. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม

วิธีคิดแบบนี้เป็นการสอนให้นักเรียนใช้ปัญญาพิจารณาแบบสัจและบรรเทาค้นหา ไม่ให้ กิเลสเข้ามาครอบงำจิตใจ ให้เห็นว่ามิใช่ประโยชน์หรือคุณค่าจำแนกได้ 2 ประเภท คือ

5.1 คุณค่าแท้ หมายถึง ประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายในแง่ที่สนองความต้องการของชีวิตโดยตรง หรือแก้ปัญหาได้ นำไปสู่ความดีงาม และเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและผู้อื่น โดยอาศัยปัญญาเป็นเครื่องตีค่า หรือจะเรียกว่า คุณค่าที่สนองต่อปัญญาก็ได้ อาทิ อาหารมีคุณค่าอยู่ที่ประโยชน์สำหรับหล่อเลี้ยงร่างกายให้ดำรงอยู่ มีสุขภาพดี อยู่ผาสุก

5.2 คุณค่าเทียม หรือคุณค่าพอกเสริม หมายถึง สิ่งที่พอกเสริม ประนเปรอ สมองค้นหาความต้องการเกินความจำเป็น หูหრა ฟุ่มเฟือย เพื่ออวดโก้ หูร คุณค่านี้อาศัยค้นหาเป็นเครื่องตีค่า หรือวัดราคา หรือจะเรียกว่าคุณค่าสนองตัณหาก็ได้ อาทิ ขับรถยนต์คันใหญ่ราคาแพงเพื่อแสดงว่ารวย

วิธีคิดตามแนวโยนิโสมนสิการทั้ง 5 วิธี สามารถจำแนกวิธีคิดโดยระบุแนวทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการที่สัมพันธ์กับการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางจำแนกวิธีคิดโดยระบุแนวทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ	แนวทักษะการคิดที่บ่งชี้	ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ
1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย	การค้นหาสาเหตุ หาปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ ส่งผลสืบทอดกันมา คิดแบบสืบสาวหรือตั้ง คำถาม	การวิเคราะห์
2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ	จำแนก แจกแจง แยกแยะ จัดประเภทหมวดหมู่ วิเคราะห์	การตีความ
3. วิธีคิดแบบบรรดสัมพันธ์	เข้าใจจุดมุ่งหมาย หลักความจริง หลักการ ปฏิบัติ	การนำไปใช้
4. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม	การพิจารณาโดยใช้ปัญญา ไตร่ตรอง	การประเมินค่า

ตารางที่ 3 ตารางจำแนกวิธีคิดโดยระบุแนวทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ	แนวทักษะการคิดที่บ่งชี้	ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ
	การรู้จักเลือกเสพคุณค่าที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต การรู้จักแยกแยะกุศลธรรมและอกุศลธรรม	
5. วิธีคิดแบบวิภาษวาท	วินิจฉัย ตัดสินใจเลือกถูกหรือผิด	การประเมินค่า

การคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นวิธีการคิดที่แยบคาย มีลักษณะบูรณาการทั้งหลักจิตวิทยา หลักการแนะแนว และหลักการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกหน่วยการเรียนรู้ที่ 11 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 12 มาจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ โดยใช้วิธีคิด 5 วิธี คือ 1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ 3. วิธีคิดแบบวิภาษวาท 4. วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ 5. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม โดยเลือกวิธีคิดที่เป็นลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มาพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการดูอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้ที่มีความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีคิดทั้ง 5 วิธี กล่าวคือ การวิเคราะห์สอดคล้องกับวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยและวิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ การตีความสอดคล้องกับวิธีคิดแบบวิภาษวาท การประเมินค่าสอดคล้องกับวิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม และการนำไปใช้สอดคล้องกับวิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณและการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ดังนี้

4.1 ทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ

กึ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล (2546: 70) ศึกษาการพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อละครโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ จำนวน 30 คน ใช้เวลา

ในการทดลอง 4 สัปดาห์ โดยการสอน 4 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 10 คาบ ซึ่ง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ พัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อละครโทรทัศน์ และเพื่อศึกษาความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการ พัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ คือ สื่อเทปบันทึกภาพละครโทรทัศน์เรื่องข้ามสี่พันนคร ที่ตัดตอนให้ศึกษาเฉพาะช่วงปมปัญหาของเรื่อง และการคลี่คลายเรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการดูอย่างมี วิจารณญาณ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณและ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ ในระดับมาก

นิตยา ทองคำ (2550: 56) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการฟังการดูอย่างมี วิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สื่อประสม มี วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการพัฒนาการเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับการฟังการดูอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สื่อประสม เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผล การเรียนรู้ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม เรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการฟังการดูอย่างมี วิจารณญาณ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยใช้สื่อประสมเรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนกันทรารมณี จำนวน 44 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบ ประเมินวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สื่อประสม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการฟังการดูอย่างมี วิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สื่อประสม มี ประสิทธิภาพ 86.25/83.13 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการฟังการดู อย่างมีวิจารณญาณโดยใช้สื่อประสม ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73.90 ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ ประสม เรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับมาก

วาริรัตน์ พุฒดำ (2551: 91) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบกับวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบกับวิธีสอนแบบปกติ 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดกตตาก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 32 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองสอนโดยเทคนิคหมวกหกใบ กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ ระยะเวลาในการทดลอง 1 สัปดาห์ โดยทดลอง 4 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1.แผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคหมวกหกใบ 2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การดูอย่างมีวิจารณญาณของ 4.แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์การดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบกับกลุ่มควบคุมที่สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลสัมฤทธิ์การดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ สูงกว่ากลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ 2. ผลสัมฤทธิ์การดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลสัมฤทธิ์การดูอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3. นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการสอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75

คอนรอย (Conroy,2000: 2) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติของครู การเข้าใจ และประสบการณ์ในการศึกษาที่สองของผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการดู ซึ่งเป็นการสำรวจการสอน ประสบการณ์และความต้องการเรียนรู้ภาษาที่สอง โดยทำการสอนทักษะการดู กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนของ ESL จำนวน 68 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีปัญหาด้านการดูหลังได้รับการฝึกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ลอปา (Lopa,2000: 3) ศึกษาเกี่ยวกับการดูอย่างเร็วกับความสัมพันธ์ทางการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำ กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่เป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำ จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านปกติ จำนวน 44 คน โดยให้ดูและอ่านแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำจะเรียนได้ช้ากว่านักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านปกติอัน

เนื่องมาจากการดู และเมื่อมีการฝึกดูและอ่านบ่อยครั้งนักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำจะดูและอ่านได้เร็วขึ้น ดังนั้นการดูจึงมีความสัมพันธ์กับการอ่าน

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการ

ประกายมาศ โรหิตาคณี (2549: 103) ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจและความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนติการกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า 1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนติการ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนติการสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนติการสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงรัตน์ สบายยิ่ง (2549: 87) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 45 คน โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการ 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นนำ การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน บทเรียน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม บุคลิกภาพของครู และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ 2. ขั้นสอน 2.1 ครูเสนอสาระสำคัญของบทเรียน 2.2 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการคิดวิธีต่าง ๆ 2.3 ฝึกการสรุปความคิด 2.4 การพิจารณาเลือกทางเลือกและตัดสินใจ 2.5 การให้เหตุผลในการเลือกทางเลือก 3. ขั้นสรุปและประเมินผล 3.1 ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายและสรุปบทเรียน 3.2 วัดและประเมินผล โดยมีวิธีคิดตามแนวโยนิโสมนติการ 5 วิธี คือ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออกและวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ส่วนในด้านความคิดเห็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

2 มีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สะอาด ภิญโญ (2552: 34) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจรรณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโยนิโสมนสิการ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านโจดโนนข่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 24 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้ทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 10 วิธี คือ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบอริยสังหรือแก้ปัญหา วิธีคิดแบบบรรดธรรมสัมพันธ์ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบอุปมาอุปไมยวิธีคิดแบบเป็นอยู่ในปัจจุบัน และวิธีคิดแล้วแสดงออกเป็นวิภาษวาท ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโยนิโสมนสิการมีความสามารถคิดอย่างมีวิจรรณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

มานูแอล (Manuel , 2003 : 173) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการพบว่า การคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นการคิดวิเคราะห์ผล คิดแก้ปัญหา คิดอย่างมีเหตุผล มีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เป็นการคิดตามหลักพุทธศาสนาแนวใหม่ที่ทำให้ผู้คิดมีจุดมุ่งหมายในการคิด

เนล (Neil , 2013 : 1) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการพบว่า การคิดตามแนวโยนิโสมนสิการทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจรรณญาณ การฝึกคิดตามแนวโยนิโสมนสิการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่แท้จริงในการกระทำที่ถูกหรือผิด สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล

สรุป

การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจรรณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วจะเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตน มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้อันเป็นสากล มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หลักสูตรการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แบ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะมีตัวชี้วัดเป็นตัวกำหนดคุณภาพการศึกษาของแต่ละสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่สถานศึกษาต้องจัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดูอย่างมีวิจารณญาณ คือ สาระที่ 3 มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการดูอย่างมีวิจารณญาณนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อนำไปสู่การดูอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งการดูอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะต้องใช้ทักษะหลายด้าน การวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะวัดความสามารถในด้าน การวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ เป็นการจัดการเรียนรู้อีกวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ซึ่งการสอนคิดตามแนวโยนิโสมนสิการมีทั้งหมด 10 วิธี ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีมา 5 วิธี ได้แก่ 1.วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2.วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ 3.วิธีคิดแบบวิภาษวาท 4. วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ 5. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม โดยเลือกวิธีคิดที่เป็นลักษณะของการคิดและการดูอย่างมีวิจารณญาณ โดยขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ และทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นสอน 2.1 ครูเสนอสาระสำคัญของบทเรียน 2.2 ผู้กรรวบรวมข้อมูล 2.3 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดความคิด ด้วยวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ และวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม 2.4 การพิจารณาเลือกทางเลือก สรุปประเด็นและตัดสินใจ 2.5 การให้เหตุผลในการเลือกทางเลือก 3) ขั้นสรุป 3.1 ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายและสรุปบทเรียน 3.2 วัดและประเมินผล

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการศึกษาเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและสอบหลัง (The One - Group Pretest – Posttest Design) โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระชะทอง ตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 เป็นหน่วยการวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มโรงเรียนพุทธรักษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดท่าตำหนัก จำนวน 55 คน โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ จำนวน 50 คน โรงเรียนวัดไทร จำนวน 45 คน โรงเรียนวัดบ่อตะกั่ว จำนวน 25 คน โรงเรียนวัดเสถียร จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดน้อย จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดห้วยตะโก จำนวน 12 คน โรงเรียนคลองทางหลวง จำนวน 15 คน และโรงเรียนวัดศิระชะทอง จำนวน 30 คน รวม 237 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระชะทอง ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
  - 2.1 ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองคือ สารที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 11 และ 12

ระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ – 11 มีนาคม 2559

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและสอบหลัง (The One - Group Pretest – Posttest Design) ซึ่งมีแบบแผนดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์ 2555: 144)

	T_1	X	T_2
เมื่อ	T_1	X	T_2
	ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ	ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เร้าให้ผู้เรียนเกิดการดูอย่างมีวิจารณญาณ จากการฟัง การดูและการพูด โดยใช้ การวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้วัดความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 1 ฉบับเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบแบบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ ข้อละ 12 คะแนน รวมคะแนน 68 คะแนน ใช้เวลา 60 นาที
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การดูอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการจำนวน 10 แผน ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้จากสาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 และหน่วยที่ 12 โดยนำสื่อโฆษณามาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

แผน ที่	ชื่อแผน	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	วิธีคิด	ความ สามารถใน การดูอย่างมี วิจารณญาณ
1	ร่วมกันคิด	ท3.1 ป.6/2ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล	หลักการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา การตั้งคำถามและตอบคำถามจากสื่อโฆษณา	วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย	การวิเคราะห์
2	เกี่ยวโยงสัมพันธ์	ท3.1 ป.6/2ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล	การเข้าใจเนื้อเรื่อง หลักการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณา	วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย	การวิเคราะห์ การตีความ

ตารางที่ 4 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

แผน ที่	ชื่อแผน	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	วิธีคิด	ความ สามารถใน การดูอย่างมี วิจารณญาณ
3	ไล่เรียง เรียงลำดับ	ท3.1 ป.6/2ตั้งคำถาม และตอบคำถามเชิง เหตุผลจากเรื่องที่ฟัง และดู	หลักการวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น	วิธีคิดแบบ แยกแยะ ส่วนประกอบ	การวิเคราะห์
4	คุณค่าที่ แท้จริง	ท3.1 ป.6/2ตั้งคำถาม และตอบคำถามเชิง เหตุผลจากเรื่องที่ฟัง และดู ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณา อย่างมีเหตุผล	หลักการวิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือจาก การฟังและดูสื่อ โฆษณา	วิธีคิดแบบ คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม	การวิเคราะห์ การตีความ การประเมิน ค่า
5	เหตุจาก ภาพ	ท3.1 ป.6/2ตั้งคำถาม และตอบคำถามเชิง เหตุผลจากเรื่องที่ฟัง และดู ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณา อย่างมีเหตุผล	หลักการวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความ น่าเชื่อถือจากการ ฟัง	วิธีคิดแบบ อรรถสัมพันธ์	การวิเคราะห์ การตีความ
6	ร่วมแรง ร่วมใจ	ท3.1 ป.6/2ตั้งคำถาม และตอบคำถามเชิง เหตุผลจากเรื่องที่ฟัง	การตั้งคำถามและ ตอบคำถาม หลักการวิเคราะห์	วิธีคิดแบบสืบ สาวเหตุปัจจัย	การวิเคราะห์ การตีความ

ตารางที่ 4 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

แผน ที่	ชื่อแผน	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	วิธีคิด	ความ สามารถใน การดูอย่างมี วิจารณญาณ
		และดู ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่า เชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณา อย่างมีเหตุผล	ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความน่าเชื่อถือจาก การฟังและดูสื่อ โฆษณา		
7	ทางออก อยู่ที่ไหน	ท3.1 ป.6/2 ตั้งคำถาม และตอบคำถามเชิง เหตุผลจากเรื่องที่ฟัง และดู ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณา อย่างมีเหตุผล	การเข้าใจเนื้อเรื่อง หลักการวิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือจาก สื่อโฆษณา	วิธีคิดแบบ วิถัซชวาท	การประเมิน ค่า การนำไปใช้
8	แยกกลุ่ม	ท3.1 ป.6/2 ตั้งคำถาม และตอบคำถามเชิง เหตุผลจากเรื่องที่ฟัง และดู ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณา อย่างมีเหตุผล	การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น หลักการวิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือจาก การฟังและดูสื่อ โฆษณา	วิธีคิดแบบ แยกแยะ ส่วนประกอบ	การวิเคราะห์ การตีความ

ตารางที่ 4 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

แผน ที่	ชื่อแผน	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	วิธีคิด	ความ สามารถใน การดูอย่างมี วิจารณญาณ
9	คิดก่อน ตัดสินใจ	ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณา อย่างมีเหตุผล	หลักการวิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือจาก สื่อโฆษณา	วิธีคิดแบบ วิภาษวาท	การวิเคราะห์ การนำไปใช้
10	सानฝัน	ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณา อย่างมีเหตุผล	หลักการวิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือจาก สื่อโฆษณา	วิธีคิดแบบ คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบ อรรถสัมพันธ	การวิเคราะห์ การตีความ การประเมิน ค่า

1.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตร โรงเรียนวัดศิรยะทองตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เกี่ยวกับคำอธิบายรายวิชา
สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด

1.2 ศึกษาเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดูอย่างมีวิจารณญาณและการ
จัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ดังนี้

1. ชื่นนำ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสนอสิ่งเร้าและ
แรงจูงใจ ใช้สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ เพื่อเร้าความสนใจ เช่น การจัดป้าย
นิทรรศการ เสนอเอกสาร เพลง นิทาน เกม สถานการณ์จำลอง ฯลฯ และทบทวนความรู้เดิม

2. ชั้นสอน

2.1 ครูเสนอสาระสำคัญของบทเรียน

2.2 นักเรียนฝึกรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการโดยใช้ทักษะ

ที่เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะทางภาษาและทักษะทางสังคม
การระดมพลังสมอง การใช้ห้องสมุด

2.3 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดความคิด ด้วยวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ และวิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม โดยนักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติ การศึกษาคกรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปราย การฟังวิทยากร การทดลองปฏิบัติ

2.4 การพิจารณาเลือกทางเลือก สรุประเด็นและตัดสินใจ

2.5 การให้เหตุผลในการเลือกทางเลือก

3. ชั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายและสรุปบทเรียน

3.2 วัดและประเมินผล

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้ข้อเสนอแนะ

1.5 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผล พิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีกำหนดคะแนนในการประเมิน ดังนี้

+ 1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

- 1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าสอดคล้องกันได้ ซึ่งผลที่ได้คือ แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 – 1.00

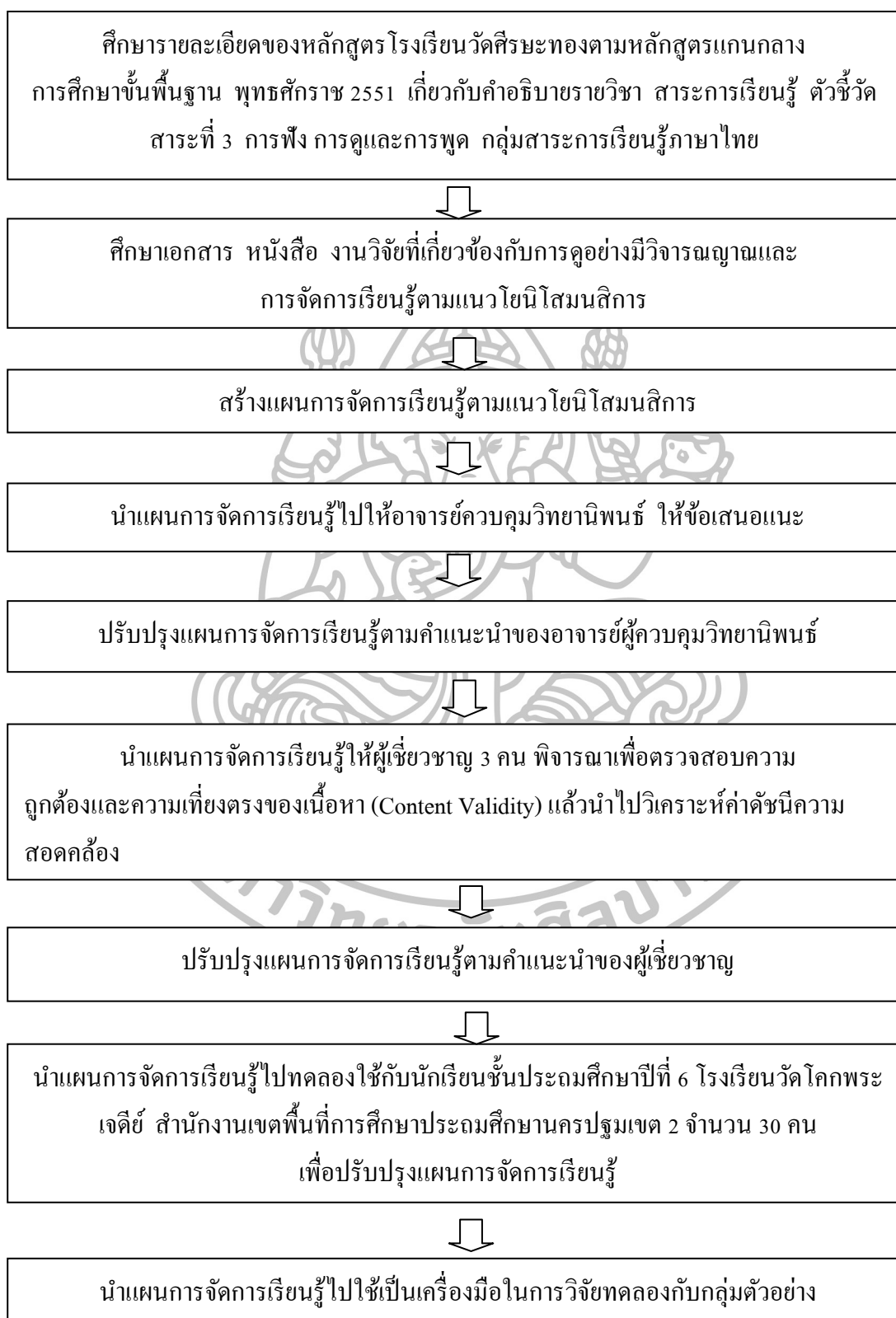
1.7 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในด้านภาษาที่ใช้ควรใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย ภาพและเนื้อหาของโฆษณาควรเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผน 20 ชั่วโมงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ซึ่งผลจากการทดลองใช้แผนการสอนควรปรับปรุงขนาดของภาพให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนมองเห็นได้ชัดเจนขึ้น แผนการสอนมีกิจกรรมมากเกินไป ทำให้นักเรียนทำกิจกรรมในห้องเรียนไม่ทันเวลา ผู้วิจัยจึงได้ลดเวลาในแต่ละกิจกรรมให้น้อยลง

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ มีขั้นตอนดังนี้

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

2. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณใช้เป็นแบบ แบบทดสอบ ก่อนเรียน(Pretest) และหลังเรียน (Posttest) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้วัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

ลักษณะของแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีเนื้อหาเป็นสื่อโฆษณาจากสื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต เป็นแบบทดสอบแบบ ปรนัยชนิดให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งครอบคลุมความสามารถด้านการวิเคราะห์ การตีความ การนำไปใช้ และการประเมินค่า ด้านละ 5 ข้อและแบบทดสอบแบบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ โดยเขียนข้อสอบครอบคลุมความสามารถทั้ง 4 ด้าน คือ ความสามารถด้านการวิเคราะห์ การตีความ การนำไปใช้ และการประเมินค่า ด้านละ 12 คะแนน จำนวน 4 ข้อ ข้อสอบอัตนัยมี คะแนนเต็ม 48 คะแนน รวมข้อสอบทั้งสิ้นมีคะแนนเต็ม 68 คะแนน

วิธีสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

1. สร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
2. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ มีการดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 ข้อ เป็นปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยสร้างเกิน 2 เท่า เพื่อนำมาคัดเลือกและใช้เป็นแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

- 2.2 ศึกษาหลักและวิธีสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ จากเอกสารและงานวิจัย

- 2.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัยตามที่ได้ศึกษามาไว้โดยเขียนข้อสอบแต่ละด้าน 4 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ ใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบคำถามนั้นถูกต้องและถ้าตอบคำถามผิดหรือเว้นว่างไว้หรือตอบเกินกว่า 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน

- 2.4 นำแบบทดสอบที่ได้ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ปรับปรุงแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ปรับปรุงแก้ไขด้านภาษาที่ใช้ในการตั้งคำถาม ควรใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย คัดเลือกภาพที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควรเรียงลำดับความยาวของประโยคที่เป็นตัวเลือก

- 2.5 จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญอีก 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวิธี สอน และด้านการวัดและประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) นำตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 – 1.00

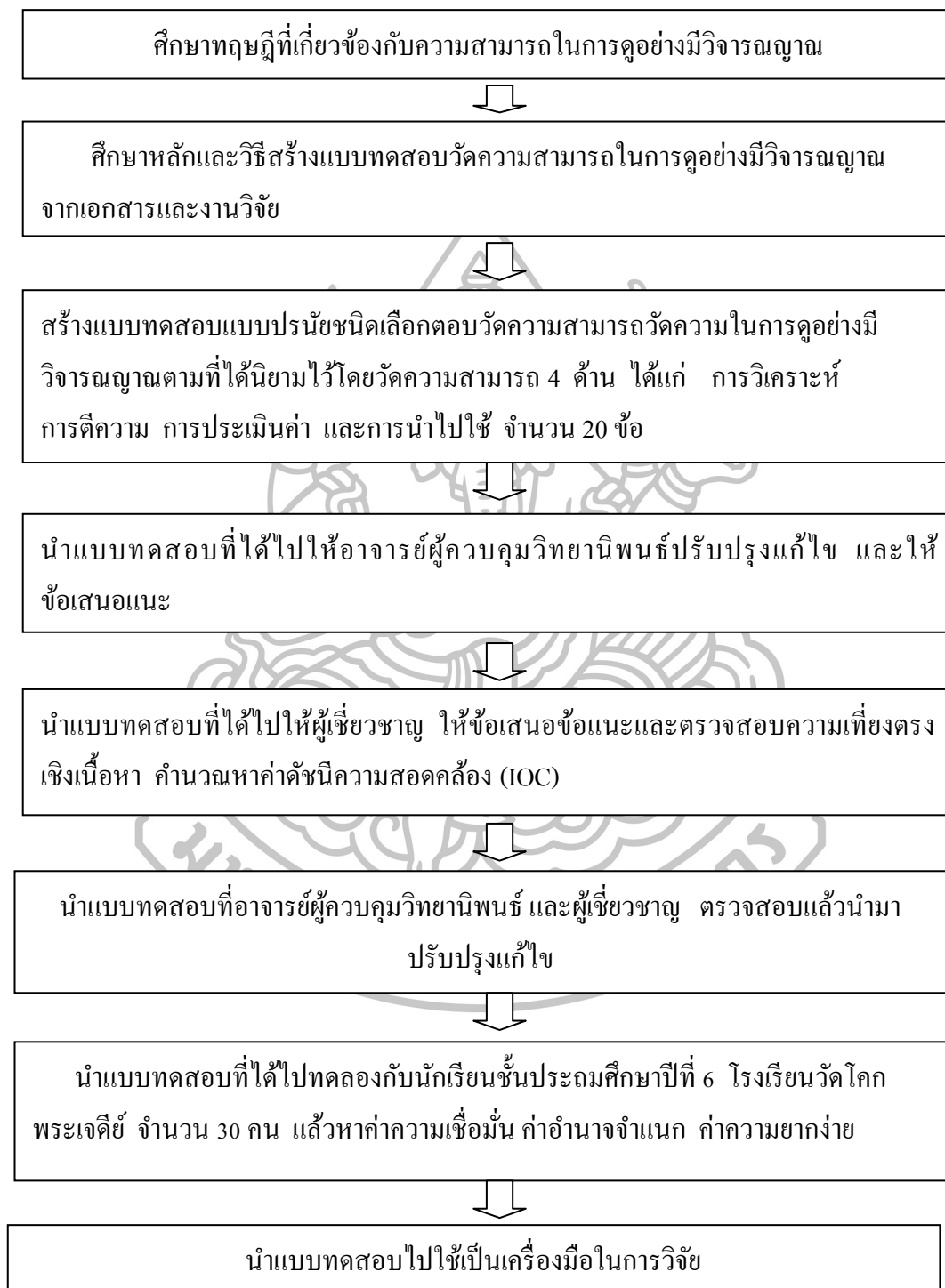
2.6 นำแบบทดสอบที่อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ให้ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับปรุงแก้ไขในด้านภาษาที่ใช้ในการตั้งคำถาม ควรใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย การเรียงลำดับตัวเลือก ควรเรียงลำดับตามขนาดความยาวของข้อความ หากแบบทดสอบนั้นมีภาพประกอบ ควรใช้ภาพที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ขนาดของภาพควรชัดเจน

2.7 นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโลกพระเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อคัดเลือกข้อสอบปรนัยให้ได้ 20 ข้อ โดยพิจารณาจากความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) หลังจากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สูตรของ Kuder – Richardson (KR-20) จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.23 ถึง 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.27 – 0.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

2.8 นำแบบทดสอบไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ มีขั้นตอนดังนี้

แผนภาพที่ 3 สรุปขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยวัดความสามารถการดูอย่างมี
 วิจารณญาณ

3. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณแบบอัตนัย เพื่อให้วัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ 4 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ด้านละ 12 คะแนน จำนวน 4 ข้อ รวมคะแนน 48 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Scoring Rubric มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 ศึกษาหลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณแบบอัตนัยตามที่ได้นิยามไว้โดยวัดความสามารถ 4 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ด้านละ 3 คะแนน จำนวน 4 ข้อ รวมคะแนน 48 คะแนน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.4 นำแบบทดสอบที่ได้ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

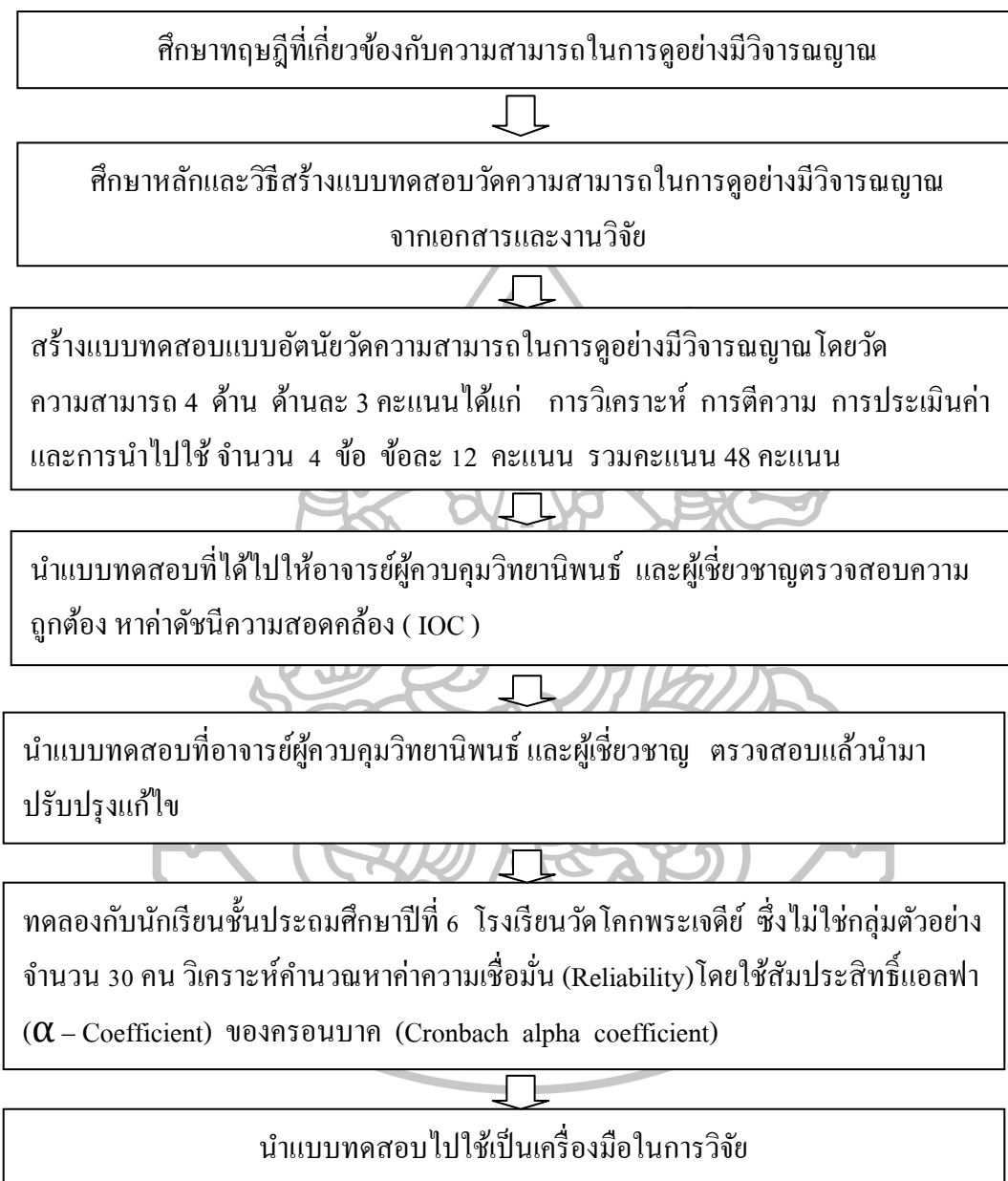
3.5 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญอีก 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 – 1.00

3.6 นำแบบทดสอบที่อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ นำมาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับปรุงแก้ไขในการใช้คำถาม ควรถามให้ชัดเจน ปรับปรุงเกณฑ์การให้คะแนนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.7 นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากร เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) จากโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .814

3.8 นำแบบทดสอบไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัยวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ มีขั้นตอนดังนี้

แผนภาพที่ 4 สรุปขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัยวัดความสามารถการดูอย่างมี
วิจารณญาณ

ตารางที่ 5 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
การวิเคราะห์	ระบุประเด็นของปัญหาที่สำคัญได้ครบถ้วน รวบรวมข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้ถูกต้อง	ระบุประเด็นของปัญหาที่สำคัญได้ รวบรวมข้อมูลได้แต่ไม่ครบถ้วน พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้	ระบุประเด็นของปัญหาได้แต่ไม่ครบถ้วน รวบรวมข้อมูลได้แต่ไม่ครบถ้วน พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลไม่ได้
การตีความ	แยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือได้ถูกต้อง คิดสรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นความคิดรวบยอดได้ถูกต้อง อธิบายความหมายแฝงได้ถูกต้องครบถ้วน	แยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือได้ คิดสรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นความคิดรวบยอดได้ถูกต้อง อธิบายความหมายแฝงได้	แยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถอธิบายความหมายแฝงได้
การประเมินค่า	ตัดสินคุณค่าได้ถูกต้อง ประเมินทางเลือก และมีความสมเหตุสมผลของข้อมูล	การตัดสินคุณค่าได้ การประเมินทางเลือก และไม่มีสมเหตุสมผลของข้อมูล	การตัดสินคุณค่าได้ การประเมินทางเลือกไม่ถูกต้อง และไม่มีสมเหตุสมผลของข้อมูล
การนำไปใช้	อธิบายการนำประเด็นหรือข้อความของเรื่องที่มีประโยชน์ไปใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ หรือบุคคลได้ถูกต้องครบถ้วน	อธิบายการนำประเด็นหรือข้อความของเรื่องที่มีประโยชน์ไปใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ หรือบุคคลได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	อธิบายการนำประเด็นหรือข้อความของเรื่องที่มีประโยชน์ไปใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ หรือบุคคลไม่ได้และไม่ครบถ้วน

เกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

ระดับ 3 คะแนนระหว่าง 10.50 - 12.00 หมายถึง ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณระดับสูง

ระดับ 2 คะแนนระหว่าง 7.00 - 9.99 หมายถึง ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณระดับปานกลาง

ระดับ 1 คะแนนระหว่าง 4.00 - 6.99 หมายถึง ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณระดับต่ำ

4. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารการวัดและประเมินผล

4.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ เกี่ยวกับด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็นประกอบด้วย ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการจำนวน 15 ข้อ คือ 1 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ จำนวน 4 ข้อ 2 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ จำนวน 7 ข้อ และ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ จำนวน 4 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ปรับปรุงแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ โดยอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แนะนำให้ใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย เพิ่มจำนวนข้อของแบบสอบถามความคิดเห็นจาก 10 เป็น 15 ข้อ

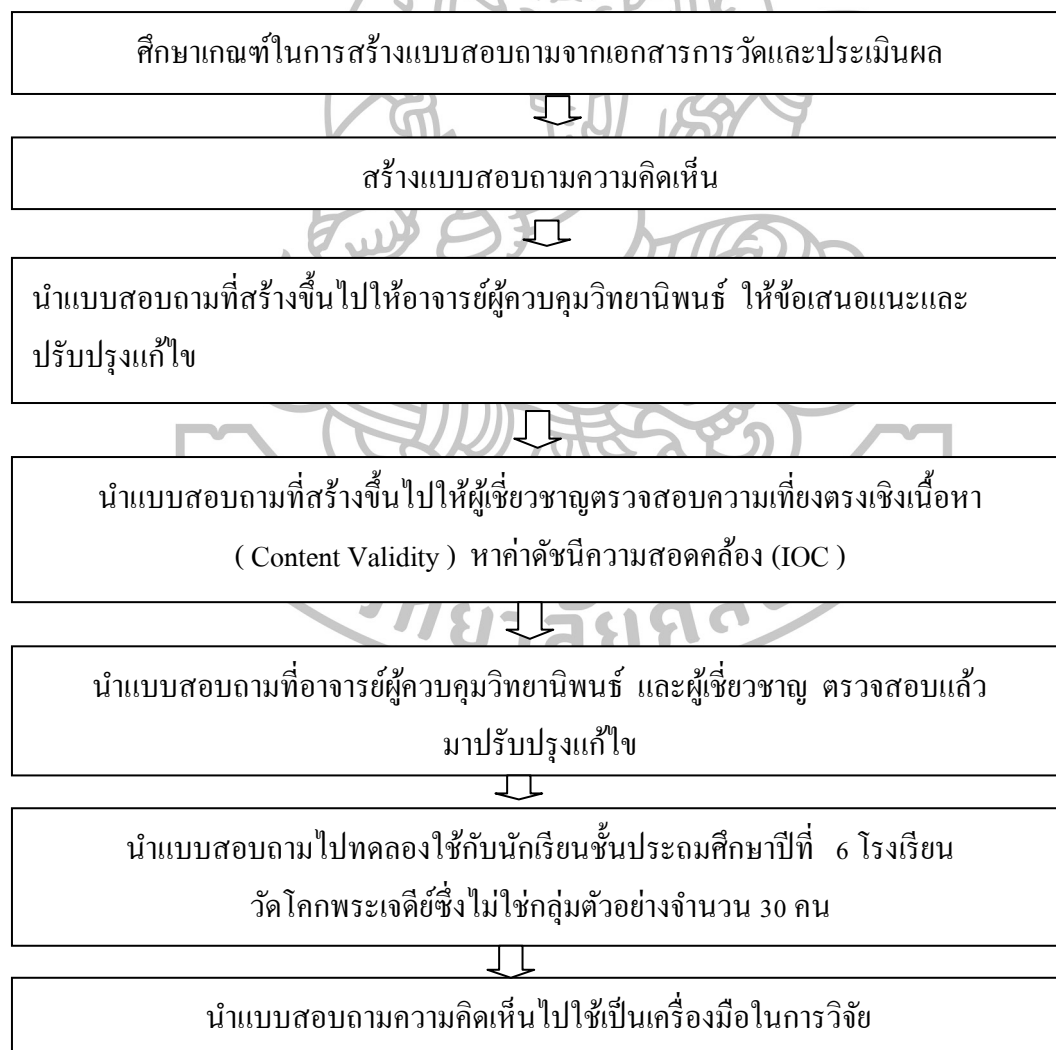
4.4 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ปรับปรุงแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้รวมข้อคำถามที่มีความหมายเคียงใกล้กัน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษา (Content Validity) นำมาคำนวณหาค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .783

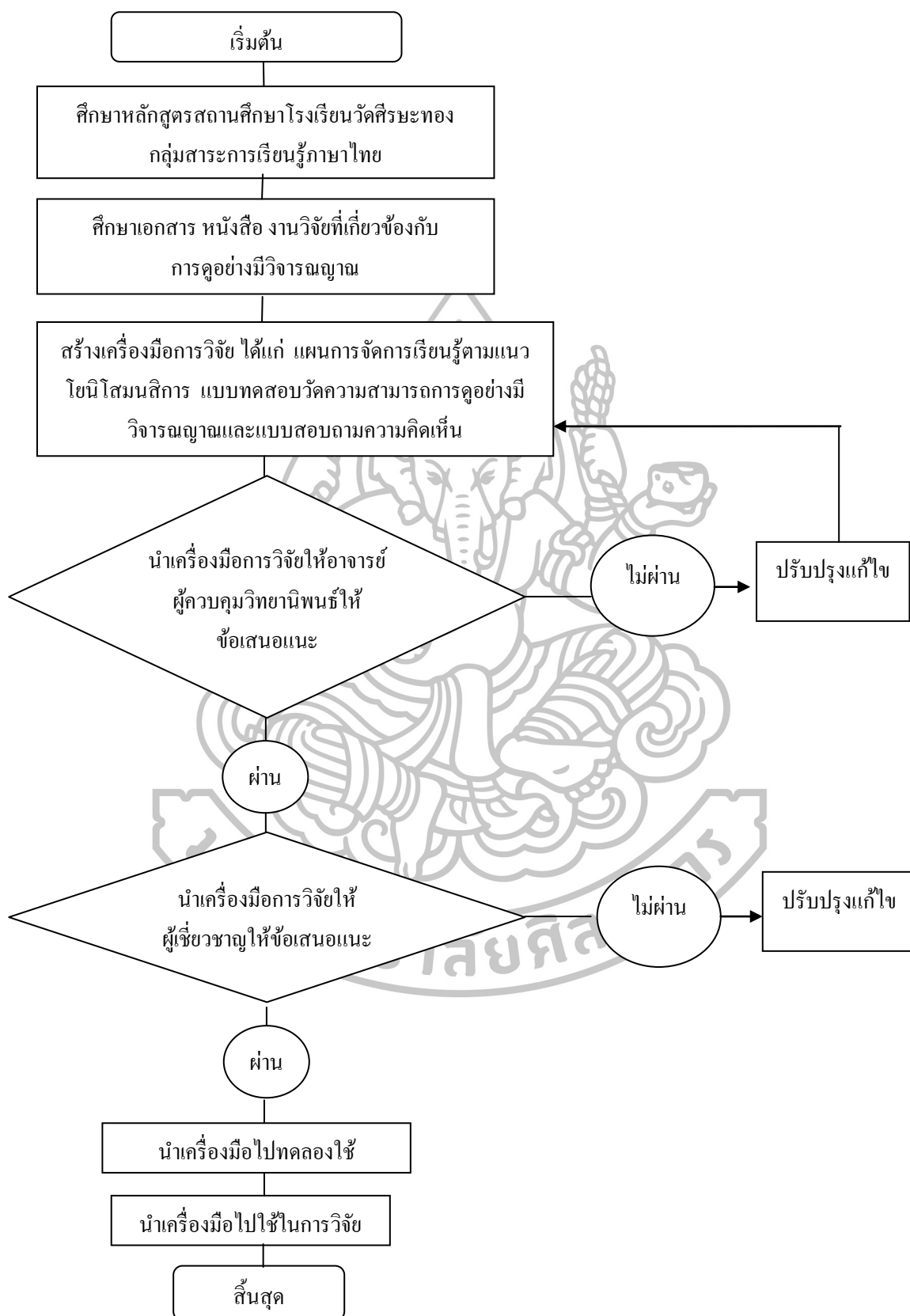
4.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไข

4.6 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.7 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ มีดังนี้

แผนภาพที่ 5 สรุปขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

แผนภาพที่ 6 แผนภาพแสดงขั้นตอนการทำวิจัย

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง 3 ขั้นตอนต่อไปนี้
 ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการทดลอง เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สร้างเครื่องมือในการวิจัย และหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระชะทอง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่สร้างไว้

1. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลองเป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง วันละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558
2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณอย่างสร้างสรรค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 11 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 12 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ดังนี้

1. ขั้นนำ

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ และทบทวนความรู้เดิม

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเสนอสาระสำคัญของบทเรียน

2.2 นักเรียนฝึกรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ โดยใช้ทักษะที่เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะทางภาษาและทักษะทางสังคม การระดมพลังสมอง และการใช้ห้องสมุด

2.3 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดดูอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย แบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ วิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม โดยนักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติ การศึกษากรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปราย การฟังวิทยากร การทดลองการปฏิบัติ

2.4 การพิจารณาเลือกทางเลือก สรุปประเด็นและตัดสินใจ

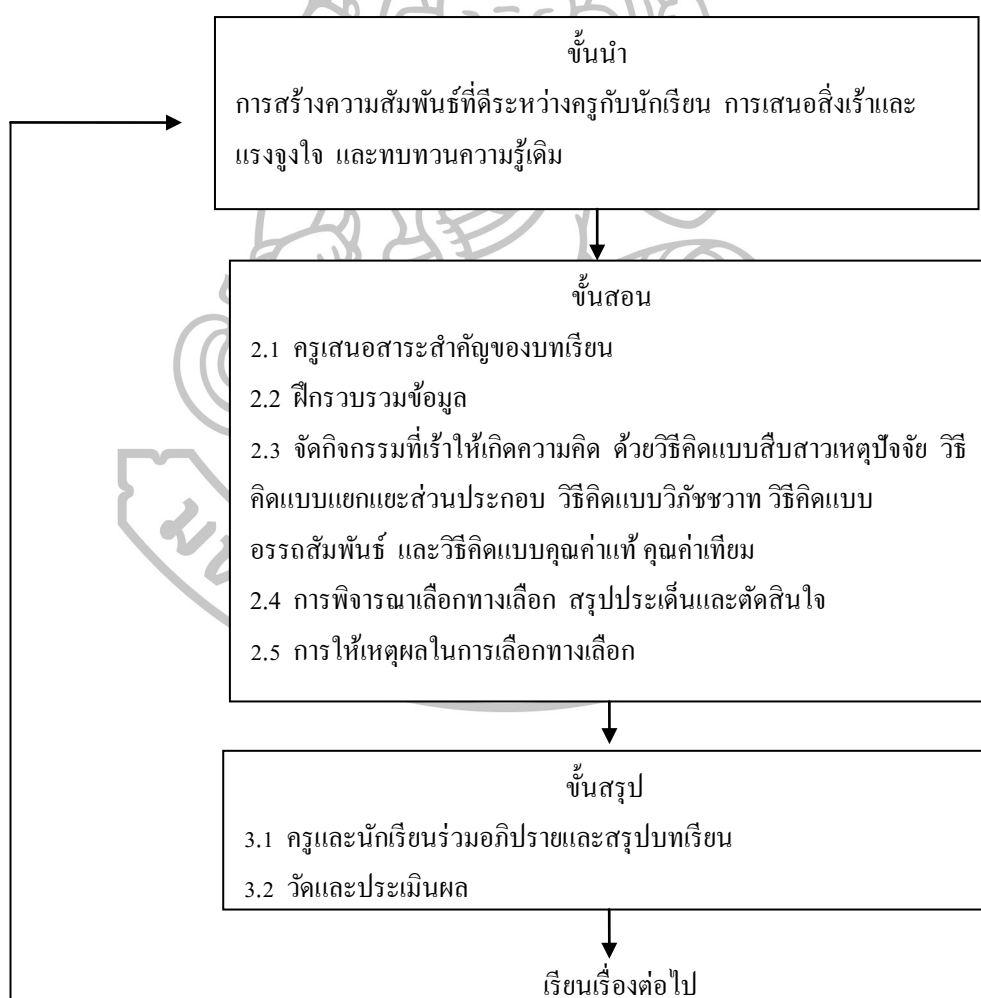
2.5 การให้เหตุผลในการเลือกทางเลือก

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายและสรุปบทเรียน

3.2 วัดและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 หลังการทดลอง ภายหลังจากทดลองสอน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ไปทดสอบกับนักเรียนเพื่อวัดความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณ และนำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ไปสอบถามกับนักเรียน สรุปขั้นตอนการสอนตามแนวโยนิโสมนสิการ ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 สรุปขั้นตอนการสอนตามแนว โยนิโสมนสิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติที่เหมาะสมกับการวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

1.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโส

มนสิการ (Index of Item Objective Congruence)

1.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถการดูอย่างมี

วิจารณญาณ

1.2.1 ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถการดูอย่าง

มีวิจารณญาณ (Index of Item Objective Congruence)

1.2.2 ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร Kuder – Richardson (KR-20)

ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถการดูอย่างมี

วิจารณญาณ

1.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการ

จัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

2. การทดสอบสมมุติฐาน

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนกับหลังการจัดการเรียนรู้จาก

แบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ โดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว

โยนิโสมนสิการ

2.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านบรรยากาศในการจัดการ

เรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Qualitative Content Analysis)

ตารางที่ 6 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์
1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ	ทดสอบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 30 คน	แบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)
2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ	สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 30 คน	แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการและแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระทอง ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยทดสอบก่อนเรียน จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ทดสอบหลังเรียน และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์และข้อคำถามการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้หรือไม่

การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องการดูอย่างมีวิจารณญาณ ทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระทอง (น้อยชมประชานุกูล) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน แล้วดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ จำนวน 10 แผน 20 ชั่วโมง จากนั้น ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัด

ความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย 20 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 12 คะแนน รวมคะแนนทั้งสิ้น 68 คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

ความสามารถในการดูอย่างมี วิจารณญาณ	คะแนน เต็ม	ก่อน จัดการเรียนรู้		หลัง การจัดการเรียนรู้		ค่า t	Sig.	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
การวิเคราะห์	17	6.70	1.31	12.37	1.81	19.50	.000	4
การตีความ	17	7.17	1.76	12.57	2.11	12.54	.000	3
การประเมินค่า	17	7.13	1.35	13.40	1.97	16.47	.000	2
การนำไปใช้	17	7.03	1.29	13.70	1.98	16.02	.000	1
รวม	68	28.00	1.11	52.03	1.73	20.69	.000	

จากตารางที่ 7 โดยภาพรวมพบว่า ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ($\bar{X} = 52.03$, S.D. = 1.73) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 28.00$, S.D. = 1.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยคะแนนเฉลี่ยด้านการนำไปใช้มีคะแนนสูงที่สุด ($\bar{X} = 13.70$, S.D. = 1.98) และคะแนนเฉลี่ยด้านการวิเคราะห์มีคะแนนต่ำที่สุด ($\bar{X} = 12.37$, S.D. = 1.81)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 คือ ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ อยู่ในระดับใด จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ระดับความคิดเห็นในภาพรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ มีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ระดับความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ				
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.76	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด	1
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ	4.56	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	3
3. ส่งเสริมการให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง	4.36	0.66	เห็นด้วยมาก	4
4. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็น	4.66	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.56	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด	1
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้				
5. บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเองและสนุกสนาน	4.36	0.55	เห็นด้วยมาก	5
6. นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน	4.46	0.57	เห็นด้วยมาก	3
7. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ	4.33	0.66	เห็นด้วยมาก	6
8. นักเรียนและเพื่อนมีความผูกพันและคุ้นเคยกันมากขึ้น	4.53	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด	2
9. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.40	0.56	เห็นด้วยมาก	4
10. นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	4.33	0.54	เห็นด้วยมาก	6
11. นักเรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.70	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.50	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	2
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
12. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกตจากการดูมากขึ้น	4.50	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด	3
13. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ	4.26	0.63	เห็นด้วยมาก	4
14. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร โฆษณาอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น	4.60	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	1
15. นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการดูอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.56	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.50	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	2
รวม	4.52	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด	

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการโดยภาพรวมพบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการมีค่าความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.59$) รองลงมาได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.56$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่าความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.76, S.D. = 0.43$) กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.66, S.D. = 0.66$) นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.56$) และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตัวเอง ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.66$) ตามลำดับ

ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดเรียงลำดับดังนี้ นักเรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($\bar{X} = 4.70, S.D. = 0.53$) นักเรียนและเพื่อนๆ มีความผูกพันและคุ้นเคยกันมากขึ้น ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.62$) นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.57$) นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.56$) บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเองและสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.55$) นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.66$) และนักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.66$) ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด เรียงลำดับดังนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการดูแลสุขภาพอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.56$) นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการดูแลสุขภาพอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.56$) กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกตจากการดูมากขึ้น ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.57$) และนักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.63$) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิด นักเรียนมีความคิดเห็นเป็นกิจกรรมที่ดี มีความน่าสนใจ เป็นกิจกรรมที่ไม่น่าเบื่อหน่าย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มโรงเรียนพุทธรักษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดท่าตำหนัก จำนวน 55 คน โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ จำนวน 50 คน โรงเรียนวัดไทร จำนวน 45 คน โรงเรียนวัดบ่อตะกั่ว จำนวน 25 คน โรงเรียนวัดเสถียร จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดน้อย จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดห้วยตะโก จำนวน 12 คน โรงเรียนคลองทางหลวง จำนวน 15 คน และโรงเรียนวัดศิระทอง จำนวน 30 คน รวม 237 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิระทอง ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 แบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) เพื่อใช้วัดความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 1 ฉบับเป็น เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย(p) ระหว่าง 0.23 ถึง 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.27 – 0.80 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และแบบทดสอบแบบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ ข้อละ 12 คะแนน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .814 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .783

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถด้านการนำไปใช้มีคะแนนสูงที่สุด และความสามารถด้านการวิเคราะห์มีคะแนนต่ำที่สุด
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการในภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่านักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ รองลงได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถด้านการนำไปใช้มีคะแนนสูงที่สุด และความสามารถด้านการวิเคราะห์มีคะแนนต่ำที่สุด โดยในการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ดังนี้ 1. ชี้นำ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ และทบทวนความรู้เดิม
2. ชี้นสอน ได้แก่ 2.1 ครูเสนอสาระสำคัญของบทเรียน 2.2 นักเรียนฝึกรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ โดยใช้ทักษะที่เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะทางภาษาและทักษะทางสังคม การระดมพลังสมอง การใช้ห้องสมุด 2.3 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดดูอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีคิดวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ วิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม โดยนักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติ การศึกษากรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปราย การฟังวิทยากร การทดลองการปฏิบัติ 2.4 การพิจารณาเลือกทางเลือก สรุปประเด็นและตัดสินใจ 2.5 การให้เหตุผลในการ

เลือกทางเลือก 3. ขึ้นสรุป ได้แก่ 3.1 ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายและสรุปบทเรียน 3.2 วัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน คิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ สามารถกำหนดปัญหา รวบรวมประเด็นปัญหา พิจารณาความน่าเชื่อถือ ประเมินความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ให้นักเรียนคิดเป็น คิดอย่างรอบคอบและมีเหตุผล เป็นการฝึกให้นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณ เมื่อนักเรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วจะนำไปสู่การดูอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2546: 161) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสคิด แสดงออก ได้ฝึกวิธีการคิดอย่างแยกแยะ และนำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสคิด รูปแบบการคิดแบบโยนิโสมนสิการมุ่งพัฒนาความสามารถในการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สุวิทย์ มูลคำ (2547: 55) กล่าวว่าไว้ว่า พุทธวิธีในการคิดของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นวิธีการอันประเสริฐล้ำค่ายิ่ง เป็นวิธีการในการสร้างคนให้รู้จักคิด หรือ คิดเป็น ประกอบด้วยลักษณะการคิดที่ดี 4 ประการ คือ การคิดถูกวิธี การคิดมีระเบียบ การคิดมีเหตุผล และการคิดที่มุ่งในสิ่งที่เป็นกุศล เรียกว่าการคิดแบบโยนิโสมนสิการ สอดคล้องกับสุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2555: 178) ที่กล่าวว่าวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีคิดที่มีจุดมุ่งหมายที่จะกำจัดความไม่รู้ ผู้ที่รู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง เป็นผู้ที่คิดเป็น คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ทำให้รู้จักใช้สิ่งทั้งหลายให้เป็นประโยชน์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำวิธีคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ 5 วิธีคิด ได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ และวิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนด้านการวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ซึ่งการวิเคราะห์สอดคล้องกับวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยและวิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ การตีความสอดคล้องกับวิธีคิดแบบวิภาษวาท การประเมินค่าสอดคล้องกับวิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม และการนำไปใช้สอดคล้องกับวิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ โดยวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย เป็นวิธีการคิดที่พิจารณาการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เป็นผล เป็นการพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำต่าง ๆ แล้วสืบค้น สืบสาวไปถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดผลนั้น อาจทำโดยการหาความสัมพันธ์ หรือการตั้งคำถามแล้วหาคำตอบ เมื่อหาคำตอบที่แท้จริงแล้วย่อมสามารถสืบสาวไปถึงวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การสอนคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยทำให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ สามารถแยกแยะ จัดลำดับ กำหนดปัญหาได้ อันเป็นจุดเริ่มต้น

ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ดูวีดิทัศน์ ฟังเพลง ดูรูปภาพ เล่นเกม การแสดงความคิดเห็น การเดาสถานการณ์จากโฆษณาที่ดู เป็นการสอนให้นักเรียนตระหนักถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามหลักแห่งเหตุและผล จนสามารถประยุกต์ใช้ได้เมื่อเจอกับสถานการณ์จริง วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ เป็นวิธีการคิดที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ว่าส่วนย่อยแต่ละส่วนล้วนมีความสัมพันธ์กัน ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เป็นการฝึกให้คิดแบบแยกแยะองค์รวมของสิ่งต่าง ๆ วิธีคิดแบบนี้ไม่ใช่การจำแนกแยกแยะหรือจำแนกออกไปอย่างเฉียวเท่านั้นแต่มีการจัดหมวดหมู่หรือจัดประเภทไปพร้อมกัน เป็นการคิดวิเคราะห์ข้อมูลช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล สังเกต จำแนก แยกแยะข้อมูลและบรรยายละเอียดได้ ซึ่งครูได้จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้จำแนกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น บอกความเหมือน ความแตกต่าง ทำให้นักเรียนมีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีคิดแบบวิภาษวาท ลักษณะของการคิดแบบนี้เป็นการคิดโดยแยกแยะให้เห็นแต่ละแง่แต่ละด้านครบทุกแง่ทุกด้าน เป็นการประมวลผลข้อมูล ตีความข้อเท็จจริง สรุปอ้างอิงหาหลักฐาน จัดระบบข้อมูลใดจำเป็นหรือไม่จำเป็น ข้อมูลใดน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ ทำให้ผู้เรียนรู้ความหมายแฝงในเรื่องนั้นๆ เข้าใจความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้โดยตรง การวิจัยในครั้งนี้ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการตีความ จากการศึกษา รูปภาพ วีดิทัศน์ โฆษณาสินค้า วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม เป็นวิธีการคิดแบบสกัดหรือบรรเทาตัดหาตัดทางไม่ให้กิเลสเข้าครอบงำ คนที่มีวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ มักเป็นคนที่ใช้ปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบ สามารถตัดสินใจได้ถูกต้อง เป็นวิธีการคิดที่ใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเกี่ยวข้องกับกรบริโภคใช้สอย ปัจจัย 4 และวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยมีหลักคิดที่สำคัญ คือ ในการพิจารณาเลือกต้องพิจารณาด้วยสติและปัญญา แยกแยะได้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าแท้ หรือ คุณค่าเทียม การเรียนรู้การคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียมเป็นการฝึกการประเมินผลโดยการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล โดยนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด สิ่งใดมีคุณค่า สิ่งใดไม่มีคุณค่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ รูปภาพต่าง ๆ แล้วพิจารณาคุณค่าว่าสิ่งใดเป็นคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม ให้นักเรียนเลือกพิจารณาโดยใช้ปัญญาไตร่ตรอง สิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ไม่ให้มีกิเลสเข้ามาครอบงำจิตใจ นักเรียนได้ฝึกคิดทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย อภิปรายความคิดเห็นของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของตนเองในชั้นเรียนว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร นักเรียนร่วมอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป ปรับปรุงข้อสรุปใหม่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการนี้ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเอง ฝึกการประเมินคุณค่าของข้อมูล วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ เป็นวิธีการคิดตามหลักการและจุดมุ่งหมาย คือพิจารณาเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ธรรมกับอรรถ หรือหลักการกับความมุ่ง

หมาย เป็นความคิดที่สำคัญมาก ในเมื่อจะลงมือปฏิบัติธรรมหรือทำการตามหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลตรงตามความมุ่งหมาย ไม่กลายเป็นการกระทำที่คลาดเคลื่อน เลื่อนลอย หรือมลาย วิธีคิดเช่นนี้นำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง

พระพรหมคุณาภรณ์ (2549: 61) ได้อธิบายว่า ในการปฏิบัติธรรมหรือกระทำการตามหลักการใดๆ ก็ตามจะต้องเข้าใจความหมายและความมุ่งหมายของธรรมหรือหลักการนั้น ๆ ว่าปฏิบัติหรือทำไปเพื่ออะไร จะนำไปสู่ผลหรือที่หมายใดบ้าง ทั้งจุดหมายสุดท้ายปลายทาง และเป้าหมายท่ามกลางในระหว่างทาง ที่จะส่งทอดต่อไปยังธรรมหรือหลักการข้ออื่น ๆ ความเข้าใจถูกต้องในเรื่องหลักการและความมุ่งหมายนี้ นำไปสู่การปฏิบัติถูกต้องในเรื่องหลักการและความมุ่งหมายนี้ นำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง การที่นักเรียนได้แก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ ทำให้นักเรียนได้นำข้อมูล ข้อเท็จจริงมาพิจารณาแยกแยะ ประเมินค่า นำไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตจริง เพื่อเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ ซึ่งการสอนคิดตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนวิธีการคิดโดยแยกแยะและนำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง โดยครูทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรช่วยให้นักเรียนมีโอกาสคิดและแสดงออกอย่างถูกวิธี สามารถช่วยพัฒนาให้ศิษย์เกิดปัญญาและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (สุมน อมรวิวัฒน์, 2546: 161) เป็นวิธีการคิดอันประเสริฐล้ำค่ายิ่ง เป็นวิธีการสร้างคนให้รู้จักคิดหรือคิดเป็น คือ คิดถูกวิธี คิดมีระเบียบ คิดมีเหตุผล และคิดในสิ่งที่เป็นกุศล (สุวิทย์ มูลคำ, 2547: 55) การเรียนรู้และฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการมีความประสงค์ให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีคิด ตรึกตรองอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นลำดับขั้น มีเหตุผล และก่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งนำไปสู่การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ (สมประสงค์ น่วมบุญลือ, 2556: 39) นอกจากนี้ สุกนธ์ สินธพานนท์ (2555: 178) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีคิดที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสกัดหรือกำจัดอวิชชา (ความไม่รู้) และบรรเทาตัณหา (ความอยาก) ผู้ที่รู้จักการคิดแบบโยนิโสมนสิการย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง เป็นผู้ที่คิดเป็น คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ทำให้รู้จักใช้สิ่งทั้งหลายให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงรัตน์ สบายยิ่ง (2549: 114) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้และเพิ่มพินิจ มั่นคง (2554: 105) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีของสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลการเรียนรู้เรื่องพลเมืองดีของสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนว

โยนิโสมนสิการสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ จึงเห็นได้ว่าการสอนคิดตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นการสอนคิดที่สอดคล้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งนำไปสู่การดูอย่างมีวิจารณญาณ ครูจัดกิจกรรมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะด้านการวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนตามแนวโยนิโสมนสิการรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณรายด้าน ทั้งด้านวิเคราะห์ ด้านตีความ ด้านประเมินค่าและด้านนำไปใช้ พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนำไปใช้ มีคะแนนสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสามารถด้านการนำไปใช้ เป็นการนำประโยชน์หรือข้อมูลที่ใกล้ตัวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ครูให้นักเรียนบอกวิธีการชั่งการเล็กบุหรี นักเรียนสามารถเขียนอธิบายวิธีในชั่งการให้เล็กบุหรีได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียน นักเรียนบางคนมีประสบการณ์ในการชั่งการบุคคลในครอบครัวให้เล็กบุหรี จึงทำให้นักเรียนสามารถพิจารณาข้อดี ข้อด้อย หาข้อสรุป และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านการวิเคราะห์มีคะแนนเฉลี่ยรายด้านที่ต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทักษะด้านการวิเคราะห์เป็นการแสวงหารายละเอียดของคำตอบ นักเรียนต้องแยกแยะปัญหา จัดระบบความน่าเชื่อถือของข้อมูล จำแนกความแตกต่างของข้อมูล นักเรียนต้องใช้ทั้งความสามารถด้านการสังเกต การแยกแยะ การรวบรวมข้อมูล จึงทำให้นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยด้านการวิเคราะห์ต่ำที่สุด

นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สื่อโฆษณาเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ โดยโฆษณากระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์โฆษณาแล้วฝึกความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันนี้เป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ มากมาย บุคคลผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะสามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การใช้วีดิทัศน์สื่อโฆษณาในการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน เกิดความคิดได้อย่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกึ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล (2546: 116) ศึกษาการพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อละครโทรทัศน์ ได้กล่าวไว้ว่า สื่อวีดิทัศน์เป็นส่วนช่วยกระตุ้นและแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ทำให้การฝึกทักษะ

การดูอย่างมีวิจารณ์ตามเป็นไปโดยง่าย ผลการวิจัยของกิงกาญจน์ บูรณสินวัฒนกุล พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณ์ ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิตยา ทองคำ (2550: 56) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สื่อประสม ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณ์โดยใช้สื่อประสม ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73.90 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณ์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม เรื่องการฟังการดูอย่างมีวิจารณ์อยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับคะแนน เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ รองลงได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็น นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ได้คิดหาคำตอบด้วยตัวเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม คิดหาคำตอบด้วยตนเอง ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนได้เล่นเกม คู่มือทัศนโยชน์ที่น่าสนใจ ทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ นักเรียนได้รู้จักคิดและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2547: 54) ที่ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาที่จะเรียนรู้และได้ฝึกฝนวิธีการการโดยแยกกาย ผู้สอนนำเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ เพื่อเป็นการเสริมแรง กระตุ้นเร้าให้เกิดความมานะพากเพียร ฝึกหัดอบรมตน ใช้สื่อการสอนและกิจกรรมที่น่าสนใจ สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา เขมมณี (2556: 278) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นการฝึกฝนวิธีคิดโดยแยกกายนำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด และแสดงออกอย่างถูกวิธี การจัดการเรียนรู้อตามแนวโยนิโสมนสิการนั้นจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ โดยมีอุปกรณ์ และวิธีการต่างๆ เพื่อเร้าความสนใจ เช่น การจัดป้ายนิเทศ รูปภาพ เพลง ทัศนศิลป์ เป็นต้น จัดกิจกรรมชั้นนำที่น่าสนใจ

ในด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิกการ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่นักเรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเองและสนุกสนาน นักเรียนและเพื่อนๆ มีความผูกพันและคุ้นเคยกันมากขึ้น นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความกระตือรือร้นในการทำงานและนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิกการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูมีความเป็นกัลยาณมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส จัดบรรยากาศห้องเรียนให้น่าเรียน สะอาด ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน สอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2547: 53) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิกการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ จัดสภาพบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความแปลกใหม่ไม่จำเจ สร้างบรรยากาศ สร้างความสนใจ เป็นบรรยากาศที่ชวนให้สบายใจ ครูมีความเป็นกัลยาณมิตร ทิศนา แคมมณี (2556: 278) ได้กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิกการ มีกระบวนการสอนและรูปแบบการสอนที่ครูและนักเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งหมายถึง ครูทำตนให้เป็นที่เคารพรักของศิษย์โดยมีบุคลิกภาพที่ดี สะอาด แจ่มใส และสำรวม มีสุขภาพจิตดี มีความมั่นใจในตนเอง จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม ได้แก่ เหมาะสมกับระดับของชั้น วัยของผู้เรียน วิธีการสอนและเนื้อหา ของบทเรียน

ในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิกการ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้การดูอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ทำให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกตจากดูมากขึ้นและทำให้นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิกการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูฝึกให้นักเรียนรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้หลักการ จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนคิด ลงมือค้นคว้า คิดวิเคราะห์ และสรุปความคิด นอกจากนี้พระเทพเวที (2537: 25) ได้กล่าวว่า โยนิโสมนสิกการเป็นการใช้ความคิดอย่างถูกวิธี เป็นองค์ธรรมสำคัญยิ่งในกระบวนการศึกษา หรือในการพัฒนาตน เป็นขั้นที่ใช้ความคิดของตนเองเป็นอิสระ เป็นการฝึกใช้ความคิด ให้รู้จักคิดอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบ รู้จักคิดวิเคราะห์ สุวิทย์ มูลคำ (2547: 53) ได้กล่าวถึงข้อดีในการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิกการว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านการคิดหาเหตุผลอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนเกิดปัญญาด้วยตนเอง เสริมสร้างปัญญาให้แก่ผู้เรียน จัดลำดับความคิดโดยใช้หลักการขั้นสูง สอดคล้องกับแนวคิดของทิศนา แคมมณี (2556: 279) ได้กล่าว

ว่าการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะพัฒนาทักษะในการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ปัญญา อ.โพธิ์ทอง (2552: 81) ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการ พบว่า ความคิดเห็นนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการ โดยภาพรวม พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เพ็ญพิชชา มั่นคง (2554: 106) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีของสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ จึงเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิดด้วยตนเอง คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีบรรยากาศที่เป็นกันเองและเป็นกัลยาณมิตร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ นักเรียนมีทักษะ การดูอย่างมีวิจารณญาณที่สูงขึ้น ครูจึงควรนำรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการไปใช้ในการ พัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การเขียน
2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ร่วมกับเพื่อน ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและแสดงความคิดเห็น นักเรียนได้ค้นหาคำตอบด้วย ตัวเอง ครูจึงควรจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้และไม่เบื่อหน่าย
3. จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถในดูอย่างมีวิจารณญาณด้านการวิเคราะห์มีคะแนน เฉลี่ยต่ำกว่าความสามารถในด้านการตีความ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ครูจึงควรจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ค้นหาคำตอบด้วยตนเองมากขึ้นเพื่อพัฒนา ความสามารถด้านการวิเคราะห์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การฝึกทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณในครั้งนี้เป็นการฝึกทักษะการดูจากสื่อโฆษณา การวิจัยครั้งต่อไปอาจนำสื่อประเภทอื่นมาให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วย เช่น ละคร นิทาน เพื่อนักเรียนจะได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการเพื่อพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการเพื่อพัฒนาทักษะในด้านอื่นด้วย เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รศ. สมประสงค์ น่วมบุญลือ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอน
ข้าราชการเกษียณ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รศ. สมพร ร่วมสุข ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีเนื้อหา
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ดร. มนต์ชัย พงศกรนฤวงษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและคะแนนผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนีโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	0	2	0.67	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	0	2	0.67	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนีโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนีโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนีโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนีโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	1	+1	2	0.67	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10						
สาระสำคัญ						
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใด	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาระบวนการอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สาระการเรียนรู้/ เนื้อหา						
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้						
1. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะการอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ
จำนวน 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10						
การวัดและประเมินผล						
1. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. แนวทางการวัดและประเมินผลสามารถประเมินตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. แนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
สื่อการเรียนรู้						
1. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 10 ผลรวมค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

แผนการจัดการเรียนรู้	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	ระหว่าง 0.67 – 1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	ระหว่าง 0.67 – 1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	ระหว่าง 0.67 – 1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	ระหว่าง 0.67 – 1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการดูอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย
จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อที่	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
		1	2	3			
1	การวิเคราะห์	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
2	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
5	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6	การตีความ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
7	การตีความ	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
8	การตีความ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
9	การตีความ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
10	การตีความ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
11	การประเมินค่า	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
12	การประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
13	การประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
14	การประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
15	การประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
16	การนำไปใช้	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
17	การนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
18	การนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
19	การนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
20	การนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการดูอย่างมีวิจารณญาณแบบอัตนัย
จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อที่	รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
		1	2	3			
1	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการวิเคราะห์	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการตีความ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการวิเคราะห์	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการตีความ	+1	+1	0	3	0.67	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการวิเคราะห์	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการตีความ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการดูอย่างมีวิจารณญาณแบบอัตนัย
จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อที่	รายการการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
		1	2	3			
4	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการวิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการตีความ	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
	ความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อ คำถามทักษะการดูด้านการนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 13 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1*	0.73	0.53	21*	0.30	0.33
2	0.10	0.20	22	0.13	0.27
3	0.20	0.40	23*	0.53	0.80
4	0.13	0.26	24*	0.37	0.33
5	0.30	0.33	25*	0.50	0.33
6	0.30	0.33	26*	0.23	0.47
7	0.33	0.26	27*	0.23	0.47
8	0.33	0.27	28*	0.73	0.53
9*	0.33	0.40	29	0.60	0.13
10*	0.37	0.33	30*	0.37	0.73
11	0.20	0.13	31	0.13	0.27
12*	0.33	0.27	32*	0.23	0.47
13*	0.27	0.53	33*	0.23	0.47
14	0.13	0.27	34*	0.33	0.27
15	0.23	0.07	35*	0.33	0.27
16	0.37	0.07	36*	0.27	0.53
17	0.10	0.20	37*	0.37	0.33
18	0.50	0.07	38	0.13	0.27
19	0.37	0.20	39*	0.33	0.27
20	0.23	0.07	40	0.27	0.53

KR 20 (Alpha) = 0.94

การเลือกข้อสอบของผู้วิจัย

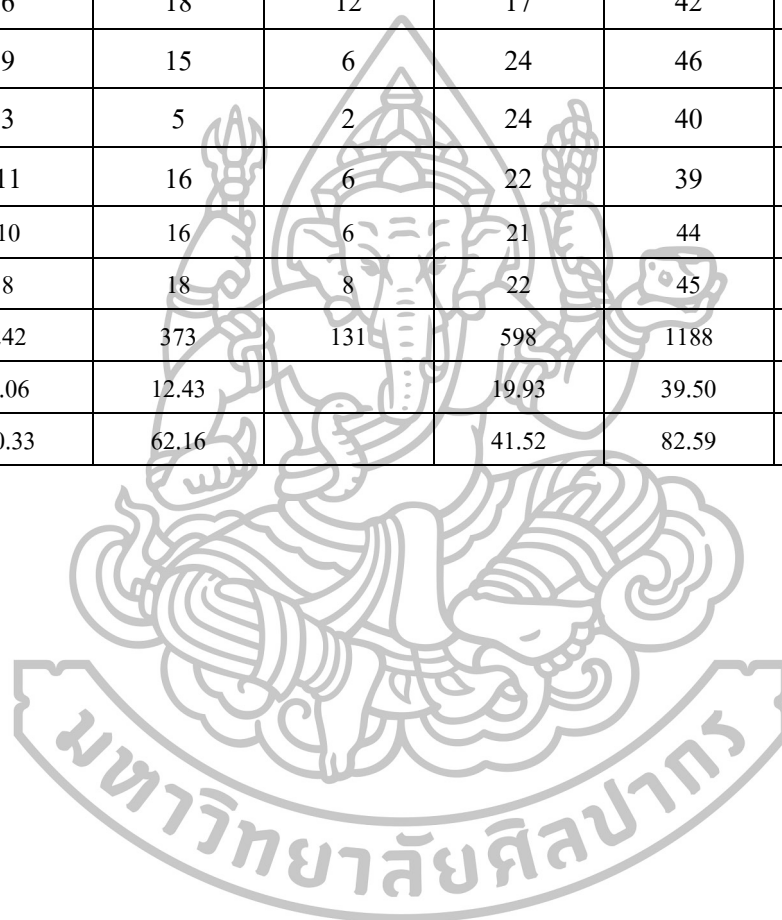
1. เลือกข้อสอบที่มีค่า p ระหว่าง 0.20 – 0.80
2. เลือกข้อสอบที่มีค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ดังนั้น ข้อสอบที่มีเลือกคือข้อสอบที่เครื่องหมาย * ได้แก่ข้อสอบข้อที่ 1, 9, 10, 12, 13, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39

ตารางที่ 14 ค่าความต่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย
ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	ก่อนเรียน (ปรนัย)	หลังเรียน (ปรนัย)	ค่าความต่าง	ก่อนเรียน (อัตนัย)	หลังเรียน (อัตนัย)	ค่าความต่าง
1	13	16	3	22	48	24
2	10	13	3	17	36	19
3	4	5	1	19	44	25
4	10	16	6	16	37	21
5	7	14	7	22	32	10
6	9	11	2	21	43	22
7	10	11	1	23	36	13
8	7	11	4	16	39	23
9	11	12	1	22	36	14
10	11	14	4	17	40	23
11	10	15	5	22	36	14
12	6	11	2	22	48	26
13	7	12	5	21	39	18
14	4	5	1	16	31	15
15	7	19	12	16	42	26
16	8	11	3	16	40	24
17	6	8	2	22	40	18
18	7	9	2	18	32	14
19	10	12	2	18	42	24
20	4	9	5	16	38	22
21	9	16	7	21	40	19
22	10	14	4	24	34	10
23	11	15	5	24	44	20
24	4	6	2	17	35	18

ตารางที่ 14 ค่าความต่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย
ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	ก่อนเรียน (ปรนัย)	หลังเรียน (ปรนัย)	ค่าความต่าง	ก่อนเรียน (อัตนัย)	หลังเรียน (อัตนัย)	ค่าความต่าง
25	6	18	12	17	42	25
26	9	15	6	24	46	22
27	3	5	2	24	40	16
28	11	16	6	22	39	17
29	10	16	6	21	44	23
30	8	18	8	22	45	23
รวม	242	373	131	598	1188	590
$\bar{X}$	8.06	12.43		19.93	39.50	
%	40.33	62.16		41.52	82.59	

ตารางที่ 15 แสดงค่าความต่างของคะแนนรวมก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	คะแนนรวม ก่อนเรียน	คะแนนรวม หลังเรียน	ค่าความต่าง
1	35	64	30
2	27	49	24
3	23	49	36
4	26	53	27
5	29	46	17
6	30	54	24
7	33	47	14
8	23	50	24
9	33	48	14
10	28	54	26
11	32	51	19
12	28	59	31
13	28	51	23
14	20	36	16
15	23	61	38
16	24	51	27
17	28	48	20
18	25	41	16
19	28	54	26
20	20	47	27
21	30	56	26
22	34	48	14
23	35	59	24
24	21	41	20
25	23	60	37

ตารางที่ 15 แสดงค่าความต่างของคะแนนรวมก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	คะแนนรวม ก่อนเรียน	คะแนนรวม หลังเรียน	ค่าความต่าง
26	33	61	28
27	27	45	18
28	33	55	22
29	31	60	29
30	30	63	30
รวม	840	1561	718
$\bar{X}$	28.00	52.03	26.40
S.D.	1.11	1.73	
%	41.17	76.51	
t	20.69		

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

T-Test

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 pretest	28.00	30	4.472	.816
posttest	52.03	30	6.941	1.267
Pair 2 วิเคราะห์ก่อน	6.67	30	1.295	.237
วิเคราะห์หลัง	12.37	30	1.810	.330
Pair 3 ดีความก่อน	7.17	30	1.763	.322
ดีความหลัง	12.57	30	2.112	.386
Pair 4 ประเมินค่าก่อน	7.13	30	1.358	.248
ประเมินค่าหลัง	13.40	30	1.976	.361
Pair 5 นำไปใช้ก่อน	7.03	30	1.299	.237
นำไปใช้หลัง	13.70	30	1.985	.362

Paired Samples Correlations

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 pretest & posttest	30	.447	.013
Pair 2 วิเคราะห์ก่อน & วิเคราะห์หลัง	30	.510	.004
Pair 3 ดีความก่อน & ดีความหลัง	30	.270	.149
Pair 4 ประเมินค่าก่อน & ประเมินค่าหลัง	30	.262	.162
Pair 5 นำไปใช้ก่อน & นำไปใช้หลัง	30	.084	.658

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

Paired Samples Test

	Paired Differences		t
	99% Confidence Interval of the Difference		
	Lower	Upper	
Pair 1 pretest – posttest	-26.408	-21.659	20.698
Pair 2 วิเคราะห์ก่อน – วิเคราะห์หลัง	-6.298	-5.102	19.505
Pair 3 ดีความก่อน - ดีความหลัง	-6.280	-4.520	12.545
Pair 4 ประเมินค่าก่อน - ประเมินค่าหลัง	-7.045	-5.489	16.476
Pair 5 นำไปใช้ – นำไปใช้หลัง	-7.518	-5.816	16.020

Paired Samples Test

	df	Sig. (2-tail)
Pair 1 pretest – posttest	29	.000
Pair 2 วิเคราะห์ก่อน – วิเคราะห์หลัง	29	.000
Pair 3 ดีความก่อน - ดีความหลัง	29	.000
Pair 4 ประเมินค่าก่อน - ประเมินค่าหลัง	29	.000
Pair 5 นำไปใช้ – นำไปใช้หลัง	29	.000

ตารางที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์แบบทดสอบวัดความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณแบบอัตนัย

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.814	16

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

ตารางที่ 18 ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนธิการ						
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
3. ส่งเสริมการให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้						
5. บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเองและสนุกสนาน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
6. นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
7. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
8. นักเรียนและเพื่อนมีความผูกพันและคุ้นเคยกันมากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
9. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
10. นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
11. นักเรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	+1	+1	0	2	0.67	เหมาะสม
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
12. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกตจากการดูมากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
13. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
14. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม
15. นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการดูอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	3	1.00	เหมาะสม

ตารางที่ 19 ค่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

Descriptives Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.Deviation
แบบสอบถาม1	30	4.00	5.00	4.7667	.43018
แบบสอบถาม2	30	3.00	5.00	4.5667	.56832
แบบสอบถาม3	30	3.00	5.00	4.3667	.66868
แบบสอบถาม4	30	3.00	5.00	4.6667	.66089
แบบสอบถาม5	30	3.00	5.00	4.3667	.55605
แบบสอบถาม6	30	3.00	5.00	4.4667	.57135
แบบสอบถาม7	30	3.00	5.00	4.3333	.66089
แบบสอบถาม8	30	3.00	5.00	4.5333	.62881
แบบสอบถาม9	30	3.00	5.00	4.4000	.56324
แบบสอบถาม10	30	3.00	5.00	4.3333	.54667
แบบสอบถาม11	30	3.00	5.00	4.7000	.53498
แบบสอบถาม12	30	3.00	5.00	4.5000	.57235
แบบสอบถาม13	30	3.00	5.00	4.2667	.63968
แบบสอบถาม14	30	3.00	5.00	4.6000	.56324
แบบสอบถาม15	30	3.00	5.00	4.5667	.56832
ด้านกิจกรรม	30	3.00	5.00	4.5650	.59775
ด้านบรรยากาศ	30	3.00	5.00	4.5029	.56500
ด้านประโยชน์	30	3.00	5.00	4.5075	.56975
Valid N (listwise)	30				

ตารางที่ 20 ค่าสัมประสิทธิ์ความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.783	15

ภาคผนวก ค
แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการ
แบบทดสอบแบบปรนัยวัดความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณ
แบบทดสอบแบบอัตนัยวัดความสามารถการดูอย่างมีวิจารณญาณ
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนติการ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง โฆษณาน่ารู้

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ร่วมกันคิด

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

การดูเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญในชีวิตประจำวัน ขั้นตอนแรกในการดูนั้น จำเป็นต้องรับรู้สารหรือจับใจความสำคัญของเรื่องก่อนเพื่อที่จะสามารถเข้าใจเรื่องได้อย่างละเอียด จากนั้นจึงจดจำสารที่ดูเพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์หรือเป็นประสบการณ์แล้วจึงวิเคราะห์และประเมินค่า

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนบอกความหมายของการดูได้

4.2 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ดูได้

4.3 นักเรียนสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามจากสื่อโฆษณาได้

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ความหมาย ความสำคัญของการดู

5.2 วัตถุประสงค์ของการดู

5.3 ประเภทของการดู

5.4 มารยาทในการดู

รายละเอียดสาระการเรียนรู้

ความหมายของการดู

การดู คือ การรับสารทางตา การเห็นภาพของสิ่งต่าง ๆ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต การทำความเข้าใจกับเรื่องที่ดู จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ จุดมุ่งหมายของการดู พิจารณาคุณค่า และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

องค์ประกอบการดู

1. ความพร้อม ผู้ดูมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด
2. ตำแหน่งที่อยู่ ตำแหน่งที่ดูเหมาะสมเพียงไร เช่น การดูละครเวที เรามีการเตรียมความพร้อมที่จะดูหรือไม่ และนั่งอยู่ตำแหน่งใดของโรงละคร สามารถที่จะเห็นและได้ยินการแสดงมากน้อยเพียงใด
3. แสงไฟ มีแสงสว่างที่จะมองเห็นมองน้อยเพียงใด
4. ความสบายในการดู ที่นั่งสบายไหม หรือต้องยืนดูตลอดเวลา ซึ่งสิ่งนี้ก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดูเช่นกัน
5. ทักษะคิดต่อสิ่งที่ดู คือ สภาพจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดในการดู ทั้งนี้เนื่องมาจากประสบการณ์ การรับรู้ ของแต่ละคน เช่น ในขณะที่ดูเหตุการณ์เดียวกันบางคนอาจเกิดทัศนคติที่ดี หรือไม่ดีต่อสิ่งที่ดูก็ได้ อย่างไรก็ตามทัศนคติต่อสิ่งที่ดูนั้นอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็ได้

ความสำคัญของการดู

1. ช่วยให้การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน การฟังและการดูจะช่วยให้การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมีความสะดวกราบรื่นขึ้น เพราะการฟังและการดูที่มีประสิทธิภาพจะเป็นประโยชน์ในการสื่อสาร
2. ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ อาชีพบางอาชีพต้องอาศัยความสามารถในการฟังและการดูมากเป็นพิเศษ เช่น นักวิจารณ์ภาพยนตร์ นักวิจารณ์เพลง นักพากย์ เป็นต้น
3. ช่วยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การฟังและการดูอย่างรู้กาลเทศะและความเหมาะสมจะช่วยสร้างสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เพราะจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการสื่อสารได้

วัตถุประสงค์ในการดู

การดูมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันมาก เราจำเป็นต้องดูสิ่งที่เป็นประโยชน์และรับรู้ข่าวสารนั้นเพื่อวัตถุประสงค์หรือจุดหมายอะไร

1. **คูเพื่อความรูู้** คือการคูที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรับความรูู้เรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจ สามารถพัฒนาสติปัญญาความรูู้ของตน การคูประเภทนี้จะต้องใช้สมาธิและการคิดตามเรื่องทีคู เช่น การคูรายการทางวิชาการ
2. **คูเพื่อความเพลิดเพลิน** คือการคูที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความบันเทิงใจ เน้นความสนุกสนาน และผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น การคูการ์ตูน การคูรายการตลก
3. **คูความซาบซึ้งและสุนทรีย์** คือการคูที่อาศัยจินตนาการเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในสิ่งทีคูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การคูละครเวที การคูภาพจิตรกรรม

ประเภทของการคู

นักวิชาการใช้แนวทางในการแบ่งประเภทของการคู 2 แนวทาง คือ แนวทางแรกแบ่งประเภทการคูโดยยึดจุดประสงค์ กับแนวทางที่สอง แบ่งประเภทการคูโดยยึดสื่อการคู

การแบ่งประเภทโดยยึดจุดประสงค์

1. การคูโดยไม่ตั้งใจ เป็นการคูแบบผิวเผินไม่ได้คูอย่างตั้งใจหรือเอาใจใส่ เช่น การคูป้ายโฆษณาริมถนน เป็นต้น
2. การคูโดยตั้งใจ เป็นการคูที่มีจุดประสงค์ ความต้องการ และเป้าหมายแน่ชัด คือ จะคูเพื่ออะไร อย่างไร เช่น คูข่าว

การแบ่งโดยยึดสื่อที่คู

1. การคูของจริง ได้แก่ การชมการสาธิต การไปทัศนจร การท่องเที่ยว คูสภาพบ้านเมือง คูโบราณสถาน โบราณวัตถุ
2. การคูผ่านสื่อ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ รูปภาพ ภาพถ่าย ฟิล์ม สื่อภาพยนตร์

ลักษณะของการคูที่มีประสิทธิภาพ

1. มีสมาธิและความตั้งใจในการคู
2. รูู้จุดมุ่งหมายในการคู
3. เมื่อคูแล้วมีความเข้าใจตรงตามความหมายของสิ่งทีได้คู
4. สามารถจับใจความ ตีความ และสรุปสาระสำคัญได้
5. รูู้จักใช้วิจารณ์ญาณในการคู
6. มีมารยาทในการคู
7. ประเมินคุณค่า วินิจฉัยตัดสิน นำสิ่งทีดีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

แนวทางการคูสื่อรูปแบบต่าง ๆ

แนวทางการคูสื่อประเภทต่าง ๆ มีดังนี้

1. สื่อประเภทการโฆษณา

ความมุ่งหมายของการรับสารประเภทนี้คือ การศึกษาสารประโยชน์ของสิ่งที่โฆษณา ศึกษาการใช้ถ้อยคำ ใช้ความคิดของตนวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของสารดังกล่าว ผู้รับสารที่ดีควรใช้เหตุผลประกอบการฟังและดูว่า สิ่งที่โฆษณานั้นมีคุณค่าจริงหรือไม่ โดยไม่ควรหลงเชื่อไปตามถ้อยคำหรือภาพที่แสดงให้ดู ทั้งนี้เพราะการโฆษณานั้นมุ่งใช้การกล่าวเกินจริงเพื่อให้ผู้รับสารคล้อยตาม เพื่อชักจูงให้ใช้บริการ หรือซื้อสินค้าที่โฆษณานั้น ซึ่งเป็นลักษณะการโฆษณาชวนเชื่อ

2. สื่อประเภทละคร

การดูละครโทรทัศน์หรือการแสดงบนเวที มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการใช้เวลาว่างอย่างหนึ่ง การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่ละครได้สะท้อนภาพ หรือสะท้อนปัญหาสังคม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสาร ดังนั้นผู้รับสารที่ดีควรศึกษารายละเอียดหลักกว่าละครได้นำเสนอความคิดสำคัญประการใด และความคิดดังกล่าวมีความถูกต้องเหมาะสมสำหรับการนำมาเป็นแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเพียงใด นอกจากนี้ผู้รับสารควรได้ศึกษาบทบาทของผู้แสดงว่า มีความสมจริงและแสดงได้เหมาะสมกับบทบาทของเรื่องเพียงใด ตลอดจนการศึกษาฉากและบรรยากาศของเรื่องเพื่อประเมินค่าสื่อประเภทละครที่ได้ดูว่าคุ้มค่ากับการดูหรือไม่

3. สื่อประเภทบทสัมภาษณ์

การดูการสัมภาษณ์บุคคลทั้งที่เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และไม่เป็นการมีความมุ่งหมายเพื่อให้ทราบความรู้ในเรื่องที่สัมภาษณ์ ตลอดจนการได้สังเกตวิธีการสัมภาษณ์ให้ได้ และควรศึกษาความรู้ เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้รับสารไม่ควรมัวคิดถึงแต่ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สารได้ถูกต้องตามประเด็น

4. สื่อประเภทข่าวสาร

ความมุ่งหมายสำคัญของการดูข่าวสารทางโทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ตมุ่งให้ได้รับความรู้ ความบันเทิงเพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาเป็นหลักในการปฏิบัติ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสังคม การรับสารที่ดีนั้นควรรับรู้ถึงหัวข้อเรื่องหรือที่มาของข่าวเป็นสำคัญ รวมทั้งตั้งใจฟังรายละเอียดของข่าวเพื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาสาระกับแหล่งข่าวต่าง ๆ เพื่อประเมินค่าความถูกต้องของข่าวสารก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อรายละเอียดของข่าวนั้น ๆ

มารยาทในการดู

1. มีความตั้งใจและสมาธิในขณะที่ดู
2. มีกิริยาที่สุภาพไม่รบกวนผู้อื่น

3. การดูเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ความมีวินัย

6.2 ความใฝ่เรียนรู้

6.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

7.1 ความสามารถในการคิด

7.2 ความสามารถในการสื่อสาร

7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ความรู้ 1.ความหมาย ความสำคัญของการดู 2.วัตถุประสงค์ของ การดู 3ประเภทของการดู	การทำใบงาน	ใบงานเรื่อง เลิกเครียด	ทำใบงานระดับ คุณภาพปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นในการ ทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพปาน กลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบสี่สาวเหตุปัจจัย

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยนำรูปภาพโฆษณาต่าง ๆ เช่น โฆษณาบ้าน โฆษณารถยนต์ โฆษณาครีมบำรุงผิว ดิบบนกระดานดำ เพื่อให้ นักเรียนเกิดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการเรียน จากนั้นครูสนทนากับนักเรียนเรื่องภาพในโฆษณาด้วยอารมณ์แจ่มใสและเป็นกัลยาณมิตร (นักเรียนชอบดูโฆษณาหรือไม่ มีโฆษณาชิ้นใดบ้างที่นักเรียนชอบ เพราะเหตุใด)

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการดู ว่านักเรียนทราบความหมายของการดูหรือไม่ มีความหมายว่าอย่างไร นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม (การดู หมายถึง การรับสารทางตา การเห็น ภาพของสิ่งต่างๆ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต การทำความเข้าใจกับเรื่องที่ดู จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ ความ จุดมุ่งหมายของการดู พิจารณาคุณค่า และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์)

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แต่ละความสามารถมีทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลจากใบความรู้ และสรุปความรู้เป็นผังมโนทัศน์ และร่วมกันโดยตอบคำถามต่อไปนี้

ความหมาย ความสำคัญของการดู
วัตถุประสงค์ของการดู
ประเภทการดู
มารยาทในการดู

จากนั้นผู้แทนนักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูช่วยเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

2.3 ครูจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิด โดยให้นักเรียนดูวิดีโอโฆษณา เรื่อง เลิกจน จนเครียด กินเหล้า โดยช่วยกันตอบคำถามต่อไปนี้

1. สาเหตุของเรื่องคืออะไร (เขาดื่มสุรา)
2. ทำไมเขาดื่มสุรา (เพราะเครียด)
3. ทำไมเขาเครียด (เพราะจน)
4. ทำไมเขาจน (เพราะไม่ทำงาน)
5. ทำไมเขาไม่ทำงาน (เพราะเกียจคร้าน)
6. ทำไมเขาเกียจคร้าน (เพราะเมา)
7. ทำไมเขาเมา (เพราะดื่มสุรา)
8. การดูที่นักเรียนได้ดูเป็นการดูประเภทใด มีจุดประสงค์อย่างไร

(เป็นการดูโฆษณา มีจุดประสงค์เพื่อโน้มน้าวใจ)

2.4 ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้

2.5 ครูแจกใบงาน เรื่องเลิกละเอียดให้นักเรียน นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามลงใน

ใบงาน

1. ปัญหาของเรื่องคืออะไร (ครอบครัวยุคใหม่ของตัวละครในเรื่องมีฐานะยากจน)

2. เหตุของปัญหาคืออะไร (สาเหตุของปัญหามาจาก ตัวละครชายดื่มสุราเป็นประจำ ไม่ทำงาน)

3. วิธีแก้ปัญหามีอย่างไรบ้าง (ตัวละครชายในเรื่องต้องเลิกดื่มสุรา ต้องทำมาหากิน โดยประกอบอาชีพที่สุจริต)

4. โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาแนวทางเลือกและการตัดสินใจ

2.7 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการคิดและเหตุผลการตัดสินใจ

3. ขั้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการดู

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากการทำใบงานของนักเรียน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 ใบความรู้เรื่อง การดู

10.2 วิดีทัศน์ภาพยนตร์ โฆษณาเรื่อง เลิกงาน จนเครียด กินเหล้า

10.3 ใบงาน เรื่องเลิกละเอียด

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน
(นางสาวจันทิรา ผึ้งพงษ์)
วันที่ ..... / ..... / .....

ใบความรู้เรื่องการดู

ความหมายของการดู

การดู คือ การรับสารทางตา การเห็นภาพของสิ่งต่าง ๆ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต การทำความเข้าใจกับเรื่องที่ดู จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ จุดมุ่งหมายของการดู พิจารณาคุณค่า และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ความสำคัญของการดู

1. ช่วยให้การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน การฟังและการดูจะช่วยให้การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมีความสะดวกราบรื่นขึ้น เพราะการฟังและการดูที่มีประสิทธิภาพจะเป็นประโยชน์ในการสื่อสาร
2. ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ อาชีพบางอาชีพต้องอาศัยความสามารถในการฟังและการดูมากเป็นพิเศษ เช่น นักวิจารณ์ภาพยนตร์ นักวิจารณ์เพลง นักพากย์ เป็นต้น
3. ช่วยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การฟังและการดูอย่างรู้กาลเทศะและความเหมาะสมจะช่วยสร้างสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เพราะจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการสื่อสารได้

วัตถุประสงค์ในการดู

การดูมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันมาก เราจำเป็นต้องดูสิ่งที่เป็นประโยชน์และรับรู้วารับสารนั้นเพื่อวัตถุประสงค์หรือจุดหมายอะไร

1. ดูเพื่อความรูู้ คือการดูที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรับความรู้เรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจ สามารถพัฒนาสติปัญญาความรู้ของตน การดูประเภทนี้จะต้องใช้สมาธิและการคิดตามเรื่องที่ดู เช่น การดูรายการทางวิชาการ
2. ดูเพื่อความเพลิดเพลิน คือการดูที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความบันเทิงใจ เน้นความสนุกสนาน และผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น การดูการ์ตูน การดูรายการตลก
3. ดูความซาบซึ้งและสุนทรีย์ คือการดูที่อาศัยจินตนาการเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในสิ่งที่ดูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การดูละครเวที การดูภาพจิตรกรรม

ประเภทของการดู

นักวิชาการใช้แนวทางในการแบ่งประเภทของการดู 2 แนวทาง คือ แนวทางแรกแบ่งประเภทการดูโดยยึดจุดประสงค์ กับแนวทางที่สอง แบ่งประเภทการดูโดยยึดสื่อการดู

การแบ่งประเภทโดยยึดจุดประสงค์

1. การดูโดยไม่ตั้งใจ เป็นการดูแบบผิวเผินไม่ได้ดูอย่างตั้งใจหรือเอาใจใส่ เช่น การดูป้ายโฆษณาริมถนน เป็นต้น
2. การดูโดยตั้งใจ เป็นการดูที่มีจุดประสงค์ ความต้องการ และเป้าหมายแน่ชัด คือ จะดูเพื่ออะไร อย่างไร เช่น ดูข่าว

การแบ่งโดยยึดสื่อที่ดู

1. การดูของจริง ได้แก่ การชมการสาธิต การไปทัศนศึกษา การท่องเที่ยว ดูสภาพบ้านเมือง ดูโบราณสถาน โบราณวัตถุ
2. การดูผ่านสื่อ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ รูปภาพ ภาพถ่าย ฟิล์ม สื่อภาพยนตร์

ลักษณะของการดูที่มีประสิทธิภาพ

1. มีสมาธิและความตั้งใจในการดู
2. รู้จุดมุ่งหมายในการดู
3. เมื่อดูแล้วมีความเข้าใจตรงตามความหมายของสิ่งที่ได้ดู
4. สามารถจับใจความ ตีความ และสรุปสาระสำคัญได้
5. รู้จักใช้วิจารณญาณในการดู
6. มีมารยาทในการดู
7. ประเมินคุณค่า วินิจฉัยตัดสิน นำสิ่งที่ดูไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มารยาทในการดู

1. มีความตั้งใจและสมาธิในขณะที่ดู
2. มีกิริยาที่สุภาพไม่รบกวนผู้อื่น
3. ควรดูเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ

ใบงานเรื่อง เลิกเครียด

ให้นักเรียนดูภาพต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

- จากภาพในโฆษณา ปัญหาของเรื่องคืออะไร
(แนวคำตอบ ตัวละครในเรื่องปัญหาจากความยากจน จึงดื่มสุรา จึงเกิดความเครียด)
- สาเหตุของปัญหามาจากเรื่องใด
(แนวคำตอบ สาเหตุของปัญหามาจากการดื่มสุรา การไม่ทำมาหากิน)
- วิธีแก้ปัญหามีอะไรบ้าง
(แนวคำตอบ ตักเตือนผู้ที่ดื่มสุรา ซึ่งให้เห็นโทษของสุรา ซึ่งให้เห็นถึงคุณค่าของการทำมาหากินโดยอาชีพสุจริต)
- โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด
(แนวคำตอบ น่าเชื่อถือ เพราะมีความเป็นเหตุเป็นผล เนื่องจากการดื่มสุราจะทำให้ผู้ดื่มประสบปัญหาด้านเงิน หากเลิกดื่มเหล้าได้ก็จะทำให้เลิกจน)

เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้อง และชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้องแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ไม่ระบุใจความสำคัญและไม่ชัดเจน
2	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายได้ชัดเจน และเหมาะสม	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาแต่ไม่อธิบายเหตุผล
3.	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจน เหมาะสม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลครบถ้วน	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมแต่ยังไม่ชัดเจน พร้อมทั้งแสดงเหตุผล	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาแต่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมเหตุผล
4.	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้อง และมีเหตุผลที่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่แสดงเหตุผลไม่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่ไม่แสดงเหตุผล

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพดี	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน
ระดับคุณภาพปานกลาง	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน
ระดับคุณภาพปรับปรุง	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 - 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพุดนำเสนอผลงาน	พุดเสียงดัง ฟังชัดได้ยินทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพุด	พุดเสียงดัง ได้ยินทั่วห้อง	พุดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00 คะแนน หมายถึง ดี
 คะแนน 6.00 – 7.99 คะแนน หมายถึง ปานกลาง
 คะแนน 3.00 – 5.99 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง โฆษณานำรู้

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เกี่ยวโยงสัมพันธ์

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

ปัจจุบันสื่อโฆษณามีบทบาทต่อสังคมและชีวิตประจำวันของคนเรามาก การโฆษณาเป็นการเสนอข่าวสาร การขายหรือการแจ้งข่าวสารให้บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทราบเกี่ยวกับสินค้าและบริการ เพื่อโน้มน้าวใจเพื่อให้ซื้อผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่โฆษณานำเสนอ เพราะฉะนั้น ผู้รับสารจึงต้องดูโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณ

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณามีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนบอกความสำคัญของโฆษณาได้

4.2 นักเรียนบอกลักษณะของรูปแบบการโฆษณาแบบต่าง ๆ ได้

4.3 นักเรียนสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามจากโฆษณาที่ดูได้

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ความหมายและความสำคัญของโฆษณา

5.2 รูปแบบของโฆษณา

รายละเอียดสาระการเรียนรู้

ความหมายของโฆษณา

โฆษณาเป็นการติดต่อสื่อสาร หรือ การนำเสนอสื่อสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือบริการ หรือความคิด โดยผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ไปยังสาธารณชน ผู้บริโภคเป้าหมาย เพื่อโน้มน้าวใจให้ซื้อผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่โฆษณานำเสนอ

ความสำคัญของโฆษณา

1. การโฆษณาทำให้ผู้บริโภครู้จักสินค้าหรือบริการต่าง ๆ มากขึ้น เพราะการโฆษณาเป็นการติดต่อสื่อสารที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้า หรือบริการ ทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เช่น รู้ถึงประโยชน์ใช้สอย วิธีการใช้ ตลอดจนคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างจากยี่ห้ออื่นอย่างไร
2. การโฆษณาทำให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้าที่ตนต้องการซื้อวางขายอยู่ที่ใดบ้างซึ่งในกรณีนี้สินค้าบางชนิดไม่วางขายตามท้องตลาดทั่วไป แต่จะมีขายเฉพาะในบางพื้นที่เท่านั้น
3. การโฆษณาทำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการสินค้าใหม่ๆ ที่ดีกว่าเดิม ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจขึ้น และทำให้วิถีการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การโฆษณาเครื่องซักผ้าในระยะเวลาที่ผู้คนที่ต้องซักผ้าด้วยมือ เป็นต้น
4. การโฆษณาทำให้ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบราคาสินค้าได้ ทำให้สามารถซื้อสินค้าในราคาที่ต้องการได้
5. การโฆษณาทำให้ผู้บริโภคได้รับความสะดวกสบายในการซื้อสินค้า หรือบริการมากขึ้น รู้ว่าสินค้าประเภทนั้น ๆ วางขายที่ไหน หรือเป็นการสั่งซื้อผ่านระบบออนไลน์หรือทางโทรศัพท์ หรือทางไปรษณีย์
6. การโฆษณาทำให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจ ส่งผลให้เจ้าของสินค้าหรือผู้ผลิตต้องปรับปรุงคุณภาพสินค้า หรือบริการให้ดีขึ้นเสมอ และมีความทันสมัย ซึ่งถ้าปราศจากการแข่งขันเช่นนี้แล้ว สินค้าที่ผลิตออกมาหรือบริการต่าง ๆ ก็ยังคงมีคุณลักษณะที่เหมือน ๆ กับเมื่อ 20 – 40 ปีก่อน คือสินค้าไม่มีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย
7. การโฆษณาบางครั้งจะมีการเปิดโปงสินค้าของกลุ่มแข่ง ทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงจุดบกพร่องต่าง ๆ ของสินค้า ทำให้มีโอกาสเลือกพิจารณาตัดสินใจซื้อได้ถูกต้องตามต้องการ
8. การโฆษณาเป็นการเสนอขายสินค้าในรูปแบบของสื่อมวลชน ทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจาย ทำให้ผู้บริโภครับข่าวสารต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง และยังช่วยจัดการผูกขาดการตลาดของสินค้าที่มีมาก่อน ถ้าไม่มีการโฆษณาสินค้าใหม่ ๆ ก็จะไม่มีโอกาสเข้าสู่ตลาดได้
9. การโฆษณาทำให้ผู้บริโภคได้ซื้อสินค้าหรือบริการที่ถูกลง ดังที่ทราบแล้ว การโฆษณาเป็นการขายต่อคนจำนวนมาก เมื่อมีการผลิตสินค้ามาก ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยย่อมถูกลง
10. การโฆษณาทำให้ผู้ชมได้รับความบันเทิง โดยการเข้าไป เป็นผู้สนับสนุนรายการประเภทต่าง ๆ
11. การโฆษณาเป็นเครื่องมือในการสร้างบุคลิกภาพให้กับสินค้า ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญของการตลาดที่ต้องมีการแบ่งส่วนตลาด และกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

จากเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการโฆษณามากขึ้น โดยเฉพาะในธุรกิจที่ต้องมีการแข่งขันกันสูง โฆษณาถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีความคล่องตัวมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการโฆษณามีบทบาทที่สำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสารสินค้า บริการ หรือข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งสาร และบทบาทในการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารคล้อยตามในเรื่องที่สื่อสารอีกด้วย รวมทั้งบทบาทในการเตือนความทรงจำให้จดจำตราสินค้าบริการ

รูปแบบการโฆษณา

1. รูปแบบการโฆษณาแบ่งตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายของการโฆษณาและบริการต่าง ๆ สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผู้บริโภค และกลุ่มผู้ประกอบการ

1.1 การโฆษณาสู่กลุ่มผู้บริโภค เป็นการโฆษณาจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการในสินค้าและบริการ การโฆษณาสู่กลุ่มผู้บริโภคที่มักพบเห็นทางสื่อต่าง ๆ มีดังนี้

1.1.1 โฆษณาตราสินค้า เป็นการโฆษณาที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของสินค้านั้น ๆ

1.1.2 โฆษณาตราองค์กร เป็นการโฆษณาที่กล่าวถึงภาพลักษณ์ขององค์กรหรือตราสินค้านั้นโดยไม่ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์หรือคุณสมบัติของสินค้านั้น

1.1.3 โฆษณาเพื่อการเมือง เป็นการโฆษณาเพื่อแจ้งข่าวสารนโยบายของพรรคการเมือง

1.1.4 โฆษณาส่งเสริมสังคม เป็นการโฆษณาเพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงความคิดหรือพฤติกรรม

1.2 โฆษณาสู่ผู้ประกอบการ การโฆษณาสู่ผู้ประกอบการที่พบเห็นมีดังนี้

1.2.1 การโฆษณากับร้านค้า เป็นการโฆษณาเพื่อให้ร้านค้ายอมรับในสินค้านั้น

1.2.2 การโฆษณากับผู้เชี่ยวชาญ เป็นการโฆษณาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นยอมรับในสินค้า

2. รูปแบบการโฆษณาแบ่งตามหน้าที่

2.1 การโฆษณาตราสินค้า มีหน้าที่เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับตราสินค้าว่ามีคุณสมบัติหรือคุณประโยชน์อย่างไร

2.2 การโฆษณาทีเซอร์ เป็นการโฆษณาที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคตามงานโฆษณาชิ้นที่จะมีตามมา การโฆษณารูปแบบนี้จะมีโฆษณาอย่างน้อย 2 ชิ้นเผยแพร่ติดต่อกัน

2.3 การโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขาย มีหน้าที่แจ้งให้ผู้บริโภคทราบถึงการส่งเสริมการขายของตราสินค้านั้น ๆ แก่ผู้บริโภค

2.4 การโฆษณาแฝง เป็นรูปแบบการโฆษณาที่แทรกซึมเข้าไปในเนื้อหาของรายการโทรทัศน์หรือบทความนิตยสาร ทำให้ผู้บริโภคหลีกเลี่ยงได้ยาก

2.5 การโฆษณาที่ได้ตอบกลับได้โดยตรง เป็นการโฆษณาที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคนั้น ๆ สื่อสารโต้ตอบได้อย่างทันที

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ความมีวินัย
- 6.2 ความใฝ่เรียนรู้
- 6.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 7.1 ความสามารถในการคิด
- 7.2 ความสามารถในการสื่อสาร
- 7.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ความรู้ ความหมายและ รูปแบบของโฆษณา	การทำงาน	ใบงานเรื่อง รถชิง	ทำใบงานระดับ คุณภาพปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นใน การทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพ ปาน กลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยให้นักเรียนดูโฆษณาแบบต่าง ๆ เช่น การโฆษณาสินค้า การโฆษณาเพื่อส่งเสริมสังคม การโฆษณาแฝง ครูสนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนชอบโฆษณาลักษณะใด เพราะเหตุใด ครูพูดคุยกับนักเรียนด้วยอารมณ์แจ่มใสและเป็นกัลยาณมิตร

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการโฆษณา นักเรียนคิดว่าโฆษณามีความสำคัญอย่างไร มีรูปแบบใดบ้าง มีกี่ประเภท (รูปแบบโฆษณาแบ่งตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย และรูปแบบการโฆษณาแบ่งตามหน้าที่)

2.2 นักเรียนรวบรวมข้อมูล โดยนักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ศึกษาศาสนาหาความรู้จากใบความรู้ เรื่อง ความหมายของการโฆษณา รูปแบบของการโฆษณา จากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันสรุป ความรู้เป็นผังมโนทัศน์ลงในกระดาษขนาดใหญ่ และให้ผู้แทนนักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูช่วยเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

2.3 จัดกิจกรรมที่เร้าให้นักเรียนเกิดความคิด โดยให้นักเรียนดูภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง Dtac the power of love แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ลงในใบงาน

1. ทำไมเด็กจึงร้องไห้ (เพราะไม่มีคนเล่นด้วย)
2. ทำไมจึงไม่มีคนเล่นด้วย (เพราะแม่ไม่อยู่)
3. ทำไมแม่ไม่อยู่ (เพราะแม่ไปซื้อของ)
4. ทำไมแม่ไปซื้อของ (เพราะพ่อไม่ถนัดการซื้อของ เด็กจึงอยู่กับพ่อ)
5. ทำไมเด็กอยู่กับพ่อ (เพราะแม่ไม่อยู่)

2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นนักเรียนช่วยตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาของเรื่องคืออะไร (แม่ต้องออกไปข้างนอก โดยให้พ่ออยู่กับลูกวัยทารก เพียงลำพัง)
2. เหตุของปัญหาคืออะไร (พ่อไม่มีความชำนาญในการดูแลเด็กวัยทารก เมื่อลูกร้องจึงไม่สามารถทำให้ลูกหยุดร้องให้ได้)
3. เป้าหมายที่จะทำให้ปัญหายุติคืออะไร (ทำให้ลูกหยุดร้องไห้)

4. วิธีแก้ปัญหามีอะไรบ้าง (ใช้ความรัก และความเอาใจใส่ในการเลี้ยงลูก)
5. นักเรียนชอบโฆษณานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
6. โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.5 นักเรียนทำใบงานเรื่อง รถซึ่ง

3. ชิ้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปผลการอภิปรายจากคำถาม

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากการทำใบงานของนักเรียน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 ใบความรู้เรื่อง การโฆษณา

10.2 ใบงานเรื่อง รถซึ่ง

10.3 วิดีทัศน์ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง Dtac the power of love

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน
(นางสาวจันจิรา ฝั่งพงษ์)
วันที่..... / ..... / .....

ใบความรู้เรื่อง โฆษณา

โฆษณาเป็นการติดต่อสื่อสาร หรือ การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือบริการ หรือความคิด โดยผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ไปยังสาธารณชน ผู้บริโภค เป้าหมายเพื่อโน้มน้าวใจให้ซื้อผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่โฆษณานำเสนอ

รูปแบบการโฆษณา

1. รูปแบบการโฆษณาแบ่งตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายของการโฆษณาและบริการต่าง ๆ สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผู้บริโภค และกลุ่มผู้ประกอบการ

1.1 การโฆษณาสู่กลุ่มผู้บริโภค เป็นการโฆษณาจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการในสินค้าและบริการ การโฆษณาสู่กลุ่มผู้บริโภคที่มักพบเห็นทางสื่อต่าง ๆ มีดังนี้

1.1.1 โฆษณาตราสินค้า เป็นการโฆษณาที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของสินค้านั้น ๆ

1.1.2 โฆษณาตราองค์กร เป็นการโฆษณาที่กล่าวถึงภาพลักษณ์ขององค์กรหรือตราสินค้านั้นโดยไม่ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์หรือคุณสมบัติของสินค้านั้น

1.1.3 โฆษณาเพื่อการเมือง เป็นการโฆษณาเพื่อแจ้งข่าวสารนโยบายของพรรคการเมือง

1.1.4 โฆษณาส่งเสริมสังคม เป็นการโฆษณาเพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงความคิดหรือพฤติกรรม

1.2 โฆษณาสู่ผู้ประกอบการ การโฆษณาสู่ผู้ประกอบการที่พบเห็นมีดังนี้

1.2.1 การโฆษณาคับร้านค้า เป็นการโฆษณาเพื่อให้ร้านค้ายอมรับในสินค้านั้น

1.2.2 การโฆษณากับผู้เชี่ยวชาญ เป็นการโฆษณาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นยอมรับในสินค้า

2. รูปแบบการโฆษณาแบ่งตามหน้าที่

2.1 การโฆษณาตราสินค้า มีหน้าที่เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับตราสินค้าว่ามีคุณสมบัติหรือคุณประโยชน์อย่างไร

2.2 การโฆษณาทีเซอร์ เป็นการโฆษณาที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคตามงานโฆษณาชิ้นที่จะมีตามมา การโฆษณารูปแบบนี้จะมีโฆษณาน้อย 2 ชั้นเผยแพร่ติดต่อกัน

2.3 การโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขาย มีหน้าที่แจ้งให้ผู้บริโภคทราบถึงการส่งเสริมการขายของตราสินค้านั้น ๆ แก่ผู้บริโภค

2.4 การโฆษณาแฝง เป็นรูปแบบการโฆษณาที่แทรกซึมเข้าไปในเนื้อหาของรายการโทรทัศน์หรือบทความนิตยสาร ทำให้ผู้บริโภคหลีกเลี่ยงได้ยาก

2.5 การโฆษณาที่ได้ตอบกลับได้โดยตรง เป็นการโฆษณาที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคนั้น ๆ สื่อสารโต้ตอบได้อย่างทันที

ใบงานเรื่อง รถซิ่ง

ให้นักเรียนดูภาพต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

1. จากภาพ เกิดเหตุการณ์ใดขึ้น
(แนวคำตอบ เกิดอุบัติเหตุรถชนกันหลายคน เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก)
2. สาเหตุของปัญหามาจากเรื่องใด
(แนวคำตอบ ปัญหามาจากความประมาท การไม่เคารพกฎจราจร)
3. นักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างไร
(แนวคำตอบ ผู้ขับขี่รถไม่ควรประมาท ควรเคารพกฎจราจร มีน้ำใจให้แก่ผู้ร่วมทาง)
4. นักเรียนคิดว่าภาพนี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด
(แนวคำตอบ น่าเชื่อถือ เป็นสิ่งที่สามารถเป็นไปได้ เพราะเป็นสิ่งที่เราสามารถพบเห็นได้ทั่วไป มาจากความประมาทของผู้ขับขี่รถยนต์)

เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้อง และชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้องแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ไม่ระบุใจความสำคัญและไม่ชัดเจน
2	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายได้ชัดเจน และเหมาะสม	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาแต่ไม่อธิบายเหตุผล
3.	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจน เหมาะสม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลครบถ้วน	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมแต่ยังไม่ชัดเจน พร้อมทั้งแสดงเหตุผล	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาแต่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมเหตุผล
4.	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้อง และมีเหตุผลที่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่แสดงเหตุผลไม่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่ไม่แสดงเหตุผล

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพดี	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน
ระดับคุณภาพปานกลาง	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน
ระดับคุณภาพปรับปรุง	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพ 3	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
ระดับคุณภาพ 2	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคุณภาพ 1	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 – 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพุดนำเสนอผลงาน	พุดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยินทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพุด	พุดเสียงดัง ได้ยินทั่วห้อง	พุดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มี มารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของ ห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้ทุก ครั้ง	นักเรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนมาก	นักเรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนน้อย
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่า เวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง โฆษณาน่ารู้

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไปเรียงเรียงลำดับ

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

การดูเป็นเป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการรับสาร โดยการแปลความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจเรื่องราว ความรู้ ความคิด และความรู้สึก ซึ่งผู้รับสารควรพิจารณาแยกแยะสารเพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้กระจ่าง และทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนของสิ่งที่ศึกษาวิเคราะห์นั้น

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและ ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ดู

4.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากโฆษณาได้

4.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์โฆษณา สรุปประเด็น

5. สาระการเรียนรู้

5.1 แนวทางในการวิเคราะห์สารที่ดู

รายละเอียดสาระการเรียนรู้

แนวทางในการวิเคราะห์สารที่ดู

การรับรู้ คือ ขั้นตอนที่ผู้ดูเลือกรับสารต่าง ๆ โดยสามารถจับใจความสำคัญของสารที่ดูนั้น ๆ ได้

การจดจำ คือ ขั้นตอนที่ผู้ดูสามารถเลือกจดจำข่าวสารต่าง ๆ ที่ตรงกับใจ หรือประเด็นสำคัญในสิ่งที่ดูได้ ซึ่งบางครั้งการเลือกจดจำของผู้ดูนั้นอาจจะสอดคล้องกับประสบการณ์การรับรู้ที่มีอยู่เดิม

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาแยกสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้กระจ่างชัด และทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนของสิ่งที่ศึกษาวิเคราะห์นั้น

การศึกษาวิเคราะห์สารจากการคู่มือประเภทต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ มีหลักปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดขอบข่ายหรือนิยามสิ่งที่จะวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่า จะวิเคราะห์อะไร เช่น วิเคราะห์บทเพลง บทละคร บทบรรยาย วิเคราะห์ภาพยนตร์ และบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ เป็นต้น
2. กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าวิเคราะห์เพื่ออะไร เช่น วิเคราะห์เพื่อศึกษาแนวคิดของเรื่อง ศึกษาคตินิยมคำสอน ศึกษาการแสดงบทบาทของตัวละครจากการชมละคร โฆษณา หรือภาพยนตร์
3. พิจารณาหลักความรู้ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องว่าจะใช้หลักใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์
4. นำหลักความรู้นั้นไปใช้กับเรื่องที่จะวิเคราะห์เป็นกรณี และต้องรู้ว่าควรวิเคราะห์อย่างไร เช่น การวิเคราะห์เกี่ยวกับดนตรี ควรนำหลักการที่เกี่ยวกับดนตรีมาประกอบการวิเคราะห์ และระแวงค่า
5. เมื่อวิเคราะห์สารต่าง ๆ แล้ว ควรสรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ให้เป็นระเบียบชัดเจน แบ่งประเด็นเป็นส่วน ๆ ยกตัวอย่างประกอบแต่ละประเด็น พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงประเมินค่าของสารที่วิเคราะห์ว่า ดีหรือไม่อย่างไร ด้านใด การแสดงเหตุผลต้องแสดงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

องค์ประกอบของชิ้นงานโฆษณาประเภทกระจายเสียงและแพรภาพ

ชิ้นงานโฆษณาประเภทกระจายเสียงและแพรภาพ ได้แก่ วิตุกระจายเสียง และโทรทัศน์

องค์ประกอบการสร้างสรรค์งานโฆษณาทางโทรทัศน์

องค์ประกอบที่เป็นวัจนภาษา

บทสนทนา

บทบรรยาย

ข้อความโฆษณา

องค์ประกอบที่เป็นอวัจนภาษา

ดนตรี

เสียงประกอบ

ภาพ

องค์ประกอบทางศิลปะ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ความมีวินัย
- 6.2 ความใฝ่เรียนรู้
- 6.3 มุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 7.1 ความสามารถในการคิด
- 7.2 ความสามารถในการสื่อสาร
- 7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 7.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ความรู้ แนวทางในการวิเคราะห์สารที่ดู	การทำใบงานกลุ่ม	ใบงาน	ทำใบงานระดับคุณภาพปานกลางผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับคุณภาพปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงานระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยให้นักเรียนเล่นเกมจับคู่โฆษณา โดยให้นักเรียนจับคู่ภาพโฆษณากับชื่อสินค้าเพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน หลังจากนั้นครูพูดคุยกับนักเรียนด้วยอารมณ์แจ่มใสและเป็นกัลยาณมิตร

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนการพิจารณาข่าวสารในปัจจุบันว่าควรมีหลักใดบ้างในการพิจารณาสารที่ดู

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ศึกษาศาสนาจากใบความรู้ เรื่องแนวทางในการ วิเคราะห์สารที่ดู และดูรูปที่ครูคิดไว้หน้าห้อง

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปแนวทางในการวิเคราะห์สารที่ดู จากนั้นนักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยสรุปประเด็นเกี่ยวกับ

การวิเคราะห์สารที่ดูควรมีหลักการใดบ้าง

ภาพที่นักเรียนดูเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร

ภาพที่นักเรียนดูเป็นภาพที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด จงแสดงความคิดเห็น

โดยแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น พร้อมเหตุผล

นักเรียนชอบภาพนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.4 นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2.5 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น หลังจากนักเรียนทุกคนชมโฆษณา
พัฒนาชาติ โดยกำหนดประเด็นในการดูดังนี้ แล้วทำลงใบงาน

จุดประสงค์ของโฆษณานี้คืออะไร

สรุปใจความสำคัญของโฆษณา

นักเรียนชอบโฆษณานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด จงแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

3. ขึ้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการวิเคราะห์สารที่ดู การแยกข้อเท็จจริง
ข้อคิดเห็น

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากการทำใบงานกลุ่ม

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 ใบความรู้ แนวทางในการวิเคราะห์สารที่ดู

10.2 วิกิทัศน์ภาพยนตร์โฆษณา พัฒนาชาติ

10.3 รูปภาพ

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน
(นางสาวจันจิรา ฝั่งพงษ์)
วันที่ ..... / ..... / .....

แนวทางในการวิเคราะห์สารที่ดู

การรับรู้ คือขั้นตอนที่ผู้ดูเลือกรับสารต่าง ๆ โดยสามารถจับใจความสำคัญของสารที่ดูนั้น ๆ ได้

การจดจำ คือ ขั้นตอนที่ผู้ดูสามารถเลือกจดจำข่าวสารต่าง ๆ ที่ตรงกับใจ หรือประเด็นสำคัญในสิ่งที่ดูได้ ซึ่งบางครั้งการเลือกจดจำของผู้ดูนั้นอาจจะสอดคล้องกับประสบการณ์การรับรู้ที่มีอยู่เดิม

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาแยกสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้กระจ่างชัด และทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนของสิ่งที่ศึกษาวิเคราะห์นั้น

การศึกษาวิเคราะห์สารจากการดูสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ มีหลักปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดขอบข่ายหรือนิยามสิ่งที่จะวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่า จะวิเคราะห์อะไร เช่น วิเคราะห์บทเพลง บทละคร บทบรรยาย วิเคราะห์ภาพยนตร์ และบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ เป็นต้น
2. กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าวิเคราะห์เพื่ออะไร เช่น วิเคราะห์เพื่อศึกษาแนวคิดของเรื่อง ศึกษาคตินิยมคำสอน ศึกษาการแสดงบทบาทของตัวละครจากการชมละคร โฆษณา หรือภาพยนตร์
3. พิจารณาหลักความรู้ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องว่าจะใช้หลักใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์
4. นำหลักความรู้นั้นไปใช้กับเรื่องที่จะวิเคราะห์เป็นกรณี และต้องรู้ว่าควรวิเคราะห์อย่างไร เช่น การวิเคราะห์เกี่ยวกับดนตรี ควรนำหลักการที่เกี่ยวกับดนตรีมาประกอบการวิเคราะห์และประเมินค่า
5. เมื่อวิเคราะห์สารต่าง ๆ แล้ว ควรสรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ให้เป็นระเบียบ ชัดเจน แบ่งประเด็นเป็นส่วน ๆ ยกตัวอย่างประกอบแต่ละประเด็น พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงประเมินค่าของสารที่วิเคราะห์ว่า ดีหรือไม่อย่างไร ด้านใด การแสดงเหตุผลต้องแสดงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	. การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 – 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพุดนำเสนอผลงาน	พุดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยืนทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพุด	พุดเสียงดัง ได้ยืนทั่วห้อง	พุดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มีมารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนมาก	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนน้อย
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง โฆษณาน่ารู้

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คุณค่าที่แท้จริง

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

การดูเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญและสำคัญยิ่งในชีวิตประจำวัน ผู้ดูนั้นจำเป็นต้องรับรู้หรือจับใจความสำคัญของเรื่องก่อนเพื่อที่จะสามารถเข้าใจเรื่องที่ดูได้อย่างละเอียด จากนั้นจึงจดจำสารที่จะดูเพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์หรือเป็นประสบการณ์

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณามีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ดู

4.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากโฆษณาได้

4.3 นักเรียนสามารถสรุปหลักในการดูอย่างมีวิจารณญาณได้

5. สาระการเรียนรู้

5.1 หลักการดูอย่างมีวิจารณญาณ

รายละเอียดสาระการเรียนรู้

หลักการดู

การรับรู้ คือขั้นตอนที่ผู้ดูเลือกรับสารต่าง ๆ โดยสามารถจับใจความสำคัญของสารที่ดูนั้นๆ ได้

การจดจำ คือขั้นตอนที่ผู้ดูสามารถเลือกจดจำข่าวสารต่าง ๆ ที่ตรงกับใจ หรือประเด็นสำคัญในสิ่งที่ดูได้ ซึ่งบางครั้งการเลือกจดจำของผู้ดูนั้นอาจจะสอดคล้องกับประสบการณ์การรับรู้ที่มีอยู่เดิม

การดูเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการดูสิ่งต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องทราบว่า สิ่งที่ได้ดูนั้น กล่าวถึงอะไร หรือใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร สิ่งสำคัญที่ควรรู้เกี่ยวกับการดูเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องและนำสารที่ดูไปพินิจพิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีดังนี้

1. ใจความหลักหรือใจความสำคัญ เป็นสาระหรือเนื้อหาหลักของสิ่งที่ได้ดู
2. ใจความรอง เป็นเนื้อหาที่ช่วยขยายความของใจความหลักหรือใจความสำคัญซึ่งมีความสำคัญรองลงมา
3. รายละเอียด เป็นส่วนที่อธิบายและขยายความทั้งใจความสำคัญและใจความรอง ให้มีความหมายสมบูรณ์และสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น
4. บทสรุป เป็นการรวบรวมสาระทั้งหมดที่ได้ฟังและดูแล้วย่อให้สั้นลง ซึ่งในบางครั้ง เรื่องที่ดูอาจจะจบในตัวบทสรุปเลย หรืออาจเป็นการฝากคำถามให้คิดต่อไปก็ได้

องค์ประกอบของโฆษณา

การโฆษณาเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่น่าข่าวสารของสินค้า บริการ โดยอาศัยสื่อเป็นพาหนะในการนำข่าวสารนั้นๆ จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการซื้อในที่สุด องค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ผู้โฆษณาที่เป็นเจ้าของสินค้า บริการ เนื้อหาข่าวสารของโฆษณาที่มักจัดทำเป็นรูปแบบของชิ้นงานโฆษณา สื่อโฆษณา และสุดท้ายคือผู้บริโภคที่เป็นผู้รับสาร

ชิ้นงานโฆษณา เป็นแบบโฆษณาที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์และผลิตออกมาเป็นชิ้นงานที่สำเร็จตามสื่อต่าง ๆ ที่จะนำไปเผยแพร่ โดยจะนำเสนอเนื้อหาสาระที่ผู้โฆษณาต้องการสื่อสารเกี่ยวกับสินค้า บริการ ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการผลิตชิ้นงานโฆษณานั้น มักต้องคำนึงถึงความสอดคล้อง กับสื่อโฆษณาที่ต้องการใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อความสำเร็จในการสื่อสาร องค์ประกอบของชิ้นงานโฆษณามี 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. **วจนภาษา** คือ กลุ่มที่เป็นคำพูดหรือภาษาถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นการใช้ตัวอักษร และถ้อยคำเพื่อสื่อความหมายระหว่างผู้โฆษณาซึ่งเป็นผู้ส่งสาร และกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับสาร
2. **อวจนภาษา** คือ กลุ่มที่ไม่เป็นคำพูดหรือเป็นถ้อยคำ ซึ่งเป็นส่วนอื่น ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นชิ้นงานโฆษณา นอกเหนือจากข้อความ และสามารถสื่อความหมายได้ ช่วยให้โฆษณานั้น เด่นสะดุดตา และน่าสนใจ

องค์ประกอบสำคัญของชิ้นงานโฆษณาประเภทสื่อสิ่งพิมพ์

องค์ประกอบที่เป็นวจนภาษา

ชื่อยี่ห้อ

พาดหัว

คำขวัญ

คำบรรยายใต้ภาพ

ข้อความโฆษณา

องค์ประกอบที่เป็นอวจนภาษา

ภาพ

การจัดผัง

ขนาด

สี

ตัวอักษร

เครื่องหมายการค้า

ความเด่น

ความสมดุล

องค์ประกอบทางศิลปะอื่นๆ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ความมีวินัย
- 6.2 ความใฝ่เรียนรู้
- 6.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 7.1 ความสามารถในการคิด
- 7.2 ความสามารถในการสื่อสาร
- 7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 7.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ความรู้ องค์ประกอบของ โฆษณา	การทำใบงาน	ใบงาน	ทำใบงานระดับ คุณภาพปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นใน การทำงานทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพ ปาน กลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนติการ

วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยสนทนากับนักเรียนด้วยอารมณ์ที่แจ่มใส สนทนาเกี่ยวกับภาพที่ครูนำมาติดหน้าห้องซึ่งเป็นภาพของผู้หญิงสาวกำลังไหว้ทักทาย จากนั้นให้นักเรียนพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นคุณค่าที่แท้จริง สิ่งใดเป็นคุณค่าเทียมเทียม (คุณค่าแท้คือ การมีมารยาทที่งดงามของผู้หญิงคนนั้น คุณค่าเทียม คือ รูปร่างภายนอกที่สวยงาม)

2. ชั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการดูอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๆ ละ 5 คน คณะความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของโฆษณา โดยศึกษาจากใบความรู้เรื่อง องค์ประกอบของโฆษณา

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของโฆษณา

2.4 นักเรียนดูภาพที่ครูนำมาคิดไว้บนกระดานดำ และพิจารณาถึงคุณค่าแท้ คุณค่าเทียมของภาพที่เห็น จากนั้นนักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

2.5 นักเรียนทุกคนชมโฆษณา The man you like to hate โดยกำหนดประเด็นในการดูดังนี้

จุดประสงค์ของโฆษณานี้คืออะไร

สรุปใจความสำคัญของโฆษณา

ตัวเอกของเรื่องมีลักษณะนิสัยอย่างไร

ตัวละครเอกในเรื่องมีคุณค่าเพราะเหตุใด

สิ่งใดคือคุณค่าที่แท้จริงของตัวละคร

นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปผลการอภิปรายจากคำถาม

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการคิดและเหตุผลการตัดสินใจ

2.6 นักเรียนทำใบงานเรื่องคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม

3. ชั้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากการทำใบงานของนักเรียน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 ใบความรู้เรื่ององค์ประกอบของโฆษณา

10.2 วิดิทัศน์ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง The man you like to hate

10.3 ใบงานเรื่องคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน

(นางสาวจันจิรา ผึ้งพงษ์)

วันที่ ..... / ..... / .....

องค์ประกอบของโฆษณา

การโฆษณาเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่น่าข่าวสารของสินค้า บริการ โดยอาศัยสื่อเป็นพาหนะในการนำข่าวสารนั้นๆ จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการซื้อในที่สุด องค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ผู้โฆษณาที่เป็นเจ้าของสินค้า บริการ เนื้อหาข่าวสารของโฆษณาที่มักจัดทำเป็นรูปแบบของชิ้นงานโฆษณา สื่อโฆษณา และสุดท้ายคือผู้บริโภคที่เป็นผู้รับสาร

ชิ้นงานโฆษณา เป็นแบบโฆษณาที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์และผลิตออกมาเป็นชิ้นงานที่สำเร็จตามสื่อต่าง ๆ ที่จะนำไปเผยแพร่ โดยจะนำเสนอเนื้อหาสาระที่ผู้โฆษณาต้องการสื่อสารเกี่ยวกับสินค้า บริการ ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการผลิตชิ้นงานโฆษณานั้นมักต้องคำนึงถึงความสอดคล้อง กับสื่อโฆษณาที่ต้องการใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อความสำเร็จในการสื่อสาร องค์ประกอบของชิ้นงานโฆษณามี 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. วจนภาษา คือ กลุ่มที่เป็นคำพูดหรือภาษาด้อยคำที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นการใช้ตัวอักษร และด้อยคำเพื่อสื่อความหมายระหว่างผู้โฆษณาซึ่งเป็นผู้ส่งสาร และกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับสาร

2. อวจนภาษา คือ กลุ่มที่ไม่เป็นคำพูดหรือเป็นด้อยคำ ซึ่งเป็นส่วนอื่น ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นชิ้นงานโฆษณา นอกเหนือจากข้อความ และสามารถสื่อความหมายได้ ช่วยให้โฆษณานั้นเด่น สะดุดตา และน่าสนใจ

องค์ประกอบสำคัญของชิ้นงานโฆษณาประเภทสื่อสิ่งพิมพ์

องค์ประกอบที่เป็นวจนภาษา

ชื่อยี่ห้อ

พาดหัว

คำขวัญ

คำบรรยายใต้ภาพ

ข้อความโฆษณา

องค์ประกอบที่เป็นอวัจนภาษา

ภาพ

การจัดผัง

ขนาด

สี

ตัวอักษร

เครื่องหมายการค้า

ความเด่น

ความสมดุล

องค์ประกอบทางศิลปะอื่นๆ

ใบงานเรื่อง คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม

ให้นักเรียนดูภาพต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

1. ภาพทั้งสองมีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

(แนวคำตอบ ความเหมือน เป็นโฆษณาอาหารเหมือนกัน ความแตกต่าง คือ ภาพที่ 1 เป็นภาพโฆษณานมซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อร่างกาย แต่การไม่มีการโฆษณาที่ดึงดูดความสนใจ มุ่งเน้นแต่ประโยชน์และคุณค่าทางอาหาร ส่วนภาพที่ 2 เป็นภาพโฆษณาอาหารที่มีไขมัน และแคลอรีสูง ซึ่งอาจมีโทษต่อร่างกาย แต่ใช้โฆษณาที่ดึงดูดความสนใจผู้บริโภค)

2. ภาพใดเป็นภาพที่มีคุณค่าแท้ เพราะเหตุใด

(แนวคำตอบ ภาพที่ 2 เพราะมีคุณค่าทางโภชนาการสูงถึงแม้จะอยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สวยงาม และไม่ดึงดูดความสนใจ)

3. นักเรียนคิดว่า นักเรียนจะเลือกรับประทานอาหารในภาพใด เพราะเหตุใด จงให้เหตุผล

(แนวคำตอบ ภาพที่ 2 เพราะมีคุณค่าทางโภชนาการสูง มีประโยชน์ต่อร่างกาย ทำให้ร่างกายเจริญเติบโต)

เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้อง และชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้องแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ไม่ระบุใจความสำคัญและไม่ชัดเจน
2	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายได้ชัดเจน และเหมาะสม	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาแต่ไม่อธิบายเหตุผล
3.	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจน เหมาะสม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลครบถ้วน	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมแต่ยังไม่ชัดเจน พร้อมทั้งแสดงเหตุผล	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาแต่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมเหตุผล
4.	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้อง และมีเหตุผลที่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่แสดงเหตุผลไม่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่ไม่แสดงเหตุผล

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพดี	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน
ระดับคุณภาพปานกลาง	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน
ระดับคุณภาพปรับปรุง	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 – 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพุดนำเสนอผลงาน	พุดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยืนทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพุด	พุดเสียงดัง ได้ยืนทั่วห้อง	พุดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มีมารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนมาก	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนน้อย
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง โฆษณาน่ารู้

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เหตุจากโฆษณา

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

โฆษณาเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวผู้เรียนมาก ในการดูโฆษณาคูจะต้องใช้วิจารณญาณในการดูเพื่อจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินคุณค่าของเรื่องที่ดู การฝึกให้นักเรียนดูโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยพัฒนาทักษะการดูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณามีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากโฆษณาได้

4.2 นักเรียนสามารถสรุปหลักในการดูโฆษณาได้

5. สาระการเรียนรู้

5.1 หลักการดูอย่างมีวิจารณญาณ

รายละเอียดสาระการเรียนรู้

หลักการดู

การรับรู้ คือขั้นตอนที่ผู้ดูเลือกรับสารต่าง ๆ โดยสามารถจับใจความสำคัญของสารที่ดูนั้นๆ ได้

การจดจำ คือขั้นตอนที่ผู้ดูสามารถเลือกจดจำข่าวสารต่าง ๆ ที่ตรงกับใจ หรือประเด็นสำคัญในสิ่งที่ดูได้ ซึ่งบางครั้งการเลือกจดจำของผู้ดูนั้นอาจจะสอดคล้องกับประสบการณ์การรับรู้ที่มีอยู่เดิม

การดูเพื่อจับใจความสำคัญ

การดูสิ่งต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องทราบว่า สิ่งที่ได้ดูนั้นกล่าวถึงอะไร หรือใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร สิ่งสำคัญที่ควรรู้เกี่ยวกับการดูเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องและนำสารที่ดูไปพินิจพิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีดังนี้

1. ใจความหลักหรือใจความสำคัญ เป็นสาระหรือเนื้อหาหลักของสิ่งที่ได้ดู
2. ใจความรอง เป็นเนื้อหาที่ช่วยขยายความของใจความหลักหรือใจความสำคัญซึ่งมีความสำคัญรองลงมา
3. รายละเอียด เป็นส่วนที่อธิบายและขยายความทั้งใจความสำคัญและใจความรอง ให้มีความหมายสมบูรณ์และสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น
4. บทสรุป เป็นการรวบรวมสาระทั้งหมดที่ได้ฟังและดูแล้วย่อให้สั้นลง ซึ่งในบางครั้งเรื่องที่ดูอาจจะจบในตัวบทสรุปเลย หรืออาจเป็นการฝากคำถามให้คิดต่อไปก็ได้

การดูอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การดูโดยใช้สติปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ วิเคราะห์ และประเมินค่าของสารที่ดูอย่างมีเหตุผล เพื่อนำสิ่งที่มีประโยชน์ไปใช้ในการชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

หลักของการดูอย่างมีวิจารณญาณ

- 1) จับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ดูได้
- 2) รู้จุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร
- 3) วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องราวที่ได้ดู
- 4) ประเมินค่าเรื่องที่ว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
- 5) นำประโยชน์จากการดูไปประยุกต์ใช้ในการชีวิตประจำวันได้

กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ จำเป็นต้องพัฒนาทักษะต่าง ๆ ตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาแยกสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้กระจ่างชัด และทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนที่ศึกษาวิเคราะห์นั้น

ทักษะในการวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น รู้เหตุและผลของเรื่อง สามารถหาคำตอบรายละเอียดของเรื่องได้

2. การตีความ หมายถึง การเข้าใจความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้โดยตรง ผู้ดูจะต้องอาศัย

การดูอย่างรอบคอบ ประมวลเรื่องราวต่าง ๆ แล้วนำมาสรุปความ ต้องอาศัยการพิจารณาถึงสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้น การคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น การเปรียบเทียบ ตลอดจนการมองเห็นความสัมพันธ์ ของเหตุการณ์ต่าง ๆ

ทักษะในการตีความ คือ ความสามารถของผู้เรียนในการรู้ความหมายที่แฝงในเรื่องราว การเข้าใจความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้โดยตรง

3. การประเมินค่า หมายถึง การพิจารณาข้อมูลรายละเอียด ข้อดี ข้อบกพร่อง ของสิ่งที่คุณเพื่อพิจารณาว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใด

ทักษะในการประเมินค่า คือ ความสามารถของผู้เรียนในการตัดสินคุณค่าว่าเรื่องนั้นให้คุณค่า แก่คิดมากน้อยเพียงใด

4. การนำไปประยุกต์ใช้ หมายถึง การนำข้อมูล เรื่องราว หรือแนวคิดที่ได้จากการดูไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ที่จะทำให้เข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ทักษะการนำไปประยุกต์ใช้ คือ ความสามารถของผู้เรียนในการนำประเด็นหรือข้อความของเรื่องที่มีประโยชน์ไปใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หรือบุคคล

ข้อควรคำนึงในการดู

- 1) เมื่อดูแล้วต้องใช้เวลาพิจารณาหาข้อเท็จจริง และสิ่งที่เป็นประโยชน์
- 2) ติดตามเรื่องราว และใช้ความคิดไตร่ตรองจากเรื่องที่คุณว่าถูกต้องน่าเชื่อถือเพียงใด
- 3) พยายามหาสิ่งที่เป็นประโยชน์

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ความมีวินัย
- 6.2 ความใฝ่เรียนรู้
- 6.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 7.1 ความสามารถในการคิด
- 7.2 ความสามารถในการสื่อสาร
- 7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ความรู้ หลักการดูอย่างมี วิจารณญาณ	การทำงาน	ใบงานกลุ่ม	ทำใบงานระดับ คุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นในการ ทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนติการ

วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชี้นำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยสนทนากับนักเรียน ให้นักเรียนดูข่าวพฤติกรรมเลียนแบบสื่อโทรทัศน์ แล้วสนทนากับนักเรียนด้วยอารมณ์ที่แจ่มใส ว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่

2. ชี้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการว่าในการดูนั้น นักเรียนต้องดูอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนทราบหรือไม่ว่า การดูอย่างมีวิจารณญาณมีลักษณะอย่างไร หากนักเรียนยังไม่สามารถตอบคำถามได้ ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไป

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน คละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องการดูอย่างมีวิจารณญาณ

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มดูภาพจากโฆษณาที่ครูติดบนกระดานดำ

ประกาศรับสมัครงาน
บริษัท 4life Research (ประเทศไทย)

ตำแหน่งผู้จำหน่ายอิสระ
รายได้ 20,000-360,000 บาท/เดือน
มีโบนัสจ่ายทุกเดือน
รายได้จ่ายทุกวันไม่มีจำกัด
ไม่บังคับทำยอด
ไม่ต้องมีประสบการณ์

สอนฟรีทำเว็บไซต์ SEO งานออนไลน์
ติดต่อคุณคำผาง โทร.084 1250585 Line ID: siam85

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามต่อไปนี้

โฆษณาชิ้นนี้เป็น โฆษณาเกี่ยวกับอะไร

โฆษณาชิ้นนี้น่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

นักเรียนจะไปสมัครงานที่บริษัทแห่งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวทางในการดูอย่างมีวิจารณญาณมีหลักการอย่างไรบ้าง

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบ สรุปแนวทางในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

จากนั้นนักเรียน ครูร่วมกันสรุป ความรู้เป็นผังมโนทัศน์ และให้ผู้แทนนักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูช่วยเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

2.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มดูภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง สิ่งห้คะนองนา จากนั้นตอบคำถามต่อไปนี้

จุดประสงค์ของโฆษณานี้คืออะไร

เหตุการณ์ใดคือข้อเท็จจริง

นักเรียนมีความรู้สึกรู้สึกอย่างไรกับโฆษณานี้ เพราะเหตุใด

โฆษณานี้น่าเชื่อถือหรือไม่ จงให้เหตุผล

นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปผลการอภิปรายจากคำถาม

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการคิดและเหตุผลการตัดสินใจ

3. ชั้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากภารกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 ข่าวจากหนังสือพิมพ์

10.2 วิดิทัศน์ภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง สิ่งห้คะนองนา

10.3 ใบความรู้เรื่อง การดูอย่างมีวิจารณญาณ

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน

(นางสาวจันจิรา ฝั่งพงษ์)

วันที่ ..... / ..... / .....

หลักการดู

การรับรู้ คือขั้นตอนที่ผู้ดูเลือกรับสารต่าง ๆ โดยสามารถจับใจความสำคัญของสารที่ดูนั้นๆ ได้

การจดจำ คือขั้นตอนที่ผู้ดูสามารถเลือกจดจำข่าวสารต่าง ๆ ที่ตรงกับใจ หรือประเด็นสำคัญในสิ่งที่ดูได้ ซึ่งบางครั้งการเลือกจดจำของผู้ดูนั้นอาจจะสอดคล้องกับประสบการณ์การรับรู้ที่มีอยู่เดิม

การดูเพื่อจับใจความสำคัญ

การดูสิ่งต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องทราบว่ สิ่งที่ได้ดูนั้นกล่าวถึงอะไร หรือใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร สิ่งสำคัญที่ควรรู้เกี่ยวกับการดูเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องและนำสารที่ดูไปพินิจพิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีดังนี้

1. ใจความหลักหรือใจความสำคัญ เป็นสาระหรือเนื้อหาหลักของสิ่งที่ได้ดู
2. ใจความรอง เป็นเนื้อหาที่ช่วยขยายความของใจความหลักหรือใจความสำคัญซึ่งมีความสำคัญรองลงมา

3. รายละเอียด เป็นส่วนที่อธิบายและขยายความทั้งใจความสำคัญและใจความรอง ให้มีความหมายสมบูรณ์และสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

4. บทสรุป เป็นการรวบรวมสาระทั้งหมดที่ได้ฟังและดูแล้วย่อให้สั้นลง ซึ่งในบางครั้งเรื่องที่คุณอาจจะจบในตัวบทสรุปเลย หรืออาจเป็นการฝากคำถามให้คิดต่อไปก็ได้

หลักการดูสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

การดูอย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีหลักเกณฑ์การดู ซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. ดูอย่างตั้งใจตลอดเรื่อง การตั้งใจดูสื่อให้ตลอดเรื่องจะทำให้สามารถจับสาระของเรื่องที่ดูได้ง่ายขึ้น
2. บันทึกภาพและเสียง ในกรณีสื่อนั้นเป็นสื่อสาธารณะไม่จำกัดลิขสิทธิ์ ผู้ดูสามารถบันทึกภาพและเสียง เพื่อนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ แต่จะต้องเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์ ไม่ผิดกฎหมาย และไม่ขัดต่อศีลธรรม ในโอกาสและเวลาที่เหมาะสม
3. คิดทบทวนพิจารณาเรื่องที่ดู แล้วตอบคำถามที่สำคัญได้ เช่น ดูเรื่องอะไร กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไปอย่างไร แล้วหาคำตอบจากเรื่อง ซึ่งคำตอบก็คือประเด็นหรือใจความสำคัญที่ได้รับจากการดู

การดูอย่างมีวิจารณญาณ

การดูอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การดูโดยใช้สติปัญญาพิจารณา ไตร่ตรอง วิเคราะห์ และประเมินค่าของสารที่ดูอย่างมีเหตุผล เพื่อนำสิ่งที่มีประโยชน์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

หลักของการดูอย่างมีวิจารณญาณ

1. จับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ได้ดู
2. รู้จุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร
3. วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากรื่องราวที่ได้ดู
4. ประเมินค่าเรื่องที่ว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
5. นำประโยชน์จากการดูไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อควรคำนึงในการดู

1. เมื่อดูแล้วต้องใช้ความคิดพิจารณาหาข้อเท็จจริง และสิ่งที่เป็นประโยชน์
2. ติดตามเรื่องราว และใช้ความคิดไตร่ตรองจากเรื่องที่ว่าถูกต้องน่าเชื่อถือเพียงใด
3. พยายามหาสิ่งที่เป็นประโยชน์

การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากรื่องที่ฟังและดู การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเป็นการแยกแยะสารที่ได้รับว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น ผู้พูดมีจุดประสงค์ในการสื่อสารอย่างไร สารนั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด มีประโยชน์อย่างไร

ข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อมูลตามจริงที่อ้างอิงได้ มีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นความจริงตามธรรมชาติ เช่น เราเห็นดวงดาวชัดเจนในคืนเดือนมืด
2. มีความเป็นไปได้ เช่น รับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ อาจเป็นโรคพยาธิได้
3. มีความสมเหตุสมผล เช่น ไข่เป็นสัตว์จำพวกเดียวกับนก

ข้อคิดเห็น หมายถึง ข้อความที่แสดงทัศนคติ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ แนวคิดของผู้เขียนหรือผู้พูดที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นความคิดเห็นส่วนตัว เช่น ฉันคิดว่าคุณไตร่ตรองเป็นพิธีกรที่ใช้ภาษาไทยได้ดีมาก
2. เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึก เช่น อากาศบนดอยอินทนนท์สดชื่น เย็นสบาย
3. เป็นข้อความที่แสดงการคาดคะเนไม่แน่นอน เช่น ที่เธอปวดท้อง ฉันคาดว่าต้องเพราะกินอาหารรสจัด
4. เป็นข้อความที่แสดงคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ เช่น ชนกลุ่มน้อยช่องสุ่ม

กำลังบริเวณชายแดน รัฐบาลควรส่งทหารไปตั้งกำลังไว้

การรับสารใดๆ ก็ตาม ผู้รับสารจะต้องสามารถจับใจความสำคัญของสารที่รับ โดยใช้ทักษะการฟัง การดู การอ่านและวิเคราะห์พิจารณาแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จุดประสงค์ของผู้ส่งสารและสรุปคุณค่าของสาร ช่วยให้ผู้รับสารเกิดความคิดมีวิจารณญาณ ไม่ตกเป็นเหยื่อของผู้อื่น

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 – 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพูดนำเสนอผลงาน	พูดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยืนทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพูด	พูดเสียงดัง ได้ยืนทั่วห้อง	พูดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มีมารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนมาก	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนน้อย
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาโฆษณาจูงใจ

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ร่วมแรงร่วมใจ

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

โฆษณาเป็นสื่อที่ใกล้ตัวเด็กมาก ในการดูโฆษณาคูจะต้องใช้วิจารณญาณในการดูเพื่อจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง และประเมินค่าโฆษณาที่ดู การฝึกให้ดูโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยพัฒนาพัฒนาทักษะการดูของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ดู

4.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากโฆษณาได้

4.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์โฆษณา สรุปประเด็น

5. สาระการเรียนรู้

5.1 หลักการดูสื่อเพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

รายละเอียดสาระการเรียนรู้

หลักการดูสื่อเพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การพิจารณาว่าข้อมูลของสื่อจะเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นมีหลักการดังนี้

1. สื่อที่เป็นข้อเท็จจริง จะมีเนื้อหาเป็นข้อมูลจริง สามารถพิสูจน์หรืออ้างอิงได้ เป็น

เหตุผล

2. สื่อที่เป็นข้อคิดเห็น มีลักษณะดังนี้

2.1 เนื้อหาจะแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ การรำพึง มากกว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเป็นไปได้จริง

2.2 เนื้อหาจะแฝงถ้อยคำที่ใช้ความรู้สึก เช่น น่าจะ คิดว่า เป็นต้น

แนวทางการวิจารณ์สารที่ดู

การวิจารณ์ หมายถึง การพิจารณาและอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ของสิ่งที่ดูเพื่อชี้ให้เห็นถึงส่วนที่ดีเด่นงดงามหรือจุดบกพร่องของสิ่งที่ได้ดู การวิจารณ์อาจใช้วิธีการพูดหรือเขียน การวิจารณ์อย่างมีวิจารณญาณต้องใช้แนวทางการวิเคราะห์ให้ไตร่ตรอง ใคร่ครวญเพื่อศึกษาประเด็นสำคัญของสารที่ศึกษาอย่างมีลำดับขั้นตอน อย่างมีเหตุผล และวินิจฉัยตัดสินเพื่อประเมินค่าของสิ่งที่ศึกษานั้น โดยมีแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจารณ์ว่า ต้องการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใด หรือเพื่อประโยชน์ใดเป็นสำคัญ
2. หาความรู้หรือหลักทฤษฎีที่เหมาะสม เพื่อนำมาเป็นหลักการวิจารณ์ การวิจารณ์สื่อต่าง ๆ มุ่งพิจารณารายละเอียดของรูปลักษณ์ และสาระคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ
3. ทำความเข้าใจส่วนต่าง ๆ ที่ศึกษา วิเคราะห์ให้ถ่องแท้ และต้องวิจารณ์โดยใช้
 วิจารณญาณพิจารณาประเด็นหลัก ดังนี้
  - 3.1 รูปแบบกับเนื้อหาเหมาะสมกันหรือไม่
  - 3.2 เนื้อหามีรายละเอียดที่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกัน
  - 3.3 ส่วนประกอบของเนื้อหา ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร เวลา และแนวคิดขัดแย้งหรือสอดคล้องเพียงใด
  - 3.4 บทบาทของตัวละครก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพียงใด
  - 3.5 ทักษะของผู้ประพันธ์เป็นเช่นไร สามารถส่งเสริมหรือพัฒนาอารมณ์และความคิดของผู้รับสารในเกณฑ์สูงหรือต่ำ
  - 3.6 ศึกษาความมุ่งหมาย กลวิธีการนำเสนอ และถ้อยคำสำนวนที่ใช้
4. ทบทวนรายละเอียดและสรุปประเด็นสำคัญ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของการวิจารณ์อย่างถูกต้องเหมาะสม

แนวทางในการแสดงความคิดเห็นสารและสื่อที่ได้ดู

1. ผู้รับสารควรวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ดูอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ทราบถึงองค์ประกอบสำคัญของเรื่องราวจากสารประเภทต่าง ๆ
2. ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีความรู้ต่าง ๆ มาประกอบการคิดวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแจ่มชัด
3. ประเมินค่าของสารและสื่อที่ได้ดูว่า มีข้อดีหรือข้อเสียประการใด โดยแสดงเหตุผลประกอบการแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบการแสดงความคิดเห็นจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ เรียบเรียงรายละเอียดโดยใช้ภาษาที่สื่อความหมายได้ชัดเจนตรงตามความมุ่ง

หมายในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้รับสารได้สาระ ความรู้และรับทราบ ความคิดเห็นที่เสนอสารนั้น
อย่างกระจ่างชัด

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ความมีวินัย
- 6.2 ความใฝ่เรียนรู้
- 6.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 7.1 ความสามารถในการคิด
- 7.2 ความสามารถในการสื่อสาร
- 7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 7.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและ ประเมินผล
ความรู้ หลักการคู่มือเพื่อ วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น	การทำใบงาน	ใบงาน	ทำใบงานระดับ คุณภาพปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นในการ ทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพ ปาน กลาง ผ่านเกณฑ์

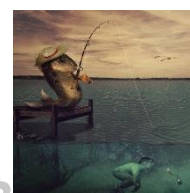
9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพต่าง ๆ ที่ครูคิดไว้หน้าห้อง จากนั้นครูสนทนากับนักเรียนด้วยอารมณ์แจ่มใส ว่า ภาพเหล่านั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ มีความเป็นไปได้หรือไม่

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องหลักการดูสื่อเพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๆ ละ 5 คน คณะความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากใบความรู้ หลักการดูสื่อเพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

2.3 นักเรียนดูโฆษณาตราจระเข้ นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปหลักการดูสื่อเพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จากนั้นนักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยกำหนดประเด็นในการดูดังนี้

จุดประสงค์ของโฆษณานี้คืออะไร

สรุปใจความสำคัญของโฆษณา

ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร

เหตุของปัญหาคืออะไร

มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

นักเรียนชอบโฆษณานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปผลการอภิปรายจากคำถาม

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการคิดและการตอบคำถาม

2.6 นักเรียนทำใบงาน

3. ขั้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการดูสื่อเพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากการทำใบงานของนักเรียน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 ใบความรู้

10.2 วิกิทัศน์โฆษณาตราจระเข้

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน

(นางสาวจันจิรา ผึ้งพงษ์)

วันที่ ..... / ..... / .....

หลักการดูสื่อเพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การพิจารณาว่าข้อมูลของสื่อจะเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นมีหลักการดังนี้

1. สื่อที่เป็นข้อเท็จจริง จะมีเนื้อหาเป็นข้อมูลจริง สามารถพิสูจน์หรืออ้างอิงได้ เป็นเหตุผล

2. สื่อที่เป็นข้อคิดเห็น มีลักษณะดังนี้

2.1 เนื้อหาจะแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ การรำพึง มากกว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเป็นไปได้จริง

2.2 เนื้อหาจะแฝงถ้อยคำที่ใช้ความรู้สึก เช่น น่าจะ ดีกว่า เป็นต้น

แนวทางการวิจารณ์สารที่ดู

การวิจารณ์ หมายถึง การพิจารณาและอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ของสิ่งที่ดูเพื่อชี้ให้เห็นถึงส่วนที่ดีเด่นงดงามหรือจุดบกพร่องของสิ่งที่ได้ดู การวิจารณ์อาจใช้วิธีการพูดหรือเขียน การวิจารณ์อย่างมีวิจารณ์ญาณต้องใช้แนวทางการวิเคราะห์ไตร่ตรอง ใคร่ครวญเพื่อศึกษาประเด็นสำคัญของสารที่ศึกษาอย่างมีลำดับขั้นตอน อย่างมีเหตุผล และวินิจฉัยตัดสินเพื่อประเมินค่าของสิ่งที่ศึกษานั้น โดยมีแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจารณ์ว่า ต้องการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใด หรือเพื่อประโยชน์ใดเป็นสำคัญ

2. หาความรู้หรือหลักทฤษฎีที่เหมาะสม เพื่อนำมาเป็นหลักการวิจารณ์ การวิจารณ์สื่อต่าง ๆ มุ่งพิจารณารายละเอียดของรูปลักษณ์ และสาระคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ

3. ทำความเข้าใจส่วนต่าง ๆ ที่ศึกษา วิเคราะห์ให้ถ่องแท้ และต้องวิจารณ์โดยใช้วิจารณ์ญาณพิจารณาประเด็นหลัก ดังนี้

รูปแบบกับเนื้อหาเหมาะสมกันหรือไม่

เนื้อหามีรายละเอียดที่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกัน

ส่วนประกอบของเนื้อหา ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร เวลา และแนวคิดขัดแย้งหรือสอดคล้องเพียงใด

บทบาทของตัวละครก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพียงใด

ทัศนคติของผู้ประพันธ์เป็นเช่นไร สามารถส่งเสริมหรือพัฒนาอารมณ์และความคิดของผู้รับสารในเกณฑ์สูงหรือต่ำ

ศึกษาความมุ่งหมาย กลวิธีการนำเสนอ และถ้อยคำสำนวนที่ใช้

4. ทบทวนรายละเอียดและสรุปประเด็นสำคัญ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐาน

ของการวิจารณ์อย่างถูกต้องเหมาะสม

แนวทางในการแสดงความคิดเห็นสารและสื่อที่ได้ดู

1. ผู้รับสารควรวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ดูอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ทราบถึงองค์ประกอบสำคัญของเรื่องราวจากสารประเภทต่าง ๆ
2. ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีความรู้ต่าง ๆ มาประกอบการคิดวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแจ่มชัด
3. ประเมินค่าของสารและสื่อที่ได้ดูว่า มีข้อดีหรือข้อเสียประการใด โดยแสดงเหตุผลประกอบการแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบการแสดงความคิดเห็นจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ เรียบเรียงรายละเอียดโดยใช้ภาษาที่สื่อความหมายได้ชัดเจนตรงตามความมุ่งหมายในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้รับสารได้สาระ ความรู้และรับทราบ ความคิดเห็นที่เสนอสารนั้นอย่างกระจ่างชัด

ใบงาน

นักเรียนดูภาพต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

- จากภาพในโฆษณา ตัวละครในเรื่องประสบปัญหาในเรื่องใด
(แนวคำตอบ ตัวละครเด็กในเรื่องต้องการความรักและความเอาใจใส่จากพ่อ เนื่องจากก่อนหน้านี้อพ่อดื่มสุรา จึงไม่มีเวลาให้เขา)
- สาเหตุของปัญหามาจากเรื่องใด
(แนวคำตอบ สาเหตุของปัญหามาจากการที่พ่อดื่มสุรา จึงไม่มีเวลาให้เขา ขาดความรักความเอาใจใส่)
- นักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างไร
(แนวคำตอบ แนวทางแก้ปัญหา คือ ทำให้พ่อเลิกดื่มสุรา ทำอาชีพที่สุจริต)
- โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด
(แนวคำตอบ น่าเชื่อถือ เพราะหากคนในครอบครัวเลิกดื่มสุราก็จะทำให้มีเวลาให้กันมากขึ้น มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่กันมากขึ้น)

เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้อง และชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้องแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ไม่ระบุใจความสำคัญและไม่ชัดเจน
2	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายได้ชัดเจน และเหมาะสม	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาแต่ไม่อธิบายเหตุผล
3.	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจน เหมาะสม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลครบถ้วน	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมแต่ยังไม่ชัดเจน พร้อมทั้งแสดงเหตุผล	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาแต่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมเหตุผล
4.	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้อง และมีเหตุผลที่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่แสดงเหตุผลไม่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่ไม่แสดงเหตุผล

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพดี	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน
ระดับคุณภาพปานกลาง	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน
ระดับคุณภาพปรับปรุง	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

ระดับคุณภาพ 3	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
ระดับคุณภาพ 2	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคุณภาพ 1	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 – 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพุดนำเสนอผลงาน	พุดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยืนทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพุด	พุดเสียงดัง ได้ยืนทั่วห้อง	พุดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มีมารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนมาก	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนน้อย
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาโฆษณาจูงใจ

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ทางออกอยู่ไหน

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

โฆษณาเป็นสื่อที่ใกล้ตัวเด็กมาก ในกาจัดโฆษณาผู้จะต้องใช้วิจารณญาณในการดูเพื่อจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง และประเมินค่าโฆษณาที่ดู การฝึกให้ดูโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยพัฒนาพัฒนาทักษะการดูของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ดู

4.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากโฆษณาได้

4.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์โฆษณา สรุปประเด็นได้

5. สาระการเรียนรู้

5.1 กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

รายละเอียดสาระการเรียนรู้

กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของการดูอย่างมีวิจารณญาณ

การดูอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การรับสารที่เป็นสื่อภาพและเสียง แล้วใช้สติปัญญาใคร่ครวญไตร่ตรองสารต่าง ๆ อาศัยกระบวนการคิดในการวิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่า วินิจฉัย ตัดสิน พิจารณาคุณค่าของสารที่ได้รับ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

1. การวิเคราะห์ คือ การพิจารณาแยกรายละเอียดของเรื่อง แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

การคู่ด้วยความคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล

2. การตีความ คือ ความสามารถในการในการรู้ความหมายแฝงในเรื่องนั้น ๆ และสามารถอธิบายได้ว่าจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารนั้นคืออะไร สารนั้นต้องการสื่อสารกับคู่ด้วย ความหมายโดยตรงหรือโดยอ้อม

3. การประเมินค่า คือ การพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ข้อบกพร่องของสิ่งที่ดู พิจารณาว่ามี คุณค่ามากน้อยเพียงใดหรือคุณค่าด้านใดบ้าง

4. การนำไปประยุกต์ใช้ คือ การนำข้อมูลหรือแนวคิดที่ได้จากการดูไปใช้ให้เป็น ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ความมีวินัย

6.2 ความใฝ่เรียนรู้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

7.1 ความสามารถในการสื่อสาร

7.2 ความสามารถในการคิด

7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและ ประเมินผล
ความรู้ กระบวนการดูอย่างมี วิจารณ์ญาณ	การทำใบงาน	ใบงาน	ทำใบงานระดับ คุณภาพปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นในการ ทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบวิภาษวาท

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยให้นักเรียนเล่นเกมโยนบอล โดยหากลูกบอลไปอยู่ที่นักเรียนคนใด ให้นักเรียนคนนั้นบอกโฆษณาที่ตนเองชื่นชอบ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน หลังจากนั้นครูพูดคุยกับนักเรียนด้วยอารมณ์แจ่มใสและเป็นกัลยาณมิตร

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องกระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ จากนั้นให้นักเรียนดูภาพโฆษณาแล้วพูดคุยกับนักเรียนว่า สินค้านี้มีส่วนดีและส่วนเสียอย่างไรบ้าง

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน คละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากใบความรู้ เรื่องกระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ และสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปกระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

2.3 นักเรียนทุกคนชมโฆษณาเรื่อง รถพี่ โดยกำหนดประเด็นในการดูดังนี้

จุดประสงค์ของโฆษณานี้คืออะไร

สรุปใจความสำคัญของโฆษณา

ส่วนดีของพนักงานขายในโฆษณาชิ้นนี้คืออะไร จงอธิบาย

ส่วนเสียของพนักงานขายในเรื่องนี้คืออะไร จงอธิบาย

ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง

ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น

นักเรียนชอบโฆษณานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปผลการอภิปรายจากคำถาม

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการคิดและการตอบคำถาม

2.6 นักเรียนทำใบงาน

3. ขึ้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากการทำใบงาน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 ใบความรู้ เรื่องกระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

10.2 วิดีทัศน์โฆษณาเรื่อง รถพี

10.3 รูปภาพ

10.4 ใบงาน

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน

(นางสาวจันจิรา ผึ้งพงษ์)

วันที่ ..... / ..... / .....

กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของการดูอย่างมีวิจารณญาณ

การดูอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การรับสารที่เป็นสื่อภาพและเสียง แล้วใช้สติปัญญา ไตร่ตรองดูไตร่ตรองสารต่าง ๆ อาศัยกระบวนการคิดในการวิเคราะห์ วิจักษ์ ประเมินค่า วินิจฉัย ตัดสิน พิจารณาคุณค่าของสารที่ได้รับ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

1. การวิเคราะห์ คือ การพิจารณาแยกรายละเอียดของเรื่อง แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น การดูด้วยความคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล
2. การตีความ คือ ความสามารถในการในการรู้ความหมายแฝงในเรื่องนั้น ๆ และสามารถอธิบายได้ว่าจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารนั้นคืออะไร สารนั้นต้องการสื่อสารกับผู้ดูด้วยความหมายโดยตรงหรือโดยอ้อม
3. การประเมินค่า คือ การพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ข้อบกพร่องของสิ่งที่ดู พิจารณาว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใดหรือคุณค่าด้านใดบ้าง
4. การนำไปประยุกต์ใช้ คือ การนำข้อมูลหรือแนวคิดที่ได้จากการดูไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

ใบงาน

นักเรียนดูภาพต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

1. จากภาพจุดมุ่งหมายของสินค้านี้คืออะไร
(แนวคำตอบ การนำรายได้จากการขายสินค้าส่วนหนึ่งไปบริจาค)
2. ส่วนดีของโฆษณานี้คืออะไร จงอธิบาย
(แนวคำตอบ การทำให้ผู้ซื้อเห็นว่า หากซื้อสินค้านี้ ผู้ซื้อจะได้ทำบุญ ร่วมบริจาคด้วย)
3. ส่วนเสียของโฆษณานี้คืออะไร จงอธิบาย
(แนวคำตอบ โฆษณาสินค้านี้เป็นสินค้ามีโทษต่อร่างกาย เป็นน้ำดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลสูง)
4. โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด
(แนวคำตอบ น่าเชื่อถือ เพราะมีรายละเอียดในการนำรายได้จากการขายสินค้านี้ไปบริจาค สามารถตรวจสอบได้)

เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้อง และชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้องแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ไม่ระบุใจความสำคัญและไม่ชัดเจน
2	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายได้ชัดเจน และเหมาะสม	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาแต่ไม่อธิบายเหตุผล
3.	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจน เหมาะสม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลครบถ้วน	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมแต่ยังไม่ชัดเจน พร้อมทั้งแสดงเหตุผล	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาแต่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมเหตุผล
4.	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้อง และมีเหตุผลที่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่แสดงเหตุผลไม่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่ไม่แสดงเหตุผล

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพดี	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน
ระดับคุณภาพปานกลาง	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน
ระดับคุณภาพปรับปรุง	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพ 3	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
ระดับคุณภาพ 2	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคุณภาพ 1	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 – 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพุดนำเสนอผลงาน	พุดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยืนทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพุด	พุดเสียงดัง ได้ยืนทั่วห้อง	พุดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มีมารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนมาก	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนน้อย
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาโฆษณาจูงใจ

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง แยกกลุ่ม

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

โฆษณาเป็นสื่อที่นักเรียนได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน ในการดูโฆษณานั้น ผู้ดูต้องมี วิจารณ์ญาณในการดู เพื่อจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินค่า โฆษณาที่ดู ซึ่งการฝึกให้นักเรียนดูโฆษณาจะสามารถพัฒนาให้นักเรียนสามารถดูได้อย่างมี วิจารณ์ญาณ

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ดู

4.2 นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ดีความจากโฆษณาที่ดูได้

4.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากโฆษณาได้

4.4 นักเรียนสามารถวิเคราะห์โฆษณา สรุปประเด็น

5. สาระการเรียนรู้

5.1 กระบวนการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ความมีวินัย

6.2 ความใฝ่เรียนรู้

6.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

7.1 ความสามารถในการคิด

7.2 ความสามารถในการสื่อสาร

7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

7.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ความรู้ กระบวนการดูอย่าง มีวิจารณญาณ	การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นในการ ทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยให้นักเรียนเล่นเกมเก้าอี้ดนตรี โดยครูเปิดเพลงจาก
โฆษณา เพื่อสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนหลังจากนั้นครูพูดคุยกับนักเรียนด้วยอารมณ์
แจ่มใสและเป็นกัลยาณมิตร

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนทบทวนเรื่อง กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ทดลองความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน
จากนั้นนักเรียนแต่ละ นักเรียนแต่ละกลุ่ม ดูภาพที่ครูคิดไว้หน้าชั้นเรียน แล้วให้นักเรียนบอก
ความหมายแฝงของภาพนั้น

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดพิจารณา จากนั้นนักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมา
รายงานหน้าชั้นเรียน

2.4 นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นภาพเหล่านั้น

2.5 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปอภิปรายและตีความอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนักเรียนแต่ละ
กลุ่มชมโฆษณาเรื่อง ผมโคฟแข็งแรงร้องเพลงได้ โดยกำหนดประเด็นในการดูดังนี้

จุดประสงค์ของโฆษณานี้คืออะไร

สรุปใจความสำคัญของโฆษณา

ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น

ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง

นักเรียนชอบโฆษณานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. ขึ้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากทำงานกลุ่มนักเรียน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 ใบความรู้

10.2 วิดีทัศน์โฆษณา เรื่อง ผมโคฟแข็งแรงร้องเพลงได้

10.3 รูปภาพ

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

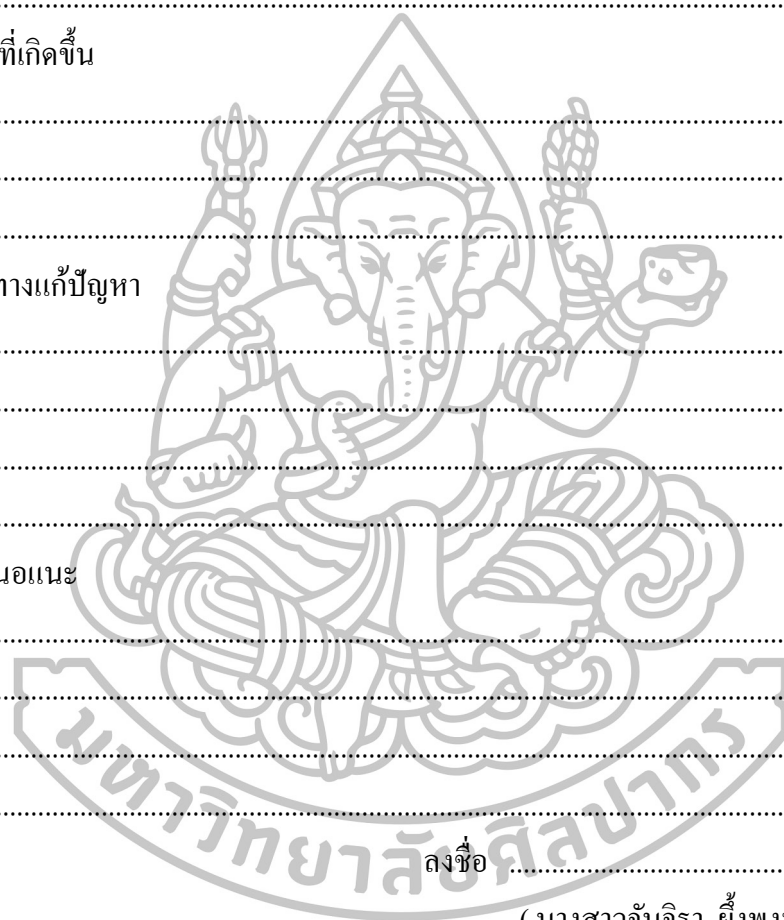
.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน

(นางสาวจันจิรา ผึ้งพงษ์)

วันที่ ..... / ..... / .....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 - 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพูดนำเสนอผลงาน	พูดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยืนทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพูด	พูดเสียงดัง ได้ยืนทั่วห้อง	พูดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มีมารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนมาก	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนน้อย
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาโฆษณาจูงใจ

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง คิดก่อนตัดสินใจ

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

โฆษณาเป็นสื่อที่นักเรียนได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน ในการดูโฆษณานั้น ผู้ดูต้องมี วิจารณ์ญาณในการดู เพื่อจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินค่า โฆษณาที่ดู ซึ่งการฝึกให้นักเรียนดูโฆษณาจะสามารถพัฒนาให้นักเรียนสามารถดูได้อย่างมี วิจารณ์ญาณ

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและ ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ดู

4.2 นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ดีความ ประเมินค่าจากโฆษณาที่ดูได้

4.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากโฆษณาได้

4.4 นักเรียนสามารถวิเคราะห์โฆษณา สรุปประเด็น

5. สาระการเรียนรู้

5.1 กระบวนการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ความมีวินัย

6.2 ความใฝ่เรียนรู้

6.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

7.1 ความสามารถในการคิด

7.2 ความสามารถในการสื่อสาร

7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

7.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ความรู้ กระบวนการดูอย่างมี วิจารณญาณ	การทำใบงาน	ใบงาน	ทำใบงานระดับ คุณภาพปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นในการ ทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบวิถัษชาวาท

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน โดยให้นักเรียนร้องเพลง โฆษณาพร้อมแสดงท่าทางประกอบ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ หลังจากนั้นครูพูดคุยกับนักเรียนด้วยอารมณ์แจ่มใส และเป็นกัลยาณมิตร

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนทบทวนเรื่อง กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน คละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มดูภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง นายแดงนายเขียว แล้วให้นักเรียนพิจารณาคุณค่า ประโยชน์ ข้อดี ข้อเสีย ของโฆษณานั้น

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดพิจารณา จากนั้นนักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียนแล้วนำเสนอให้รูปแบบของแผนที่ความคิด

2.5 นักเรียนทุกคนชมโฆษณาเรื่อง Tmb เลือกหยุดจ่าย โดยกำหนดประเด็นในการดูดังนี้

จุดประสงค์ของโฆษณานี้คืออะไร

สรุปใจความสำคัญของโฆษณา

ตัวละครใดเป็นตัวละครฝ่ายดี เพราะเหตุใด

นักเรียนชอบตัวละครตัวใด เพราะเหตุใด

นักเรียนชอบโฆษณานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปผลการอภิปรายจากคำถาม

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการคิดและการตอบคำถาม

2.6 นักเรียนทำใบงาน

3. ขึ้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากการทำใบงานของนักเรียน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 วิดีทัศน์โฆษณา เรื่องนายแดงนายเขียว

10.2 วิดีทัศน์โฆษณาเรื่อง Tmb เลือกหยุดจ่าย

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

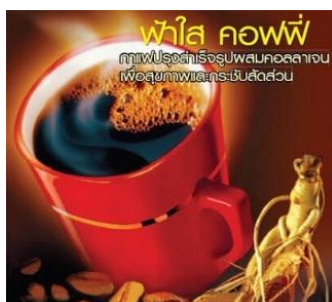
ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน

(นางสาวจันจิรา ผึ้งพงษ์)

วันที่ ..... / ..... / .....

ใบงาน

นักเรียนดูภาพต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

1. จากภาพจุดมุ่งหมายของโฆษณานี้คืออะไร
(แนวคำตอบ ขายกาแฟเพื่อสุขภาพ ต้องการให้ผู้บริโภคเห็นว่ากาแฟนี้เป็นกาแฟเพื่อสุขภาพ)
2. ส่วนดีของโฆษณานี้คืออะไร จงอธิบาย
(แนวคำตอบ ทำให้ผู้ซื้อเห็นว่าเป็นกาแฟที่ดี มีประโยชน์ เพราะกาแฟที่มีส่วนผสมของโสมซึ่งเป็นสิ่งที่คนทั่วไปเห็นว่ามีประโยชน์ต่อร่างกาย)
3. ส่วนเสียของโฆษณานี้คืออะไร จงอธิบาย
(แนวคำตอบ โฆษณาเป็นโฆษณากาแฟซึ่งเป็นสินค้าที่ไม่ดีต่อร่างกาย)
4. โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด
(แนวคำตอบ ไม่น่าเชื่อถือ เพราะกาแฟเป็นสิ่งที่ไม่ดีต่อสุขภาพ ถึงแม้ว่าจะมีส่วนผสมของโสม ก็ไม่ใช่สิ่งที่ดีต่อสุขภาพ)

เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้อง และชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้องแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ไม่ระบุใจความสำคัญและไม่ชัดเจน
2	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายได้ชัดเจน และเหมาะสม	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาแต่ไม่อธิบายเหตุผล
3.	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจน เหมาะสม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลครบถ้วน	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมแต่ยังไม่ชัดเจน พร้อมทั้งแสดงเหตุผล	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาแต่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมเหตุผล
4.	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้อง และมีเหตุผลที่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่แสดงเหตุผลไม่เหมาะสม	คำตอบประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้องแต่ไม่แสดงเหตุผล

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพดี	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน
ระดับคุณภาพปานกลาง	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน
ระดับคุณภาพปรับปรุง	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับคุณภาพ 3	คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
ระดับคุณภาพ 2	คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคุณภาพ 1	คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 – 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพูดนำเสนอผลงาน	พูดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยืนทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพูด	พูดเสียงดัง ได้ยืนทั่วห้อง	พูดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มีมารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนมาก	นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนน้อย
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

การจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาโฆษณาจูงใจ

จำนวน 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง คิดก่อนตัดสินใจ

จำนวน 2 ชั่วโมง

*****

1. สาระสำคัญ

โฆษณาเป็นสื่อที่นักเรียนได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน ในการดูโฆษณานั้น ผู้ดูต้องมี วิจารณ์ญาณในการดู เพื่อจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินค่า โฆษณาที่ดู ซึ่งการฝึกให้นักเรียนดูโฆษณาจะสามารถพัฒนาให้นักเรียนสามารถดูได้อย่างมี วิจารณ์ญาณ

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและ ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณและสร้างสรรค์

3. ตัวชี้วัด

ท 3.1 ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ดู

4.2 นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ดีความ ประเมินค่า จากโฆษณาที่ดูได้

4.3 นักเรียนสามารถนำคุณค่าจากโฆษณาที่ดูไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากโฆษณาได้

4.4 นักเรียนสามารถวิเคราะห์โฆษณา สรุประเด็น

5. สาระการเรียนรู้

5.1 กระบวนการดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ความมีวินัย

6.2 ความใฝ่เรียนรู้

6.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 7.1 ความสามารถในการคิด
- 7.2 ความสามารถในการสื่อสาร
- 7.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 7.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

8. การวัดและประเมินผล

ขอบเขตการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ความรู้ กระบวนการดูอย่างมี วิจารณญาณ	การทำใบงาน	ใบงาน	ทำใบงานระดับ คุณภาพปานกลาง ผ่านเกณฑ์
ทักษะการทำงาน การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 1.ความมีวินัย 2. ความใฝ่เรียนรู้ 3.ความมุ่งมั่นในการ ทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	พฤติกรรมการทำงาน ระดับคุณภาพ ปานกลาง ผ่านเกณฑ์

9. ทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ

- 8.1 วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม
- 8.2 วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์

10. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชี้นำ

1.1 ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยเปิดเพลงโฆษณา แล้วให้นักเรียนช่วยกันหาชิ้นส่วนของจ๊ิกซอร์ แล้วให้นักเรียนนำมาประกอบเป็นภาพโฆษณา เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียน หลังจากนั้นครูพูดคุยกับนักเรียนด้วยอารมณ์แจ่มใสและเป็นกัลยาณมิตร

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนทบทวนเรื่อง กระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน คละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มดูภาพบ้าน แล้วให้นักเรียนพิจารณาถึงคุณค่าของสิ่งที่เห็น ด้านคุณค่าแท้ และคุณค่าเทียม นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดพิจารณา จากนั้นนักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

2.4 นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปทางเลือกและสรุปผลการอภิปราย จากนั้นนักเรียนทุกคนชมโฆษณาเรื่องไทยประกันชีวิต 2557 โดยกำหนดประเด็นในการดูดังนี้

จุดประสงค์ของโฆษณานี้คืออะไร

สรุปใจความสำคัญของโฆษณา

ตัวละครเอกมีคุณค่าแท้ด้านใดบ้าง

สิ่งใดเป็นคุณค่าเทียมของตัวละคร

นักเรียนชอบโฆษณานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

โฆษณานี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.6 นักเรียนทำใบงาน

3. ขั้นสรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกระบวนการดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 ครูวัดและประเมินผลจากการทำใบงานของนักเรียน

11. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 วิดิทัศน์โฆษณา เรื่องไทยประกันชีวิต 2557

10.2 ภาพรองเท้า

10.3 ใบงานเรื่อง บ้าน

12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

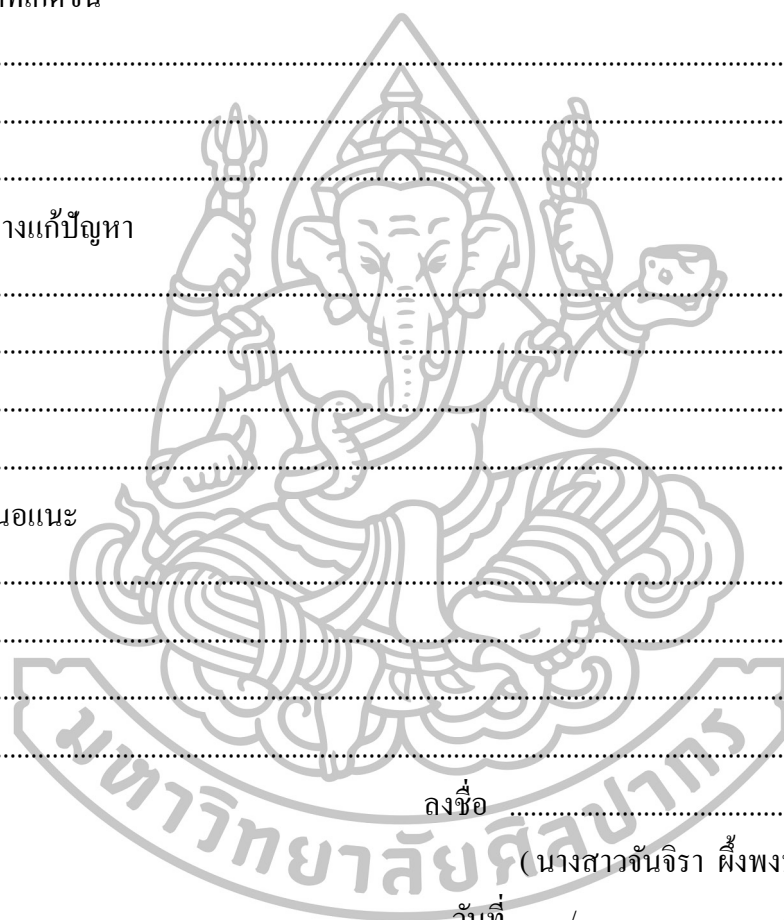
.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน

(นางสาวจันจิรา ผึ้งพงษ์)

วันที่ ..... / ..... / .....

ใบงาน

ให้นักเรียนดูภาพต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

- ภาพทั้งสองมีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
(แนวคำตอบ ความเหมือนกัน คือเป็นโฉมหน้าบ้าน ส่วนความแตกต่าง คือ ภาพที่ 1 เป็นภาพบ้านที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย ไม่ต้องหรูหรา มุ่งเน้นให้มองแต่ประโยชน์ของบ้านที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ส่วนภาพที่ 2 เป็นบ้านที่สร้างอย่างหรูหรา เพื่อแสดงความร่ำรวย)
- ภาพใดเป็นภาพที่มีคุณค่าแท้ เพราะเหตุใด
(แนวคำตอบ ภาพที่ 1 เพราะเป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าที่แท้จริงของบ้าน ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย ไม่ใช่สิ่งที่ยิ่งบอกถึงฐานะ)
- นักเรียนคิดว่า นักเรียนควรเลือกภาพใด เพราะเหตุใด จงให้เหตุผล
(แนวคำตอบ ภาพที่ 1 เพราะเป็นบ้านที่สร้างตามความพอเพียงของฐานะ ไม่จำเป็นหรูหรา มองที่คุณค่าที่แท้จริงของบ้าน)

เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.	ตอบถูกต้อง และอธิบายเหตุผลได้ถูกต้องและชัดเจน	ตอบถูกต้อง และอธิบายเหตุผลได้	ตอบถูกต้อง แต่ไม่อธิบายเหตุผลหรืออธิบายไม่ถูกต้อง
2	ตอบถูกต้อง และอธิบายเหตุผลได้ชัดเจน เหมาะสม	ตอบถูกต้อง และอธิบายเหตุผลได้	ตอบถูกต้อง แต่ไม่อธิบายเหตุผลหรืออธิบายไม่ถูกต้อง
3.	คำตอบมีการระบุข้อมูลในการคิด การประเมินความน่าเชื่อถือและการตัดสินใจเหมาะสม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลครบถ้วน	คำตอบมีการระบุข้อมูลในการคิด การประเมินความน่าเชื่อถือและการตัดสินใจเหมาะสม	คำตอบมีการระบุข้อมูลในการคิด แสดงเห็นเหตุไม่ครบถ้วน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนน 6.00 – 7.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 3.00 – 5.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... สมาชิกในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพุดนำเสนอผลงาน			

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 10.00 – 12.00	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนน 7.00 – 9.99	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4.00 – 6.99	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1 - 2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1- 2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1 – 2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพุดนำเสนอผลงาน	พุดเสียงดัง ฟังชัดได้ ยืนทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพุด	พุดเสียงดัง ได้ยืนทั่วห้อง	พุดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์									รวม
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 8.00 – 9.00

คะแนน หมายถึง

ดี

คะแนน 6.00 – 7.99

คะแนน หมายถึง

ปานกลาง

คะแนน 3.00 – 5.99

คะแนน หมายถึง

ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายบุคคล)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความมีวินัย	เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือก่อนเวลา มีมารยาทในการเรียน รักษาความสะอาดของห้อง	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
2. ความใฝ่เรียนรู้	เอาใจใส่ในการเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง 2 พฤติกรรม	แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1 พฤติกรรม
3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	ทำงานเสร็จก่อนเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดไม่เกิน 5 นาที

แบบทดสอบแบบปรนัยวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

ตอนที่ 1 จงกากบาท (X) คำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1.

จากภาพข้อความใดเป็นข้อคิดเห็น (การวิเคราะห์)

- ก. บ้านกิตติยาจอดรถได้ 2 คัน
- ข. บ้านกิตติยาอยู่ตรงข้ามบิ๊กซีชาติ
- ค. บ้านสมบูรณแบบและลงตัวที่สุด
- ง. บ้านกิตติยามี 4 ห้องนอน 3 ห้องน้ำ

2.

จากภาพข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง (การวิเคราะห์)

- ก. ลดต้นแขน ต้นขา
- ข. ผิวสวยใส หุ่นเพรียวกระชับ
- ค. ไมโยโย่ ไมโทรม ไม่หมองคล้ำ
- ง. สนใจติดต่อเบอร์ 087 - 0866806

3.

จากภาพสื่อให้เห็นถึงสิ่งใด (การวิเคราะห)

- ก. ความยากจน
- ข. ความแห้งแล้ง
- ค. การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ
- ง. ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ

4.

จากภาพโฆษณา สินค้านี้ต้องการสื่อความว่าอย่างไร (การวิเคราะห)

- ก. เป็นเครื่องปรับอากาศที่มีขนาดเล็กกะทัดรัด
- ค. เป็นเครื่องปรับอากาศที่มีรูปทรงคล้ายไอศกรีม
- ข. เป็นเครื่องปรับอากาศที่มีความเย็นเหมือนไอศกรีม
- ง. เป็นเครื่องปรับอากาศที่มีขนาดเล็กและเย็นเหมือนไอศกรีม

5. รูปภาพแล้วตอบคำถาม

หากเพื่อนในภาพไม่ให้ความร่วมมือ นักเรียนควรทำอะไร (การวิเคราะห์)

- ก. ต่อว่าเพื่อนให้ช่วยกันทำงาน
- ข. ปลอบใจและบอกเพื่อนว่าไม่เป็นไร
- ค. ให้กำลังใจและบอกถึงจุดมุ่งหมายของเรา
- ง. อยู่เฉย ๆ และมองหน้าเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำนึก

รูปภาพแล้วตอบคำถามข้อ 6-7

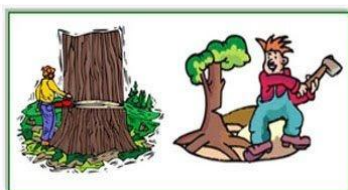
6. คำในข้อใดสอดคล้องกับภาพนี้มากที่สุด (การตีความ)

- ก. รู้รักสามัคคี
- ข. โลกสวยด้วยมือเรา
- ค. เสียชีพอย่าเสียสัตย์
- ง. รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี

7. ถ้าคนในสังคมมีลักษณะเหมือนเด็กในภาพ สังคมไทยจะเป็นอย่างไร (การตีความ)

- ก. วุ่นวาย
- ข. สะอาด
- ค. เงียบสงบ
- ง. สนุกสนาน

ดูภาพแล้วตอบคำถามข้อ 8-9

8. จากภาพควรตั้งชื่อภาพว่าอย่างไร (การตีความ)

- ก. ป่าดีมีคุณ
- ข. ป่าไม้ที่ฉันรัก
- ค. ป่าเสรีเราทำลาย
- ง. ป่าเหงาเมื่อเราห่าง
- ง. อยู่เฉย ๆ และมองหน้าเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำนึก

9. จากภาพนักเรียนคิดว่าการตัดไม้ในป่าไปสร้างบ้านดีหรือไม่ เพราะเหตุใด (ประเมินค่า)

- ก. ดี เพราะใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า
- ข. ดี เพราะ จะได้มีบ้านที่ปลูกด้วยไม้ที่แข็งแรงทนทาน
- ค. ไม่ดี เพราะเป็นการทำลายทรัพยากรป่าไม้
- ง. ไม่ดี เพราะเมื่อใช้ไปนานๆ ไม้จะผุกร่อน

10.

จากภาพโฆษณาดังกล่าว เป็นการชี้ให้เห็นถึงคุณค่าในเรื่องใด (การตีความ)

- ก. สนับสนุนการอ่าน
- ข. การอ่านหนังสือพิมพ์ดีที่สุด
- ค. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ง. ชักชวนให้อ่านหนังสือพิมพ์โพสต์เดย์

11. ภาพแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (การตีความ)

จากโฆษณานี้ สามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่างไร

- ก. ชี้ให้เห็นประโยชน์ของสัญญาณโทรศัพท์
- ข. ผู้ที่ใช้สัญญาณโทรศัพท์นี้มีสิทธิพิเศษทุกคน
- ค. สัญญาณโทรศัพท์ระบบ 4 เปิดให้บริการแล้ว
- ง. ครู นักเรียน ทหาร ตำรวจ มีสิทธิพิเศษในการใช้งานของเครือข่ายนี้

12. จงดูภาพแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (การประเมินค่า)

จากภาพและข้อความดังกล่าว โฆษณานี้ น่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. น่าเชื่อถือ เพราะมีข้อความโฆษณาที่น่าสนใจ
- ข. น่าเชื่อถือ เพราะมีรายละเอียดที่ตรวจสอบ
- ค. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะมีรายละเอียดในการโฆษณาน้อยเกินไป
- ง. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะข้อความในโฆษณาไม่น่าสนใจ

13. จงดูภาพแล้วตอบคำถาม (การประเมินค่า)

จากข้อมูลของโฆษณานี้ หากนักเรียนเป็นชายคนในภาพจะดื่มเครื่องดื่มนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ดื่ม เพราะประหยัด
- ข. ดื่ม เพราะรสเหมือนวิสกี้
- ค. ไม่ดื่ม เพราะเป็นชนิดเมื่อด
- ง. ไม่ดื่ม เพราะพิษสุราทำอันตรายต่อบ

14. จงดูภาพแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (การประเมินค่า)

สีอสา แม่วัวออกลูกเป็น

จากภาพดังกล่าว นักเรียนคิดว่าเป็นไปได้หรือไม่

- ก. เป็นไปได้ เพราะวัวและกระทิงเป็นสัตว์ที่แข็งแรง
- ข. เป็นไปได้ เพราะกระทิงและวัวเป็นสัตว์สายพันธุ์เดียวกัน
- ค. เป็นไปไม่ได้ เพราะกระทิงมักไม่ปะปนกับสัตว์อื่น
- ง. เป็นไปไม่ได้ เพราะกระทิงจะไม่ผสมพันธุ์ข้ามสายพันธุ์

จากโฆษณา จงตอบคำถามข้อ 15 – 16

15. โฆษณาดังกล่าว น่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)

- ก. น่าเชื่อถือ เพราะเป็นสินค้าที่มีประสิทธิภาพ
- ข. น่าเชื่อถือ เพราะใช้นางแบบที่มีชื่อเสียง
- ค. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเป็นสินค้าที่ไม่เคยได้ยินชื่อ
- ง. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะการลดน้ำหนักไม่น่าทำได้ภายใน 5 วัน

16. หากนักเรียนต้องการลดน้ำหนักควรทำอะไร (การนำไปใช้)

- ก. งดรับประทานอาหารมือเย็น
- ข. ไม่รับประทานอาหารมือเช้า
- ค. ซื่อสัตย์อดความอ้วนมารับประทาน
- ง. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และออกกำลังกาย

17.

เป๊ะ-จำ

ด่วนมาก !!

รับสมัครครุภัณฑ์ช่างเสริมสวย ชาย/หญิง

เงินเดือน % **อยากได้ค่าจ้างบอกมา+ทิป+OT**

หรือ ออาหาร+สวัสดิการภายในร้าน

โทร.086-969-8163, 083-194-2311

หากนักเรียนต้องการสมัครงานที่ร้านแห่งนี้ นักเรียนควรทำอะไร (การนำไปใช้)

- ก. สอบถามจากเพื่อนบ้าน
- ข. นำเอกสารไปสมัครงานทันที
- ค. ค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
- ง. โทรศัพท์สอบถามรายละเอียดก่อน

18. หากนักเรียนต้องการสมัครงาน ควรเลือกสมัครงานจากโฆษณาในข้อใด มากที่สุด (การนำไปใช้)

ก.

GM ประกาศรับสมัครงาน

บริษัท โกลเด้นมัม จำกัด ต้องการผู้ร่วมงานจำนวนมาก

- 1.) ช่างเทคนิค/ช่างควบคุมเครื่องจักร
  - วุฒิ ปวส. ช่างยนต์ ช่างกล ช่างอุตสาหกรรม ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์
  - อาน, เขียน, พูดภาษาอังกฤษได้
  - เพศชาย อายุ 18-35 ปี ผ่านการเกณฑ์ทหาร หรือจบ รด.แล้ว
- 2.) พนักงานทั่วไป/ผู้ช่วยช่าง/พนักงานขับรถ Fork lift
  - วุฒิ ปวช., ม.6, ม.3
  - อาน, เขียนภาษาอังกฤษได้พอสมควร ตำแหน่งรถ fork lift ต้องเคยผ่านงานขับรถ fork lift ด้วย
  - เพศชาย อายุ 18-35 ปี ผ่านการเกณฑ์ทหาร หรือจบ รด.แล้ว
- 3.) เสมียน/พนักงานสำนักงาน/พนักงานพิมพ์ดีด
  - วุฒิ ม.6/ปวช./ปวส.ขึ้นไป สาขาบัญชี, การตลาด สามารถใช้โปรแกรม office ได้
  - เพศหญิง อายุ 18-30 ปี
- 4.) พนักงานขนถ่ายสินค้า เม็ดพลาสติก/ข้าวสาร/สิ่ง-กวดองกระชาย ขนาด 25 กก./ถุง และไม่เกิน 50 กก./ถุง
  - วุฒิ ไม่จำกัดวุฒิการศึกษา
  - เพศชาย อายุ 18-45 ปี ร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว
  - มีที่พักหรือ ครอบครองที่ดินมีใบเลี้ยง รายได้ดี

หลักฐานการสมัคร: รูปถ่ายหน้าตรงในสวมแว่นขนาด 1" จำนวน 2 รูป, ใบสมัครงานของบริษัท, สำเนาบัตรประชาชน, สำเนาทะเบียนบ้าน, วุฒิการศึกษา, ใบผ่านงาน(ถ้ามี)

ติดต่อขอใบสมัครได้ที่สำนักงาน เป็นรายคืนของกระทรวงพลังงาน ค. หรือดาวน์โหลดที่ www.

หากพักอาศัยอยู่ในแหลมฉบังและมาบตาพุด หรือใกล้เคียงจะได้รับพิจารณาเป็นพิเศษ

สนใจติดต่อ คุณรุ่ง Tel: 085-197 6697 Email: rungs_111@hotmail.com

ป.

งานพาร์ทไทม์
งานทำที่บ้าน ดิจิทัลมีชื่อเสียง
ลักษณะงาน งานดีหรือพูด.งานกระจายส่ง
คนในพื้นที่มาสมัครเรียนฟรี
คุณสมบัติ
มีบัตรประชาชน
ใช้คอมพิวเตอร์ได้วันละ 2-3 ชม.
สมัครที่ 8.182450 มาติดต่อสมัครงาน
สนใจติดต่อ คุณนันท โทร. 089-6637013
088-8739629

ค.

**รับสมัคร
พนักงาน
ด่วน!**

ง.

ประกาศรับสมัครงาน
บริษัท 4life Research (ประเทศไทย)
ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายอิสระ
รายได้ 20,000-360,000 บาท/เดือน
มีโบนัสจ่ายทุกเดือน
รายได้จ่ายทุกวันไม่มีจำกัด
ไม่บังคับทำยอด
ไม่ต้องมีประสบการณ์
สอนฟรีทำเว็บไซต์ SEO งานออนไลน์
ติดต่อคุณนันท โทร.084 1250585 Line ID: siam85

จงดูภาพต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 19 - 20

มูลนิธิโรคทรวงอกของอังกฤษกล่าวเตือนผู้สูบบุหรี่ว่า
ให้ระวังอาการปอดแฟบ ซึ่งเกิดจากเชื้อหุ้มปอดมีอากาศ
หรือแก๊ส โดยปอดโป่งขึ้นและแฟบโดยไม่รู้ตัว

19. จากภาพและข้อมูลดังกล่าว แหล่งใดช่วยได้ดีที่สุด ถ้าต้องการทราบรายละเอียดของข้อมูลนี้เพิ่มเติม (การนำไปใช้)
- คลินิกผู้ป่วยนิรนาม
  - โรงพยาบาลประจำจังหวัด
  - ศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติดในเรือนจำทั่วประเทศ
  - หน่วยป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
20. ความคิดเห็นของใครน่าเชื่อถือมากที่สุด (การนำไปใช้)
- เจ้าหน้าที่ อย. ออกมาแนะนำการเดินทางเพื่อสุขภาพ
  - เจ้าหน้าที่กองสุขภาพีบาลออกมาแนะนำให้ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
  - เจ้าหน้าที่กองอนามัยออกมาแนะนำภัยจากการใช้สารเคมี
  - เจ้าหน้าที่กองควบคุมโรคติดต่อแนะนำการปฏิบัติตนของผู้ป่วยโรคเอดส์

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

1. ง
2. ง
3. ข
4. ง
5. ค
6. ข
7. ข
8. ค
9. ค
10. ก
11. ง
12. ข
13. ง
14. ข
15. ง
16. ง
17. ง
18. ก
19. ข
20. ง

แบบทดสอบแบบอัตนัยวัดความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณ

1. จากภาพให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1.1 จากภาพสาเหตุของปัญหาคืออะไร (การวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

1.2 จากภาพมีความหมายว่าอย่างไร (การตีความ)

.....

.....

.....

.....

1.3 นักเรียนได้ข้อคิดใดจากภาพนี้ (การประเมินค่า)

.....

.....

.....

.....

1.4 นักเรียนจะแก้ปัญหานี้เพื่อพัฒนาสังคมได้อย่างไร (การนำไปใช้)

.....

.....

.....

.....

2. จากภาพให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

2.1 จงอธิบายโทษของบุหรี่ (การวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

2.2 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร จงอธิบาย (การตีความ)

.....

.....

.....

.....

2.3 นักเรียนจะสูบบุหรี่หรือไม่ เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)

.....

.....

.....

.....

2.4 หากมีคนมาชักชวนให้นักเรียนสูบบุหรี่ นักเรียนควรทำอย่างไร และให้เหตุผลว่าอย่างไร (การนำไปใช้)

.....

.....

.....

.....

3. จากภาพให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

3.1 จงอธิบายใจความสำคัญของภาพนี้ (การตีความ)

.....

.....

.....

.....

3.2 หากสังคมไทยมีลักษณะดังภาพ สังคมไทยจะเป็นอย่างไร จงอธิบาย (การตีความ)

.....

.....

.....

.....

3.3 นักเรียนดูภาพแล้วรู้สึกอย่างไร และจะปฏิบัติตนอย่างไร (การประเมินค่า)

.....

.....

.....

.....

3.4 นักเรียนจะนำข้อคิดจากภาพนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร (การนำไปใช้)

.....

.....

.....

.....

4. จากภาพให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

4.1 นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดจึงมีรถดงในภาพ (การวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

4.2 นักเรียนได้ข้อคิดใดจากภาพ จงอธิบาย (การตีความ)

.....

.....

.....

.....

4.3 นักเรียนคิดว่ารถในภาพเกิดขึ้นได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)

.....

.....

.....

.....

4.4 หากประเทศไทยสามารถผลิตรถดงในภาพได้ จะเกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไรบ้าง
จงอธิบาย (การนำไปใช้)

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ

เกณฑ์การให้คะแนน

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ระดับ 5
เห็นด้วยมาก	ให้ระดับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ระดับ 3
เห็นด้วยน้อย	ให้ระดับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ระดับ 1

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ						
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ						
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ						
3. ส่งเสริมการให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง						
4. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็น						
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้						
5. บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเองและสนุกสนาน						
6. นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน						
7. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ						
8. นักเรียนและเพื่อนมีความผูกพันและคุ้นเคยกันมากขึ้น						
9. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้						
10. นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม						
11. นักเรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน						
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
12. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกตจากการดูมากขึ้น						
13. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ						
14. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น						

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
15.นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการดูอย่างมีวิจารณญาณ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้						

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวจันจิรา ผึ้งพงษ์
ที่อยู่	96 หมู่ 4 ตำบลคอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดศิรชะทอง (น้อยชมประชานุกูล) อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2555	ศึกษาต่อระดับปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2553 – 2554	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านคลองสามวิทยา อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2554 – 2555	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านกระทู้มลิ้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2556 – ปัจจุบัน	ครู โรงเรียนวัดศิรชะทอง (น้อยชมประชานุกูล) อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

